

*Панютинська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №1
Лозівської міської ради Харківської області*

***Читання юнацтва
Погляд у майбутнє***

**Лозова
2014**

*Панютинська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №1
Лозівської міської ради Харківської облас*

*Читання юнацтва
Погляд у майбутнє*

**Лозова
2014**

**Рекомендовано методичною радою відділу освіти
Лозівської міської ради Харківської області
Протокол № від**

Рецензент: Мохарєва Тетяна В'ячеславівна, директор Панютинська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №1, спеціаліст вищої категорії, вчитель-методист.

**Сидоренко Олена Миколаївна
Читання юнацтва. Погляд у майбутнє [Текст] / О.М. Сидоренко. -
Лозова, 2015. -**

У наш час важливим є розв'язання проблеми читання / нечитання підростаючого покоління та молоді. Від того, що і як читають молоді, залежить, який моральний потенціал вони принесуть у доросле життя.

Особливу гостроту проблема читання молоді набула в останні десятиріччя з появою нових інформаційних технологій. Важливістю визначення особливостей читацької діяльності юнацтва у цей час та шляхів подолання кризи нечитання цієї вікової групи обумовлена актуальність даної роботи. Над цими питаннями розмірковує автор у своєї книзі.

Книга розрахована на шкільних бібліотекарів та всіх, кому не байдуже майбутнє підростаючого покоління.

**© Панютинська загальноосвітня школа
І — ІІІ ступенів №1
Лозівської міської ради
Харківської області
©О. М. Сидоренко**

Зміст**Стор.****Вступ****I. Цей загадковий вік****2. Читачи та нечитачи****3. Робота шкільної бібліотеки з дітьми юнацького віку****4. Робота шкільної бібліотеки з вчителями****II. Інноваційні форми бібліотечного обслуговування школярів.****Додатки****Список використаної літератури**

ВСТУП

Читання з незапам'ятних часів було важливим елементом високого розвитку як особистості, так і суспільства в цілому. «Читання для розуму – це те ж саме, що й фізичні навантаження для тіла», – казав відомий англійський письменник Ричард Стіль. Воно впливало на інтелект людини, давало їй життєві орієнтири, розвивало уявлення, готувало до ефективної участі у соціальному, релігійному, культурному і політичному житті. Воно змушувало по-новому дивитися на світ. Крім того, вчені встановили, що активне та продуктивне читання, особливо художньої книги, - невід'ємна частина життя цивілізованої людини, яке розвиває його образне мислення і творчі можливості в будь-якій сфері діяльності. Це було до недавнього часу. Адже в останні десятиріччя людство зіткнулося з проблемою нечитання або читання від випадку до випадку. Актуальними стали наступні проблеми:

- зниження інтересу населення до друкованої преси;
- зростання невимогливості смаку і переваг в області читання;
- зниження рівня освіченості населення;
- зміщення видавничої політики в бік випуску літератури зниженою (з точки зору складності форм і змісту) інформаційної цінності;
- зростання суто розважальної складової читання і прагнення людей (особливо молодших поколінь) звести до мінімуму витрати інтелектуальних зусиль під час читання.

Це неминуче веде до швидкої культурної деградації суспільства, до зниження рівня загальнокультурної та професійної компетентності населення, до нездатності зрозуміти й прийняти не лише інші культури, але і незнайомі області власної культури, що загрожує накопиченням невирішених проблем у суспільстві і навіть наступними соціальними заворушеннями та вибухами (оскільки некомпетентні громадяни не вміють адекватним чином ні визначити, ні сформулювати соціально значущі проблеми, ні знайти шляхи їх вирішення).

Не менш важливим є значення читання для підростаючого покоління та молоді. Від того, що і як читають молоді, залежить, який моральний потенціал вони принесуть у доросле життя.

Особливу гостроту проблема читання молоді набула в останні десятиріччя з появою нових інформаційних технологій. Важливістю визначення особливостей читацької діяльності юнацтва у цей час та шляхів подолання кризи нечитання цієї вікової групи обумовлена актуальність даної роботи.

Як повернути інтерес молодих до читання - цим стурбовані і вчені, і практики бібліотечної справи. У професійній пресі вони діляться досвідом, розмірковують над причинами падіння інтересу молоді до традиційного читання, пропонують шляхи вирішення цієї проблеми.

Об'єктом роботи є читання юнацтва.

Предметом - трансформація читання юнацтва в інформаційному

середовищі.

Мета: дослідження трансформації читання юнацтва в сучасному світі та розробка програми підтримки читання цієї вікової категорії.

Досягнення мети передбачає постановку й виконання таких завдань:

- визначити особливості читацької поведінки юнацтва;
- проаналізувати вплив нових інформаційних технологій на читацьку поведінку юнацтва;
- дослідити досвід бібліотек у проведенні заходів з підтримки читання;
- розробити програму підтримки читання юнацтва в умовах нового інформаційного середовища.

1. Цей загадковий вік.

Читання завжди вважалося засобом комунікації та залучення до культури. Але сучасні технічні досягнення сприяють тому, що підростаюче покоління різними шляхами поповнює культурознавчу скриньку. «Люди старшого віку визнають, що читати стали менше, і негативно оцінюють цей факт, турбуючись відсутністю інтересу до книги у дітей та онуків» [37; 45] Але для більшості молодих людей подібний стан речей є нормою. Для них втрачує цінність досвід попередніх поколінь. Родина, школа, бібліотеки, найближче оточення зараз не завжди мають можливість вплинути на свідомість підростаючого покоління. Їх місце активно займають засоби масової інформації, які формують читача здатного лише пасивно сприймати інформацію і якими, на думку дослідниці, легко маніпулювати.

Яким же є цей загадковий вік, який є важливим для подальшого життя індивідуума?

Ще Сомерсет Моем писав: «Те, що юність завжди щаслива, - це ілюзія тих, хто давно розлучився з юністю.» Юнацький вік – це вік суперечностей. Ще Сухомлинський В.О. відмічав характерні для цього періоду «глибоке прагнення докласти в самовихованні вольових зусиль і водночас недовірливе ставлення до конкретних прийомів самовиховання, що їх пропонують вихователі; чуйність, сприйняття до моральної оцінки своєї особистості з боку колективу і — прагнення показати свою байдужість до цієї оцінки, діяти по-своєму; прагнення до ідеалу й принциповості у великому і безпринципність у малому» [161; 358]. Перелік протиріч, притаманних цьому віку, можна продовжувати й далі. Й ці десятки років з часу написання роботи Сухомлинського В. О. в особливостях поведінки юнацтва не змінили ні чого.

У цьому віці завершується період фізіологічного дозрівання організму, формується зовнішній тілесний вигляд дорослої людини. Людина отримує офіційне підтвердження дорослості: паспорт, виборчі права, право укладати шлюб, повну кримінальну відповідальність.

Разом із цим це час, коли людина «досягає високого рівня інтелектуального розвитку, збагачує свій ментальний досвід, уперше більш широко та масштабно розглядає свій внутрішній світ, свою індивідуальність, формує цілісний образ “Я”, відбувається самовизначення в життєвих і професійних планах, юнак свідомо спрямовує свій погляд у майбутнє.» «Ким бути? Яким шляхом піти? В чому сенс життя? – стають важливими для нього. Молода людина вчиться «бути комунікабельною, уміти адаптуватися в різних соціальних умовах, працювати у взаємодії з різними людьми, у різних ситуаціях, попереджати конфлікти та виходити з будь-яких кризових і конфліктних ситуацій.»[14; 173]

Саме у юнацькому віці відбувається своєрідне підбиття підсумків всіх попередніх стадій розвитку. Приймаються відповідальні рішення, які визначають подальше життя людини (вибір професії, свого міста у житті, формування світогляду та життєвої позиції, вибір супутника життя та

створення своєї сім'ї). Це час юнацького максималізму, правильності. Вважаючи себе дорослими, вони хворобливо реагують на обмеження своєї свободи. «У той же час риси, що характеризують справжню дорослість, наприклад вміння брати на себе відповідальність перед самим собою і своєю сім'єю за свої вчинки та їх наслідки – юнаки і дівчата майже не усвідомлюють.»

Нажаль, «сьогодні юнацтво опинилось в умовах нестабільної суспільної свідомості, – коли немає затребуваних ідеалів в минулому, але і в теперішньому ще не віднайдені нові орієнтири, які були б адекватні змінам, що відбуваються в країні та світі.» [112; 337]. Сучасна ситуація у світі не може не сказатися на поглядах, орієнтирах, життєвих цінностях молодих людей.

2. Читачи та нечитачи

Читання юнацтва відбувається в умовах інформатизації суспільства і є одним з основних засобів здобуття інформації, який забезпечує можливість людини задовольняти свої особисті та професійні пізнавальні потреби, що особливо важливе у наш складний час.

У наш час помітною стала диференціація юнацтва в залежності від читацьких інтересів та інтенсивності читання. «Одна частина молоді стала читати більше та серйозніше, інша – менше та поверхово. Змінилися часові межі читання. Дехто з вчених вважає, що це відбувається в наслідок падіння інтересу до читання, інші - звуження сфери дозвілевого читання та розширення ділового.» [93; 80]. На думку Ю.П. Мелентьєвої спостерігається посилення випадковості, мозаїчності, поверхового багаточитання.

Серед мотивів для того, щоб взяти до рук книгу у молоді інтерес до книги, мода на книгу, відпочинок, розширення кругозору.

Близько 30% юнацтва прочитують не менше 4 книг за місяць, серед тих що можуть запропонувати реклама, система книготоргівлі. Нажаль, збільшилася категорія «не читаючої молоді», що пов'язано зі складнощами сприйняття тексту. А головне «вибір шляху нечитання приваблює своєю легкістю, в свою ж чергу «читання» потребує напруження праці» [41; 4].

Вчені попереджають, що подальше погіршення економічної ситуації призведе до різкої зміни структури цінностей і цінностних орієнтацій масових слоїв населення, і перш за все молоді, що безперечно скажеться на читанні та читацької поведінці. «Читання стає, з одного боку все більш легкою, розважальною справою, з іншого боку – зростає кількість молодих людей, для яких розуміння навіть простих текстів стає складною справою» [93; 86]. Скорочується час на читання, збільшується - на користування мультимедіа.

Розмірковуючи над тим, що читають у наш час письменниця Тетяна Гармаш-Роффе робить гіркий висновок, що «подобається це нам чи ні, але сьогодні масова література — єдиний вид художнього тексту, який звернений до народу. Вона впливає на «свідомість» мас. Прищеплює смак або його відсутність, глибинну моральність або глибинну пошлість світобачення, що накладає колосальну відповідальність на творців даного роду літератури.

Погоджується з цією думкою й директор Книжкової палати України Микола Сенченко, який наголошує на появі поняття «вторинна неписьменність», коли люди уміють читати, але не розуміють значення прочитаного. Ось які цифри навів Генеральний директор вивавництва Ексмо" О. Новіков на конференції «Книжковий ринок 2010: стагнація або стабілізація»: «у США сьогодні налічується майже 40—50 млн повторно безграмотних, у Німеччині їх приблизно 3—4 млн. У Росії кількість людей, які взагалі не беруть книгу в руки, зросла з 20% у 1996 році до 35% у 2009 році. Активно читають у нашій країні всього 23% жителів" Особливу

увагу семінару привернули результати соціологічного дослідження, проведеного бакалаврами та магістрами філологічного факультету РДПУ ім. А.І. Герцена. Респондентам потрібно було дописати до переліку назв творів з колекції так званого “Золотого фонду” автора, країну, час створення твору. Результат дослідження перевершив всі негативні сподівання. Опитані показали незнання не тільки іноземної класики, але й власних письменників, таких як О.С. Пушкін, А.П.Чехов, М. Булгаков. Дослідники спостерігають зниження інтересу у наш час до поезії, творів військової тематики, історичним романам. Втрачає актуальність й серйозна художня література, що змушує деяких дослідників говорити про “примітивізацію” читання, появи “нечитаючого покоління”. Говориться про появу суперників книги електронної комунікації (телебачення, відео, аудіокасети, CD, DVD, Інтернет).

З іншого боку Ю.П. Мелентьєва наголошує на тому, що статус книги у наш час залишається високим. “Значна частина молоді, студентів мають власні бібліотеки, регулярно купують книги, користуються бібліотеками.” (с.35) Крім того, на її думку, навколо Інтернету створюється нова читацька віртуальна еліта, яка отримує вільний доступ до електронних каталогів, повнотекстових баз традиційних бібліотек всього світу, а також до електронних бібліотек, широко представлених в Інтернеті” [90; 35]

Погоджується з цією думкою і В.А. Маркова, викладач ХДАК, яка стверджує, що читати не стали менше. На її думку, змінився характер читання. Нас оточує велика кількість текстів. Деякі з них ми прочитуємо, за деякими слідкуємо очима не вдумуючись у зміст написаного (рекламні оголошення, газетні заголовки). У другому випадку ні про яке спілкування між автором та читачем мова не може йти. А таке читання не можна сприймати як комунікаційний акт. Але навіть вдумливе читання буває різним. Це залежить від мети, яку ми ставимо перед читанням.

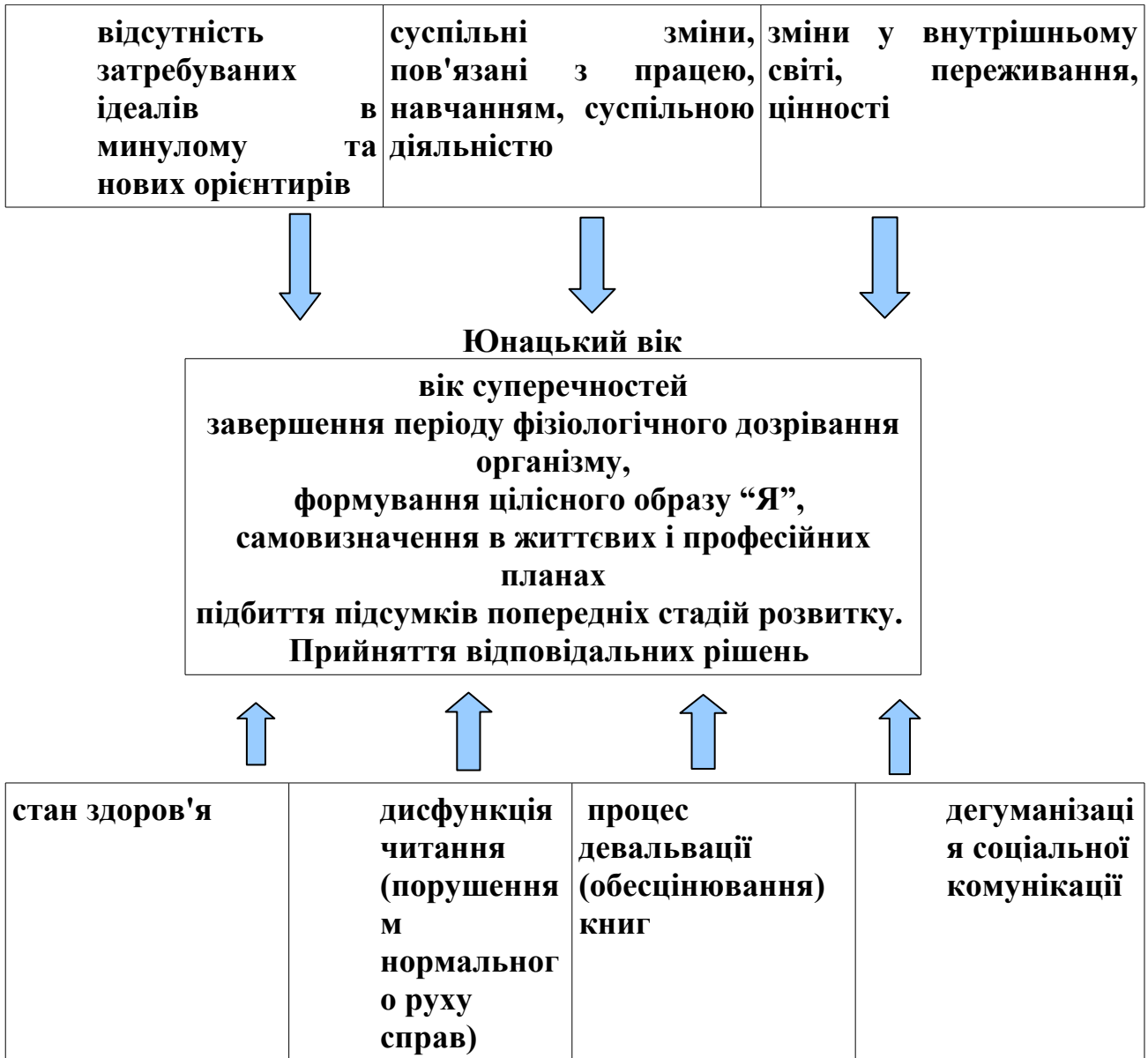
Але в будь-якому випадку читачі суттєво відрізняються від нечитачів. Завідуюча відділом соціологічних досліджень Російської державної дитячої бібліотеки В.П. Чудинова зазначила, що читачі суттєво відрізняються від не читачів рівнем розвитку інтелекту. Вона стверджує, що «читачі здатні мислити в рамках проблем, схвативувати ціле та виявляти протиріччя, зв'язок явищ, більш адекватно оцінювати ситуацію, швидше знаходити вірне рішення, мають більший обсяг пам'яті, краще володіють річчю.» [179; 63].

На читацьку діяльність юнацтва впливати можуть наступні фактори:

- суспільні зміни, пов'язані з працею, навчанням, суспільною діяльністю;
- зміни у внутрішньому світі, переживання, цінності;
- стан здоров'я;
- особисте та сімейне життя;
- дозвілля, спілкування, хоббі.

Умовно всі фактори, що впливають на читання/ нечитання

підростаючого покоління, можна уявити у вигляді наступної схеми:

Серед причин виникнення проблеми називаються вплив інтенсивної інтеграції України у світовий інформаційний простір у сучасних умовах глобалізації та екстенсивний науково-технічний. «Сучасна соціокультурна ситуація призвела до зниження авторитету друкованого слова, посилення факторів, які впливають на читацьку активність населення, особливо молоді. Серед загрозливих тенденцій відзначають скорочення мережі книжкових магазинів і бібліотек, що призводить до зниження освітнього, загальнокультурного рівня громадян, порушення процесу розвитку особистості, що може спричинити виникнення загрози втрати здатності суспільства до розвитку та призвести до зниження рівня соціально-

економічного розвитку країни в цілому.» Важливою є й невизначеність на законодавчому рівні напрямів інформаційної політики у сфері підтримки та розвитку читання; низький рівень усвідомлення громадянами важливості процесу читання; недостатня законодавча підтримка діяльності бібліотек для дітей та юнацтва як методичних, консультаційних, інформаційних центрів.

Виникає так звана проблема «невідповідності між людством як виробником інформації та окремою людиною. Директор Волгоградської обласної юнацької бібліотеки О.Г. Наумова наводить наступний приклад:

З кожним роком бібліотеки всього світу збільшують кількість книги. Та сума знань, яка накоплювалася на протязі 16-17 століття, зараз накопичується за один місяць. А щоденне видання газети має більше відомостей, ніж середній англічанин 17 століття, яке він засвоював за все життя. Але замість того, щоб отримати можливість отримати як можна більшу кількість знань людина опиняється перед неможливістю їх засвоїти. Виникає явище, яке вчені назвали «інформаційною травмою», коли зір та слух людини отримує навантаження, яке не витримує свідомість.

Велике значення в формування нечитача має родина, якщо в ній читання не займає важливе місце. «В читаючих родинях, школяри частіше описують свої відношення з батьками як дружні, тоді як в не читаючих частіше виникають непорозуміння, сварки – із-за поганого рівня навчання та поведінки дітей». [179; 67].

Читачі у порівнянні з не читачами частіше відвідують заклади культури та мистецтв (музеї, театри, картинні галереї, концерти), займаються спортом, із задоволенням піклуються про інших людей.

Серед бар'єрів, що впливають на читацьку діяльність юнацтва, як різновиду комунікаційної діяльності, технічний, міжмовний, соціальний та психологічний.

Розв'язання технічного комунікаційного бар'єру (недоступність потрібних документів для потреб читачів) у наш час виглядає набагато легшим ніж у попередні роки. Пошук потрібного документу або інформації займав довгий час для їх пошуку та доставці адресату. Сучасні ІКТ дозволяють отримувати потрібну інформацію не тільки з різних бібліотек міста, але різних куточків країни або країн. Вирішення цього питання продовжується і в наш час.

Психологічний бар'єр, пов'язаний з нерозумінням підростаючим поколінням змісту посланого повідомлення. Різновидом комунікаційного розуміння є смислове читання. Як приклад подібного античитання А. Соколов нагадує нам особливості читацької діяльності слуги Чичикова Петрушки з «Мертвих душ» М.В. Гоголя, якого цікавило не те, про що він читає, а сам процес, коли з літер з'являється певне слово, речення.

Серед факторів, що впливають на читання широта охоплення мовного матеріалу, незнання або нерозуміння описуємих подій, більша, ніж в усному мовленні, складність викладання матеріалу. Читання можливе

лише при постійній активності читаючого, завдяки чому він глибше усвідомлює текст, краще засвоює його формальний бік, без опори на який не можливе розуміння змісту. Результатом читання стає підвищення рівня інтелекту, формування власної позиції, вплив на поведінку та діяльність людини.

Крім того постійне спілкування з телевізійною технікою погано впливає на психіку людини:

- послаблення уваги, адже телебачення не вимагає тієї зосередженості, як під час читання;

- зниження інтелектуального сприйняття внаслідок полегшення доступу до аудіовізуальних повідомлень (Читання ж потребує розумових зусиль для розуміння змісту твору);

- мозаїчність індивідуальної пам'яті у телеглядачів із-за відсутності зв'язків у повідомленнях

Це є доказом того, що читаюча людина краще підготовлена до комунікаційної діяльності ніж не читаюча. На думку відомого соціолога культури С.М. Плотникова існує два портрета читачів та не читачів. Перші – «здатні мислити в категоріях проблем, схоплювати ціле, виявляти протиріччя взаємозв'язки; більш адекватно оцінювати ситуацію та швидше знаходити вірне рішення, володіють більшою пам'яттю та активною творчою уявою; краще володіють мовленням – вона виразніше за думкою та багатше за складом слів; точніше формулюють та вільно пишуть; легше вступають у контакти та приємні у спілкуванні» В свою чергу нечитачі мають складності у мовленні, перестрибують з одного предмету на інший, легко піддаються маніпулюванню.

А що ж до престижу читання

На думку Самохіної М.М. престиж читання в наш час дуже висок і він залишається символом високої культури.

Як свідчать дослідження соціологів та культурологів ХХ століття престиж читання в нашій країні досить високий. «Збільшилося, з одного боку, значущість чисто утилітарних (навчальних) інформаційних мотивів звернення до друкованих джерел, з іншого боку – значущість мотивів рекреаційних. Розмови про модну літературу та модних письменників зараз все частіше можна почути серед сучасних підлітків та студентів. «Ці розмови стають модними, а тому й само читання стає модним.» Поступово піднімається інтерес й до якісної літератури. Багато що дає школа. І перш за все уроки української та світової літератури, коли є можливість дізнатися від вчителя особливості класичних творів. І саме від нього, від вчителя, залежить яке ставлення до класики буде закладена в юну душу. А саме звернення до літератури як правило пов'язано в школі з навчальними завданнями вчителів під час уроків.

Цікаву думку щодо читання у наш час висловив Еудженіо Монтале «Читають все менше і менше книг і все більше і більше періодики, газет і журналів, настінних афіш та інших подібних друкованих видань. Але читачі летючих щоденних видань їх навіть не читають: вони їх

продивляються. І хоча по-справжньому вміють читати, їх увагу можна порівняти з увагою, необхідною для читання коміксів: їх розглядають, а потім кидають».[126; 463].

Погоджується з його думкою Армандо Петруччи, вважаючи, що читачи поступово звикають читати повідомлення в русі. (Частіше за все ці повідомлення пишуться за допомогою електронної техніки (комп'ютер, відео, факс).

“Часто підростаюче покоління просто «ковтає» книжки добре розрекламованих авторів, навіть не задумуючись над самою суттю твору.” [56]

Але існують і інші точки зору. Про позитивне ставлення молоді до читання свідчать соціологічні опитування, які проходять не тільки в бібліотеках, але й мережі Інтернет. Ось наприклад один з відгуків з цього питання:

“Читает молодежь, читает. Другое дело, что вкусами молодежи умело манипулируют и подсовывают ей, извиняюсь, фуфло. Вот, пожалуйста, купили с сестрой на книжной ярмарке книгу Игоря Удачина "Встретимся в Эмпиреях. Ковчег". Автор, молодой парень, подписал нам ее даже. Мы ее до дыр зачитали, давно не попадалось ничего интереснее. Потом смотрим - тираж всего 500 экземпляров. И нигде больше ни звука про этого автора. Другой макулатурой все книжные магазины завалены, вампиры, гари поттеры и прочее. Кто вообще решает, какие книги выставляют на полки магазинов, а какие нет? Большой для меня вопрос.”

Або « з власного досвіду знаю, що наша молодь прогресивна - читає Дереша, Андруховича, Жадана, Прохаська, Матіос, Роздобудько, Винничука. Але водночас вона якась інертна, масово захоплюється глянцем, - ділиться роздумами кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури ВНУ імені Лесі Українки Олена Маланій.” [56]

Цікаві дані з цього питання наводить Книжкова палата України імені Івана Федорова: у 2007 році в Україні видали майже 30 тисяч примірників книг (це трохи менше, ніж по півкнижки на одного українця). У 2006 році вийшло друком більше 48 тисяч примірників, а у 2008 році - понад 58. Все це змушує задуматися, хто у цьому винен: економічна криза, науково-технічний прогрес, чи все ж таки власне ставлення до життєвих цінностей? Отже можна скільки завгодно казати про важливість читання в юнацькому віці, але якщо не буде тих книг, які зроблять переворот в серцях підростаючого покоління, мало що може змінитися.

2. Вплив нових інформаційних технологій на читацьку поведінку юнацтва

Що ж і як читає молодь у наш час?

Серед мотивів молодіжного читання Самохіна М.М. виділяє наступні:

- навчальне (під час виконання навчальних завдань);
- производственное (пов'язане з роботою);
- читання, щоб дізнатися (пізнавальне)
- читання «щоб навчитися»
- розважальне
- естетичне (коли відбувається насолода текстом та самим процесом читання) [138].

Важливим для характеристики читання цього віку є визначення двох питань:

- де відбувається читання(вдома в бібліотеці, в навчальному закладі, в другому місці);
- в якій формі цей текст(традиційній чи електронній)

Крім того, варто зазначити, що молодь із задоволенням читає боевики, детективи, жіночі романи, фантастику, фентезі.

Дослідниця звертає увагу на те, що респонденти стверджуючи, що «читання застаріло та не модно», висувають основною причиною вторгнення в їх життя інформаційних технологій.

Розмірковуючи над цим вона робить висновок, що з їх точки зору книга сприймається як дуже об'ємна, яка потребує більше часу та праці для опрацювання. Не даром головною проблемою на шляху до книги молодь бачить свою ліню.

На проведеному у 2006 році Левадой –центром опитуванні тільки 64 9-ти класника визнали, що їм подобається читати, 19 визначили, що ненавидять це заняття, і 42 % визнали, що читання потребують від них батьки та вчителі. При цьому не стояло питання наскільки захоплював респондентів сам процес читання. Значною проблемою, якою стояло перед юними читачами була нестача літератури, де б говорилося про сьогодення, про гострі проблеми переходного віку.

Цікаве дослідження було проведено в Удмурдській республіці (м. Сарапул, смт. Ува та Алнаши). Крім відповідей на запитання стосовно бажання-небажання читати книги, зустрічалися випадки коли респонденти виражали небажання читати будь яку товсту книгу, навіть якщо це книга про кохання, якщо за змістом книги показували фільм або книги роздавали безкоштовно.

Самохіна М.М. визначає, що більшість дослідників достатньо мало місця в своїх дослідження призначають складностям читання. Виключенням вона називає дисертацію М.Я . Ваганової «Складності читання літератури галузевої тематики: преодоление в умовах бібліотечно-педагогічного сприйняття (на прикладі старшокласників). Її пояснення: «старшокласники не бачать зв'язків цих текстів зі своїми особистими потребами, а тому не готови їх читати, то лише з «діловими цілями - «добре

відповісти на уроці» - отримати добру оцінку». [138]

Серед причин, що заважають читати більшість з відвідувачів порталу Library.ru (2011 рік) жалуються на нестачу вільного часу та відсутність бажання. І тільки 1, 5 % зізнаються, що зовсім не люблять читати.

З іншого боку більш розгорнуті відповіді на подібні питання дають побачити реальний стан подій.

Наприклад:

«Я ось з починаю більш широко мислити, розуміти, задовольняти свої потреби в знаходженні відповідей тим самим стаю більш мудріше»

«Книга може відповісти на запитання, на які нікто не дає тобі відповіді в реальному житті. І я думаю, що саме таким чином гарна книга може стати зброєю Промислу»

«Книга позбавляє від самотності – не тому, що в ній перестасяш задумуватися, а тому, що хтось крім тебе (а саме автор книги) ломав голову над тими же треклятими питаннями, страждав від того ж, що і ти. Він передумав – перестраждав і ділиться своїм досвідом з тобою , з читачем»

Існують різні точки зору того, чому юнацтво бере книгу. На думку Чудинової В.П. «підлітки все частіше читають як дорослі: з одного боку, читання – це отримання потрібної для навчання інформації, з іншої - це «легке читання» як розвага «(читання ілюстрованих журналів, коміксиві, книг з більш легкими, простими та короткими текстами, як правило, не високих художніх достоїнство» [179; 8].

Дитяче та юнацьке читання є одним з найважливіших напрямків діяльності Міжнародної асоціації читання. На одному з засідань була висловлена думка, що «щоб навчити читати, потрібно навчити «внутрішньому баченню» [36] Серед складностей в процесі читання висувалися переутома, збої в розумінні, які потребують перечитування, що пов'язано з находженням лівого та правого полу шарій мозга. На процес читання впливає належність до аудіального, кінетичного або візуального типу. Адже представники першої та другої групи менше уваги приділяють описам. Вони люблять діалоги, тому що вони можуть представити голоса діючих осіб. Юнаки з кінетичним читацьким типом полюбують книги з рухливими елементами, не люблять на сторінках багато текста, не люблять обмеження.

Серьозно досліджує 15-річних програма програма PISA (Programme for international Student), мета якої перевірити вміння використовувати навички читання (якість читання та розуміння тексту) в реальному житті. Ним було встановлено недовговічність підйому читацької активності періоду 90-х років і спадом читацької активності. Дослідник відзначає вплив конкуренцію електронної продукції , телепрограм, відеофільм, компютерних ігр, Інтернета. Він відмічає конкуренцію між традиційним читанням та читанням з екрана. Крім того, Бірюков П. Б. визначає дистанційну освіту, яка з'явилася з деяких пір. Не варто забувати й про той факт, що швидко захоплюючий світ Інтернет має не тільки позитивні , але й

негативні якості.

Мандруючи по гіперсилкам, він знаходиться у стані постійного пошуку, їм керує спокуса знайти більш цікаву інформацію. Тому ні про яке серйозне читання мова не йде» (маркова трансформація 157). Подібна модель має свої плюси й мінуси. З одного боку, є можливість спілкуватися з автором, з іншого боку завжди є можливість «заховатися за віртуальною маскою», знижується рівень смислового читання.

Серед позитивних якостей Інтернету: його транснаціональність, стирання кордонів між країнами, політичними режимами, культурних та мовних кордонів, справжній «всесвітній дистанційний університет», відкритість та доступність інформації.

З іншого боку можливість дезінформації, наявність порнографічних, сексуальних, насильницьких сайтів, які негативно впливають на свідомість молодого покоління, не вирішеність проблеми авторського права,

Формування кола користувачів мережі:

1. професіонали-технократи та комп'ютерна «богема, яка приймає участь у функціонуванні мережі інтернет,
2. колективні користувачі (банки, лікарні, фірми, навчальні заклади, ЗМІ, бібліотеки, музеї);
3. субкультурна спільнота, «для яких Інтернет не додатковий інструмент ділової активності, а життєва сфера, з якою пов'язані життєві смисли особистості, місце реалізації людини.

Крім того віртуальна реальність негативно впливає на всі органи почуттів людини, його усвідомлення, мислення. Свідомість роздвоюється з-за переходів зі світу віртуального в реальний та навпаки. «Психіатри звертають увагу на появу таких психічних відхилень як тривожність під час праці з комп'ютером, Інтернет-залежність, хакерство, захоплення комп'ютерними іграми, соціальна інфантильність.

З іншого боку, впливаючи на читача, інтернет не може не вплинути на авторів електронних книг, коли з'явиться нелінійне читання, й рухатися по тексту можна буде у будь-якому напрямку, створюючи тим самим своєрідну комп'ютерну гру з електронним текстом, комбінуючи його за власними уподобаннями. На думку деяких дослідників саме ігрова комп'ютерна література може повернути до читання молодь, що виросла у мультимедійній середі.

Зростає у наш час і попит на електронні видання. Деякі магазини, які продають електронні книжки, висувають такі гасла як «Купи електронну книжку — звільни житлову площу», «Купи електронну книжку — не сміши людей, не читай на мобільному!» Але якщо раніше її читання було пов'язане з цілою низкою проблем, то тепер форма «зчитування» помітно

спростилася. На сьогодні прилавки магазинів техніки та електроніки прикрашені спеціальним пристроєм для електронного читання, ціна якого — 1500—1700 гривень. “Його папероподібний екран виготовлений на основі так званого електронного чорнила, завдяки чому якість відображення електронних книжок і текстових документів різних форматів помітно зростає.”

3. Дослідження стану читання юнацтва серед шкіл м. Лозова.

Протягом 2013/ 2014 навчального року серед учнів шкіл м.Лозова Харківської області було проведено анкетування, метою якого стало визначення стану читання у цьому місті, ставлення до книги і шляхів поширення інформації. В анкетуванні прийняло участь 317 учнів 9-11 класів з 7 шкіл міста.

Кожен з учасників отримав анкетний аркуш для опрацювання.

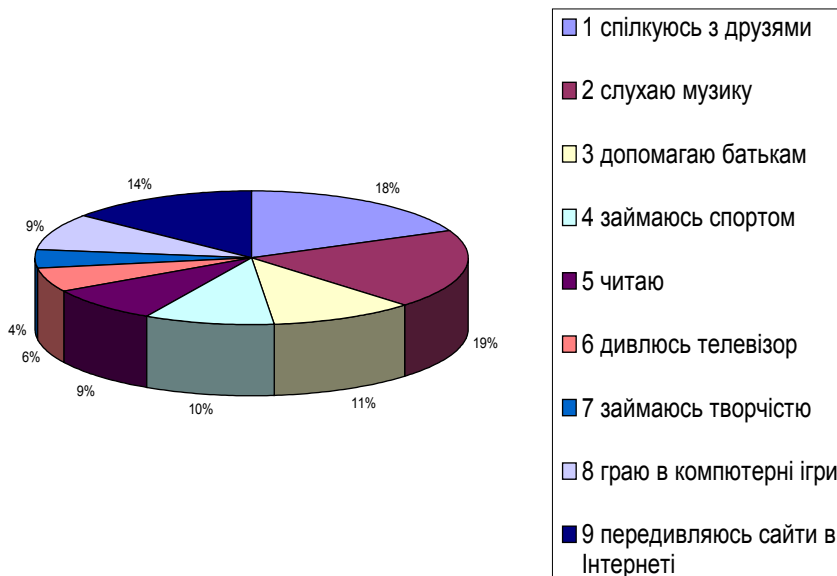
Починається анкета зі звернення до читача. Нагадується відомий вислів: **Хто володіє інформацією, ой володіє Всесвітом**”. Головна увага у зверненні була приділена психологічним особливостям юнацького віку (бажанню вивчити світ навколо себе, приносити собі та іншим максимальну користь). Саме інформація може допомогти у цій справі. Але, щоб її здобути доводиться читати. Надписи на вітринах магазинів, книги, Інтернет, світ навколо.

Далі учням пропонувалося прочитати запитання та варіанти відповідей. Знайти свою відповідь або дописати її після слова “інше”.

Перше запитання (Чим ти любиш займатися у вільний час?) має на меті з'ясувати, яке місце у вільному часі юнацтва даного регіону займає читання.

Більше місце у вільному часі підростаючого покоління займає прослуховування музики (64%). Доречі, варто зазначити, що слухає молодь музику не тільки у вільний час, але під час уроків, або замість уроків. Друге місце займає спілкування з друзями (61%), проведення часу в Інтернеті (47%) та допомога батькам (30%). Тільки 91 учасник анкетування (29%) приділяють значне місце читанню. Хоча можна припустити, що частина часу, який учні використовують для роботи в Інтернеті припадає на читання.

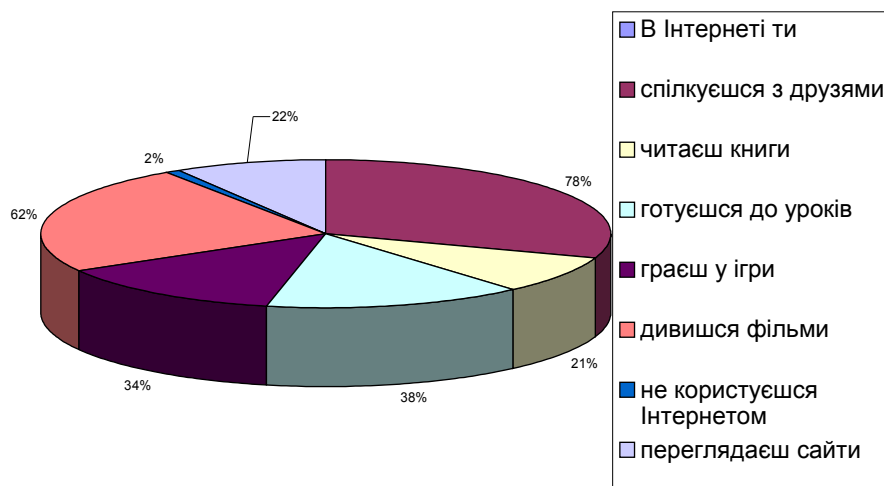
Чим ти любиш займатися у вільний час? %

Саме визначенню місця тання під час користування Інтернетом присвячено друге запитання. Воно пропонує читачам визначитись, чим вони займаються в Інтернеті. Серед варіантів відповідей спілкування з друзями, читання книг, підготовка до уроків, ігри, перегляд фільмів, сайтів. Потрібно зазначити, що кожен із запропонованих пунктів потребує здійснення процесу читання в тому чи іншому ступеню. Спілкування з друзями в соціальних мережах вимагає читання. Теж саме відбувається й під час перегляду фільмів (тітри), сайтів, ігр (умови).

Аналіз анкет показав наступні результати:

В Інтернеті ти

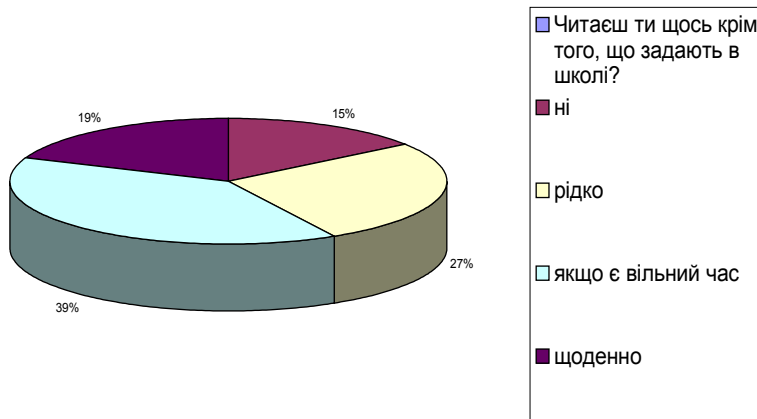

Таким чином під час користування Інтернетом переважає розважальна сфера (друзі, ігри, фільми, музика, сайти). Інформація впливає візуально, аудіально. Але тільки під час підготовки до уроків та читання книг відбувається більш серйознен знайомство з предметом дослідження. Перегляд фільмів дає заздалегідь визначення ставлення до інформації. І

тільки читання дає простір для розвитку уяви.

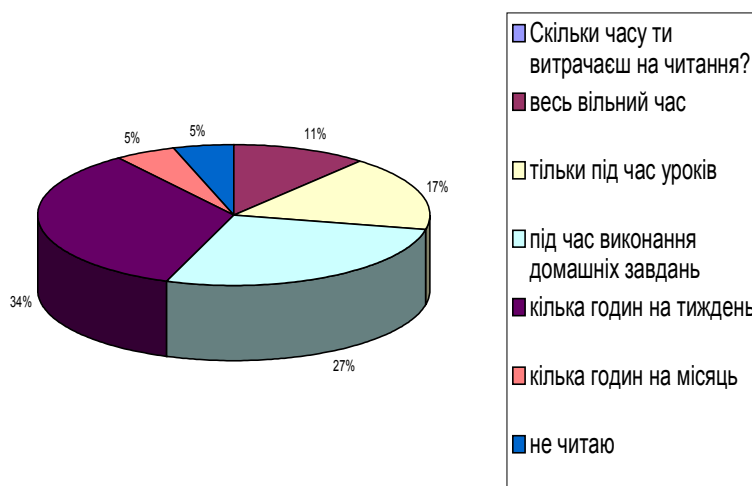
Звідси витікає третє запитання (Скільки часу ти витрачаєш на читання?), мета якого визначити яке місце відводиться читанню у часових межах. Учасники анкетування дали наступні відповіді:

Читаєш ти щось крім того, що задають в школі?

Результати дослідження показали, що учні у своїй більшості знаходять час для читання, розуміючи під цим вдумливу роботу над змістом художнього та наукового твору, не менш кількох годин на тиждень. Нажаль дехто читає тільки під час уроків (71%). Цієї кількості значно менше ніж тих, хто робить це весь вільний час (11%). Найбільший процент (34%) відноситься до читання кілька годин на тиждень. Можна вважати це не поганим результатом, тому що заняття в школі, гуртках займають багато часу у старшокласників, віднімаючи можливість знайти вільний час.

Скільки часу ти витрачаєш на читання?

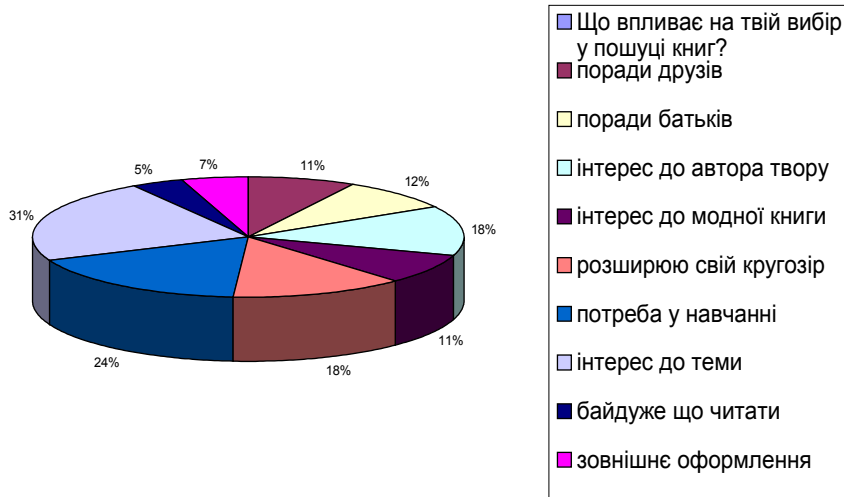

Як раз наступне запитання (Читаєш ти крім того, що задають в

школі?) і прагне з'ясувати це. Результати дослідження показали, що 39% опитаних читають крім того, що задають у школі у вільний час. 19% - знаходять його незалежно від наявності вільного часу.

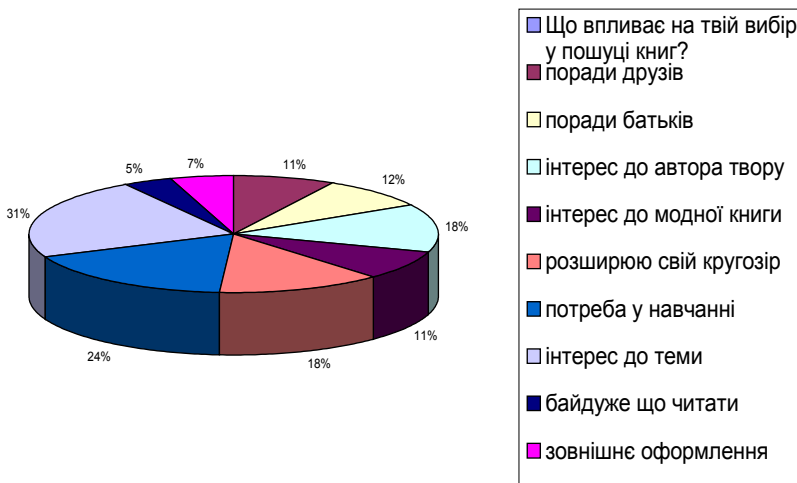
Наступне питання (Що впливає на твій вибір у пошуці книг?) повинно було визначити мотивацію до читання у старшокласників.

Що впливає на твій вибір у пошуці книг?

Таким чином, на більшу частину анкетованих активно впливають зовнішні фактори (друзі, батьки, рівень популярності в державі та у світі). І тільки незначний процент обирає книги за зовнішнім оформленням. Більша частина обирає книги за тематичною приналежністю.

Що впливає на твій вибір у пошуці книг?

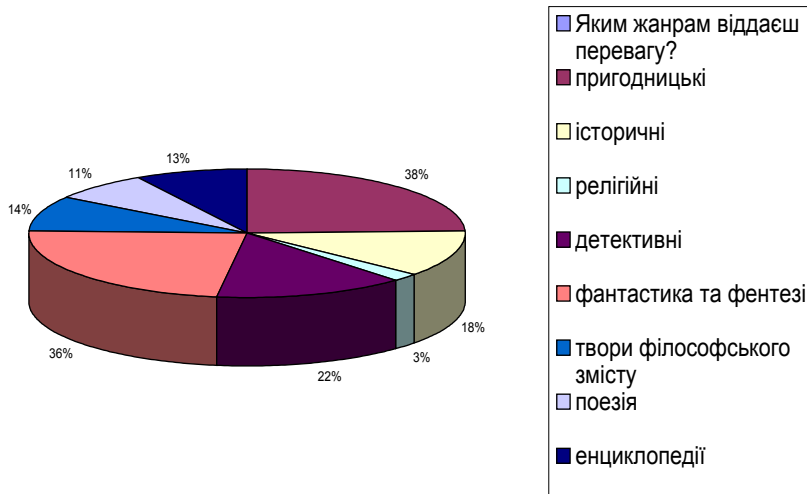

Це має як позитивні, так і негативні наслідки. З одного боку учні залишаються вірними книгам певного напрямку (про війну, про любов, про дружбу). З іншого – часто залишається поза увагою особистість автора. Твори, обрані за цим принципом частіше за все читаються заради гарного проведення вільного часу і забуваються коли з'являється інша книга. За жанровою приналежністю учнів віддають перевагу пригодницькій літературі (38%) та фантастиці і фентезі, що пов'язано з

психологічними особливостями юнацького віку повного суперечностей.

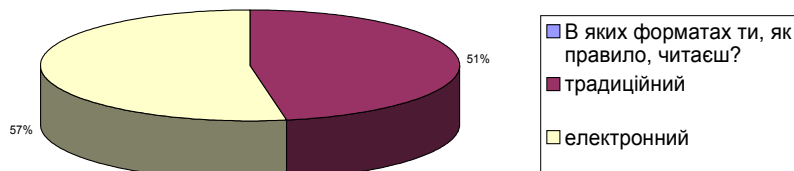
22% приділяє увагу детективам. 18% читають історичні твори, 14% - твори філософського змісту, 13% - енциклопедії, 11% - поезію, 3% - твори релігійного змісту. Обрані жанри дають можливість змоделювати своє ставлення до навколишнього світу.

Яким жанрам віддаєш перевагу?

В запитанні «В яких форматах ти як правило читаєш?» пропонується обрати традиційний чи електронний формат. Традиційний формат (читання звичайних книг, журналів) обрало 51% опитаних. 57% анкетованих обрали електронний формат. Більша частина опитаних обрала одночасно і традиційний, і електронний формати. Частіше за все у данному випадку ці книги бралися для читання в мережі Інтернет, а не у вигляді електронної книги.

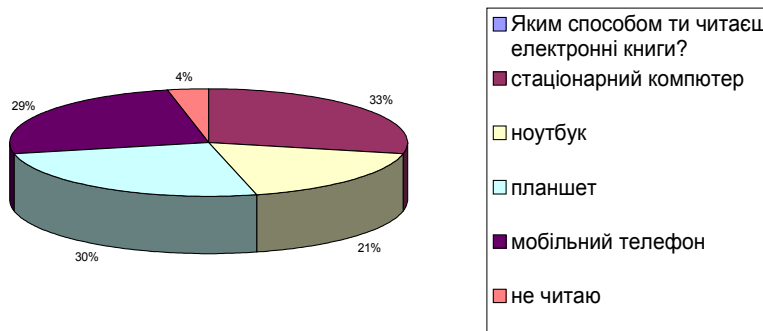
В яких форматах ти, як правило, читаєш?

Різноманітним є спосіб читання творів з мережі Інтернет. Це й персональний комп'ютер (33%), і ноутбук (21%), і планшет (30%), і мобільний телефон (29%). Тільки 4% зазначило, що не використовують електронний формат для читання. Отже технічні можливості для читання

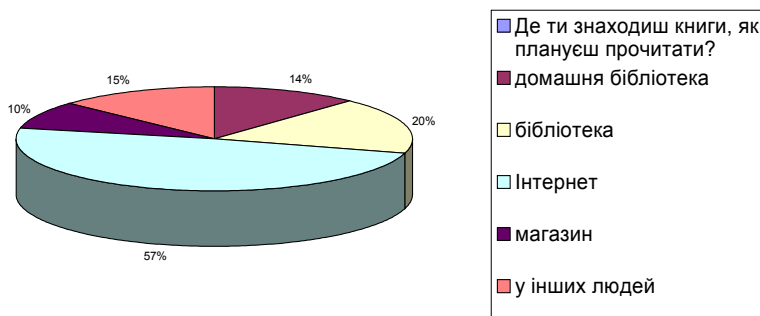
старшокласники мають.

Яким способом ти читаєш електронні книги?

**Найчастіше юнацтво знаходить книги для читання в Інтернеті (57%).
Значно нижчі показники у бібліотек, домашніх бібліотек, магазинів.**

Де ти знаходиш книги, які плануєш прочитати?

Така велика різниця не завжди свідчить про відсутність потрібної літератури у вищеназваних місцях. Сучасні магазини активно поповнюються літературою (особливо в обласних центрах). Рівень та якість поповнення бібліотек та домашніх бібліотек залежить від суто індивідуальних можливостей. Крім того за останні десятиріччя старшокласники разучилися користуватися бібліотеками та книжковими магазинами. Звичайно про всю молодь мова не йде. Але тієї масовості, яка була у 70-80 роки немає. Завдяки Інтернету можна знайти потрібну літературу не виходячи з дому, «взяти» її на невизначений термін.

Результати анкетування показали, що сучасний науково-технічний прогрес відкрив нові можливості для проведення вільного часу (телевізор, комп'ютерні ігри, Інтернет). Цим активно користуються старшокласники досліджуємого регіону. Юнацтво все ж таки читає, хоча й не так активно як хотілося. І сам процес читання часто нагадує пошук потрібної інформації, коли очі відшуковують тільки те що потрібно, не звертаючи

увагу на неважливі для нього деталі. З іншого боку, пошук в Інтернеті ускладнюється наявністю неперевірених інформацій, рекламою, невмінням потенційного читача скористуватися можливостями мережі. А, можливо і не бажанням. Декому легше скачати якийсь реферат чи курсову, ніж знайти серйозні сайти, на яких розміщується наукова література з обраної проблеми. Більшу частину часу в Інтернеті школярі приділяють спілкуванню в соціальних мережах, скачуванню музики та перегляду фільмів. Третина опитаних використовує Інтернет для підготовки до уроків. Хоча, знову варто зазначити, що більшість з анкетованих, не користується науковими сайтами для цього. У цьому випадку певна частина цих відповідей може бути віднесена до «перегляду сайтів» у пошуках потрібної інформації, яка відповідала би їх рівню освіченості (чийсь реферати, наукові статті, книги). Тільки п'ята частина анкетованих приділяє час читанню книг художньої літератури. Щож до часу, яке використовується взагалі на читання, варто зазначити, що третина опитаних знаходить вільний час на читання, хоча б кілька годин на тиждень. Нажаль ситуація погіршується переагуженістю уроками, коли учні змушені читати тільки задані твори.

Саме завдання в школі й є тим мотивуючим фактором, який змушує школярів відшукувати потрібну книгу. У вільний час вони, частіше користуються банальним «дайте почитати щось про ...». Анкетування показало, що на вибір літератури для читання впливають друзі, батьки. Частина опитаних слідує за модою. До речі в деяких випадках між «інтересом до модної книги» та «поради друзів» можна поставити знак «=», мотивуючи це тим, що школярі читають те, що їм цікаво (модно) і пропонують це іншим.

Різноманітним є вибір літератури для читання у жанровому плані. Найбільш цікавляться у цьому віці пригодницькою літературою та фантастикою (література для відпочинку). Найменше поезією, філософією та довідковою літературою (серйозна література).

Читання відбувається як в традиційному, так і в електронному форматах. Для читання в електронному форматі використовують комп'ютер, ноутбук, планшет, мобільний телефон. Твори в електронному форматі скачуються з Інтернету і читаються. Адже в Інтернеті їх легше знайти. Значно програють у цьому бібліотеки.

Таким чином, читацька діяльність юнацтва у наш поступово трансформується під впливом новітніх технологій. Змінюються і особливості читацької поведінки цієї вікової групи.

3. Досвід бібліотек світу щодо читання юнацтва

На початку XXI століття в багатьох країнах світу напрацьований великий досвід щодо програми підтримки та розвитку читання. Організуються свята книги, на бібліотечних сайтах з'являються розділи, присвячені читанню, відбуваються конференції, круглі столи, форуми, зростає кількість публікацій в професійній пресі, з'являється соціальна

реклама в підтримку книги та читання.

Але ця діяльність ще не носить всеохоплюючий характер. Серед обставин, які заважають втіленню в життя цих планів й дефіцит фінансування та професійних кадрів, й не вміння розпочати організаційну роботу, й слабкий інтерес з боку населення, й перегруженість іншою роботою, не усвідомлення серйозності проблеми.

Хоча є й позитивні моменти. Так у 2009 році кабінетом Міністрів України було схвалено Концепцію Державної цільової програми підтримки та розвитку читання на період до 2015 року, планується розробити Державну цільову програму популяризації вітчизняної книговидавничої продукції та підтримки читання.

Мета Програми полягає у створенні умов для розвитку інтелектуального потенціалу нації, зокрема шляхом підвищення читацької активності, рівня культурної компетентності громадян, запобіганні негативним наслідкам науково-технічного прогресу у сфері розвитку електронних засобів інформації в результаті виконання таких завдань: розвиток заінтересованості громадян, особливо молоді, у користуванні друкованою книгою як джерелом інформації; заохочення громадян, насамперед дітей та юнацтва, до систематичного читання; підвищення рівня читацької компетентності населення.

Концепція пропонує можливі три варіанти розв'язання проблеми.

- здійснення на місцевому рівні заходів, пов'язаних із стимулюванням інтересу до читання дітей та юнацтва із зміцненням матеріально-технічної бази бібліотек, поповнення бібліотечних фондів;
- забезпечення координації діяльності органів виконавчої влади, спрямованих на розвиток читання, зокрема удосконалення нормативно-правової бази, здійснення підготовки та перепідготовки фахівців бібліотечної справи;
- поєднання зусиль центральних і місцевих органів виконавчої влади, бібліотек, закладів освіти, громадських організацій, представників бізнесу, спрямованих на заохочення громадян, особливо молоді, до активного читання; надання державної підтримки для поповнення бібліотечних фондів, видання книжкової продукції, що стимулюватиме інтерес до читання.

Серед очікуваних результатів цієї програми повинні бути стати забезпечення координації діяльності центральних і місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, навчальних закладів, установ культури, громадських організацій у сфері підтримки та розвитку читання; створення загальнонаціональної системи підтримки та розвитку читацької культури, духовно-ціннісних орієнтацій та естетичних потреб особистості; збільшення частки населення, залученого до здійснення ефективних заходів щодо популяризації читання; підвищення рівня культурної, зокрема читацької, компетентності населення; виховання у молодого покоління потреби в систематичному читанні.

Нажаль програма так і залишилася на рівні концепції.

Але в будь-якому випадку бібліотеки світу проводять активну роботу щодо популяризації читання серед молоді.

Ось деякі з форм, які допомагають бібліотекарям у цьому:

Допомагають долати кризу нечитання й електронні бібліотеки. Наприклад, Інтернет-бібліотека Google, в якій нараховується 7 млн. книг, в основному англійською мовою, електронна бібліотека Europeana (безкоштовний доступ до 10 млн. документів). Безкоштовний доступ до культурних надбань людства надають й українські бібліотеки (Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського, Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника НАН України, Наукова бібліотека Національного університету “Києво-Могилянська академія”, Державний заклад “Національна парламентська бібліотека України). Ці бібліотеки об'єднані проектом “Всесвітня цифрова бібліотека” (World Digital Library).

19 червня 2013 року було прийнято указ Президента України «Про деякі заходи щодо державної підтримки книговидавничої справи і популяризації читання в Україні». Його метою стало популяризація вітчизняної книжкової продукції, підвищення рівня читацької активності, насамперед серед дітей та молоді, забезпечення доступу громадян до інформації, створення сприятливих умов для подальшого розвитку видавничої справи (указ). Серед першочергових завдань Президент наголошує на виготовленні та розповсюдженні соціальної реклами з популяризації читання в Україні, створення сприятливих умов для розвитку книго розповсюдження, державна підтримка суб'єктам видавничої справи, які здійснюють виготовлення та розповсюдження продукції державною мовою. Розуміючи, що покращення стану читання загальнодержавна проблема, Президент дає розпорядження Кабінету Міністрів України, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київським та Севастопольським міським державним адміністраціям комплексно проаналізувати до 1 вересня ситуацію із забезпеченням населення книготорговельними послугами, визначити проблеми та шляхи їх подолання. Міністерству освіти і науки України, Міністерству культури України, Державному комітету телебачення і радіомовлення України, Національній академії наук України рекомендовано систематично

проводити презентації книжкових видань, круглі столи, читацькі та літературні конкурси, фестивалі, інші заходи з популяризації читання, особливо дітей та молоді.

На виконання наказу Президента України Департаменти науки і освіти обласних державних адміністрацій надіслали зразки цього Указу директорам навчальних шкіл, що давало би можливість побудувати вертикаль між бажанням влади внести пропозиції та бажанням та вмінням керівництва на місцях втілити в житті рішення. В листопаді 2013 року до шкіл Харківської області надійшов лист КВНЗ «ХАНУ», щодо вивчення читацького попиту в шкільних бібліотеках. Мета дослідження: перевірити наявність програмових творів в шкільних бібліотеках та визначити скільки й чого потрібно придбати в кожен конкретну школу.

Опитувальний лист включав наступні розділи: основний бібліотечний фонд, твори класиків української літератури, твори класиків світової літератури в перекладі українською мовою, пропонувалося написати, які потрібні в конкретних навчальних закладах з наступних розділів: література для дітей та юнацтва, науково-популярні видання, енциклопедичні видання, словники, література мовами національних меншин. Пропонувалося зробити розрахунки один примірник на п'ять учнів та з урахуванням наявних у фонді примірників. Дослідження показали, що в шкільних бібліотеках є твори потрібних авторів, але не ті, що потрібно. Тому маючи великі фонди (часто сформовані у 70-80 роки минулого століття), не можна було впевнено сказати що цих творів буде достатньо. Крім того не варто скидувати з рахунків, що останні роки в «Інформаційному збірнику міністерства освіти України» друкуються не тільки назви рекомендуємих програм, підручників та методичних посібників для конкретного року навчання, але й твори художньої літератури, які важливо (!) придбати. До бібліотек надходять видання видавництва «Фоліо», але вся та ж класика. Пушкін, Лермонтов, Шевченко, Гоголь. Він є в бібліотеках. Нехай і в доволі потрепаному вигляді. А ось творів сучасних авторів чомусь немає. Ті ж які приходять (твори лауреатів Нобелівської премії) іноді складно (а деякі навіть шкідливо) читати у дитячому віці. У бібліотек запитують (і правильно роблять), які книги вони хочуть побачити у себе. А звідки бібліотека провінційного міста дізнається про нові надходження? Про цікавинки, що можуть привернути увагу читача. Але вже той факт, що ця проблема піднята на державному рівні всіяє надію, що поступово всі завдання будуть вирішені. (Якщо не буде запізно.)

Заслужують на увагу проекти, які проводилися і проводяться в Україні. Так в 2009 році, оголошеним роком молоді, в ХДНБ ім. В. Г. Короленка з метою привернення уваги громади м. Харкова до проблеми читання молоді, було започатковано регіональний дослідницький проект під девізом «Час читати!» «Розробкою і організацією проекту займався науково-дослідний відділ бібліотекознавства і бібліографознавства»[53; 18]. Основна мета проекту полягала в стимулюванні інтересу молоді до

читання, підвищенні духовного й інтелектуального потенціалу, пробудженні інтересу громадськості до проблеми відновлення навичок читання. Для досягнення цієї мети були висунути наступні завдання:

- створення позитивного іміджу людини, яка читає;
 - привернення уваги молоді до читання в актуальному для неї сенсі – для отримання нових знань;
 - розкриття креативного потенціалу, підвищення власної професійної компетенції;
 - активізація дослідницької діяльності щодо вивчення різноманітних аспектів читання молоді;
 - об'єднання наукових зусиль у дослідженні зазначених проблем шляхом участі у форумах, конференціях, семінарах всеукраїнського і регіонального рівнів
 - висунення нових ідей виходу із кризи читання серед молоді, впровадження їх у практику;
 - створення його позитивного іміджу в регіональних ЗМ суспільних організаціях, у населення;
 - використання проекту для створення позитивного іміджу Харкова і області;
 - «тиражування» вдалого досвіду серед інших бібліотек
- Об'єктом дослідження було обрано молодіжну аудиторію міста, а його предметом – читання молодих харків'ян.

Під час проведення дослідження використовувалися соціологічні методи збирання і аналізу інформації: анкетні та експертні опитування. Основним інструментарієм стала анкета з 6 запитань, пов'язаних із проблемами молодіжного читання: мотивацією читання, читацькими інтересами і запитамі, роллю та місцем книги в житті. Здійснене анкетування дозволило скласти рейтинги найулюбленіших авторів.

Серед партнерів проекту були: харківські обласні бібліотеки – універсальна наукова та для юнацтва, Центральна міська ім. В. Г. Белінського, ряд бібліотек навчальних закладів – Науково-технічна бібліотека Харківського національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського, «ХАІ», Центр науково-гуманітарної інформації Харківського гуманітарного університету «Народна українська академія», книгозбірні торгово-економічного коледжу, електро-механічного ліцею; видавництва міста, зокрема «Торсінг», «Фоліо», «Сага», книжкові магазини «Books», «Litera Nova»; літературні об'єднання регіону, обласна літературна студія ім. П. Тичини, що діє при обласній організації Національної спілки письменників України, а також ті, котрі працюють при ВНЗ.

Опрацювання анкет показало, що молодь Харкова продовжує читати. На першому місці у них залишається читання для душі, на другому – нормативно-прагматичне. Молодь цікавиться психологією, культурою, мистецтвом, історією, філософією. Для більшості опитаних книга залишається найбільш актуальним і цінним джерелом інформації.» В той

же час дослідження засвідчило різноманітність джерел, з яких харків'яни отримують необхідні для себе відомості, до них входить й Інтернет.»[53; 19]. Книги беруть в бібліотеках (у тому числі в домашніх), у друзів, в мережі Інтернет.

Художня література, представлена як класиками, так і сучасними українськими, російськими і зарубіжними письменниками, такими як С. Жадан, Л. Лузіна, В. Дрозд, І. Карпи, Г. Пагутяк, В. Зеланд, Д. Браун, С. Майер та ін. До п'ятірки найбільш популярних авторів увійшли: М. Булгаков, П. Коельо, Л. Толстой, Е. М. Ремарк і Дж. Роулінг.

Але щоб мати повне уявлення про ситуацію з читанням юнацтва необхідно дослідити досвід не тільки України, але й інших країн. І перш за все Росії.

В 2010 році в Росії пройшли дві конференції при підтримці Міністерства культури Російської федерації та Федерального агентства по друку та масовим комунікаціям, на яких представники суміжних галузей книжкової справи (бібліотеки, ЗМІ, видавництва, суспільні діячі та асоціації) мали можливість розглянути шляхи подолання цієї проблеми, узагальнився досвід бібліотек ЗМІ, видавництв щодо розвитку читання. Під час свого доповіді Президент Міжрегіонального центру бібліотечного співробітництва Е.І. Кузьмін висвітлив негативні тенденції, які не тільки зберігаються, але й погіршуються:

- слабке усвідомлення гостроти та глибини проблеми читання на рівні політичної та інтелектуальної еліти;
- істощення слоя кваліфікованих читачів;
- збільшення кількості тих, хто взагалі не читає або читає лише від випадку до випадку;
- втрата ціннісних орієнтирів, падіння смаку;
- зниження суспільного інтересу до бібліотек середнього та малого масштабів, особливо в невеличких містах та в сілках місцевості;
- падіння інтересу до наукової літератури, літературно-художнім та суспільно-політичним журналам;
- зміщення видавничої політики в бік випуску літератури пониженої інформаційної цінності;
- втрата традицій родинного читання;
- переконаність у тому, що роль книги, бібліотек в суспільстві зменшується у порівнянні з Інтернетом;
- відсутність взаємодії з системою освіти;
- зниження рівня грамотності населення

Покращити становище могли б «більш широка політична та інформаційна підтримка діяльності по просуванню читання, адекватне фінансування, сучасний методологічний та науково-методичний супровід.» На думку

Е.І. Кузьміна для розв'язання цієї проблеми необхідно задіяти не тільки бібліотеки, але й всі інститути підтримки та розвитку читання, залучити

Інтернет, соціальні мережі, блоги. Потрібно не просто збільшувати кількість масових заходів з підтримки книги, але й вести цільоспрямовану адресну роботу з різними соціальними та читацькими групами, підвищувати рівень кваліфікації працівників, які працюють у цьому напрямку.

Читацькі клуби та спільноти у соціальних мережах

Велике значення у справі популяризації читання мають читацькі клуби, спільноти в соціальних мережах, бібліотечні проекти. Наприклад, були розроблені проекти «Суспільна читальна ініціатива», SKCG, «Букник», які почали діяти в мережі Інтернет. Проведені дослідження показали, що потреба в клубах, де люди хочуть говорити про книги існує, що ця справа соціально одобряема й до неї можуть долучитися всі, хто забажає. Формат взаємодії в середині читацького клубу не вимагає обучених кадрів. «Це формат, в якому люди самі розповідають про книги, які прочитали, у рамках 5-10-хвилинного повідомлення. Подібна мережа читацьких клубів називається «Кола читання». Зустрічі відбуваються раз на місяць або раз на два тижні. Спершу планувалося проводити їх в університетах, але частіше ці зустрічі проводяться в книжкових магазинах, бібліотеках.

Підтримка батьків в навчанні дітей читанню

Для вирішення цієї проблеми розроблено проект «Читаємо разом з дітьми», який реалізується завдяки дитячим книжковим ярмаркам, виїзdnим заходам, спілкуванням з вчителями та батьками. С.Кузьмін звертає увагу на деякі практичні засоби залучення дітей до читання, таких як «тобі читати цю книгу ще рано» (й вона обов'язково буде прочитана) до спільного читання разом.

Програма “Найкраща книга”

Розуміючи, що на свідомість підростаючого покоління велике значення мають зірки Інтернету, спортсмени, телеведучі, а не письменники та критики, було розроблено проект аналогічний програмі «Ім'я Росія», в якому обирається шляхом голосування найкраща книга. І навіть, якщо люди будуть голосувати за особистість, що буде представляти книги, увага до них все ж таки збільшиться.

Проект “Жива класика”

Цікавим прикладом популяризації читання є проект «Жива класика», в рамках якого «школярам показують, що зв'язок з читанням та літературою може бути свого роду соціальним ліфтом.

Зустрічі з письменниками

Цікавою ідеєю може бути показ учням (студентам) живих письменників, поетів, з якими можна поговорити на теми не пов'язані з їх творами. Такий живий формат спілкування може допомогти познайомитися з книгами.

Книжкові кафе

На думку К. Поліванова «Зацікавити молодь читанням можна шляхом організації книжкових кафе (без продажу алкоголя), де можна було би сидіти, розмовляти, слухати музику, переглядати книги на полицях, купувати їх за спеціальною скидкою» (поливанов)

Буккроссинг

З'явився у 2001 році. «Його сутність у тому, що будь-яка особа, прочитавши книгу, залишає її в якомусь публічному місті — парку, кафе, поїзді, бібліотеці — для того, щоб інша людина мала змогу знайти цю книгу і повторити цей процес “книговороту”. [29; 154]. Серед перших ластівок цього руху в Україні київське літературне кафе “Купідон”, Рівненська ДОБ.

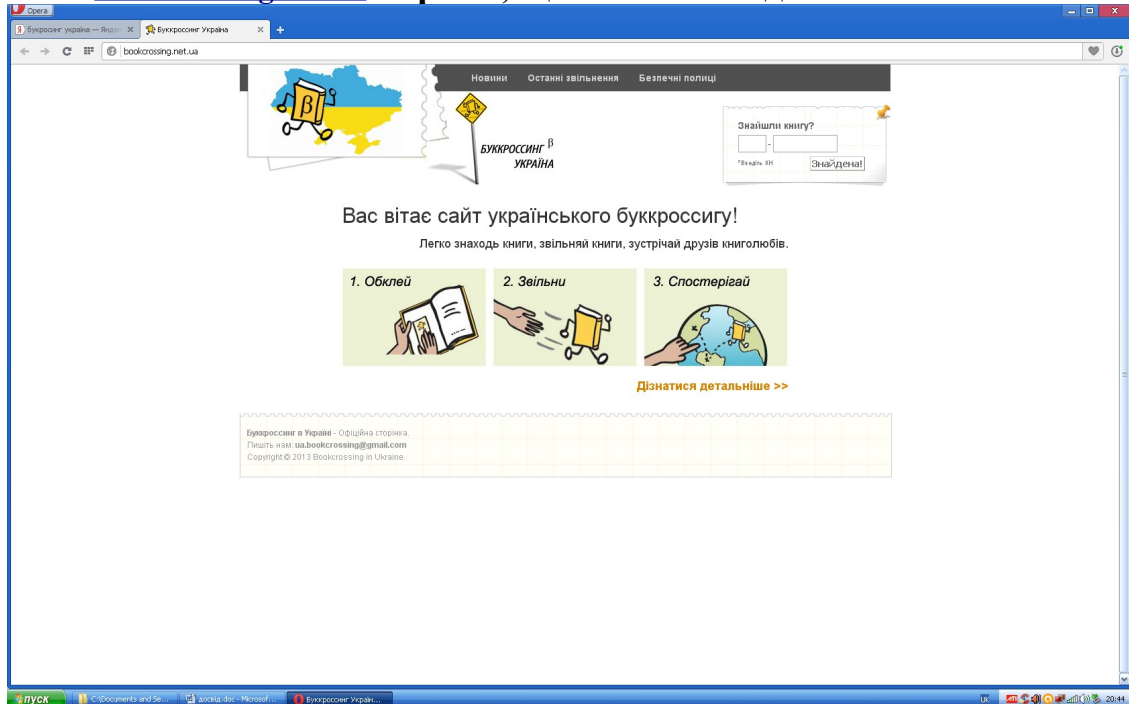
Буккросинг

Буккросинг - квест, гра, захоплююча пригода, можливість познайомитися з різними людьми, знайти цікаву книгу чи загубити її. У цю гру може грати кожен, хто любить читати та ділитися книгами. Суть її у тому, що прочитавши книгу людина залишає її у громадському місці (парк, кафе, поїзд, станція метро), для того щоб інша людина мала можливість знайти її і прочитати. Ідея цієї гри належить спеціалісту з інтернет -ерхнологій Рону Хорнбекеру у травні 2002 року. Для початку він залишив 20 книг із пояснювальними написами в холі свого готелю. Через півроку на його сайті було близько 300 активних користувачів, які “відпускали” книги приводили нових учасників. Одні із найбільш відомих буккросерських сайтів України “Буккросинг. Україна”. Для того, щоб стати учасником цього руху потрібно зареєструватися на сайті, зареєструвати книги, які він відпускає. Під час реєстрації книга отримує свій універсальний код. Потім книга залишається у зазначеному місці. Людина, яка знайшла таку книгу і ввівши код книги, потрапляє в журнал книги. Щоб книга не потрапила під дощ, її часто залишають в бібліотеках, книгарнях.

Щоб стати учасником руху потрібно зареєструватися на сайті і

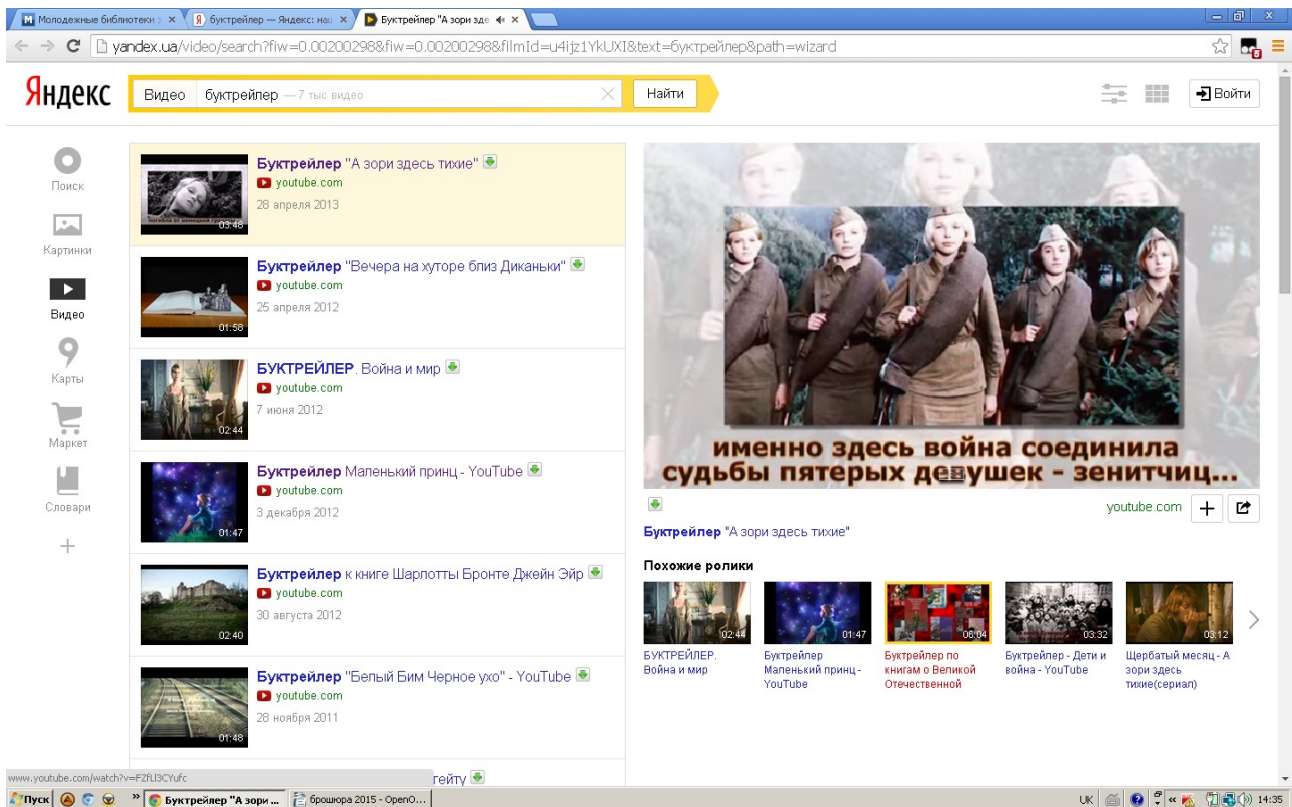
зареєструвати книгу, яка отримає свій індивідуальний номер. А потім «відпустити» книгу, відзначивши в якому місці буде знаходитися книга.

Існують різні варіанти «відпускання книги»: віддати свою книгу другові, незнайомцю, просто людині. На думку розробників проекту, важливо знайти для книги таке місце, де вона зможе знайти свого потенційного читача (літнього для у парку, взимку у кавярні, громадському транспорті. А знайомлячись із книгою читач має можливість познайомитися із однодумцями, поспілкуватися щодо прочитаного. Коли імовірний читач знаходить книгу він може ввести код книги на bookcrossing.net.ua і про те, що книга знайдена.

Буктрейлери

Не менш цікавою формою популяризації книги, а значить і читання, є буктрейлер. З англійської book - це книга, trailer - тягач, причіп, призначений для перевезення вантажів. Буквально це короткий відеоролик за мотивами книги, кліп по книзі. Основне його завдання - яскраво і образно розповісти про книгу, зацікавити, заінтригувати читача, спонукати до читання.

За кордоном буктрейлери з'явилися в 2002 році. Вперше на публіці ролик був показаний в 2003 році. Це був буктрейлер до десятого роману вампірської саги Крістін Фіхан «Темна симфонія». Тоді це більше нагадувало музичний кліп, ніж ефективну атаку на свідомість споживача. Із звичайних презентацій в стилі Power Point він перетворився на справжнє мистецтво.

Створення буктрейлера складається з наступних етапів:

1. Вибір книги для реклами (реклама нових книг, книг ювеларів);
2. Створення сценарію до буктрейлера (продумати сюжет і написати текст). Сюжет - це основа Вашого відеоролика, те, з чого він буде складатися. Важливо внести інтригу і вибудувати сюжет таким чином, щоб читачеві неодмінно захотілося дізнатися, що ж буде далі. А дізнатися це можна, лише прочитавши книгу. Відеоролик не повинен бути довгим, не більше 3 хвилин.

3. Наступний етап роботи - необхідно підібрати картинки, відсканувати ілюстрації з книги, зняти своє відео або ж знайти відео з тематики в Інтернеті.

4. Записати озвучений текст, якщо це передбачено за сценарієм.

5. Для роботи з відео потрібно вибрати програму. Для початківців можна використовувати програму Windows Movie Maker. Ця програма є на всіх ПК, так як входить в пакет Microsoft Windows.

6. Відеомонтаж. Вирізати / склеїти кілька фрагментів відео, додати звукову доріжку, змінити розмір відео, накласти ефекти, переходи.

Конкурс «З книгою по життю».

Кожен учасник отримує особову сторінку в щоденнику читання з

умовами конкурсу, питаннями по змісту літературно – художнього твору, творчими завданнями. Юні читачі виступили в ролі літературних критиків, книжкових дизайнерів, отримали досвід сотворчества з письменниками. Лідери конкурсу стали авторами альманаху «Здавствуй радість чтєния». Номінації конкурсу:

- щоденник читання (власний вибір книг, оформлення)
- Мій рейтинг (складання списку з 5 книг з обоснованням свого вибору, бібліографічного опису т власної анотації)
- похвальне слово книзі(есе про книгу) який би шлях не обрали би юнаки для того, щоб зробити своє дозвілля більш цікавим, він буде більш цікавим ніж «нічогонеделаніє».

Під час конкурсу «С книгой по жизни» серед користувачів бібліотеки розповсюджувалися аркуші – флаери, на інформаційному стенді розміщувалися оголошення з повідомленнями про сюрпризи, які очікують на учасників конкурсу. Лідери конкурсу відповіли на 10 запитань, вісім з яких були відкритими, а два – у вигляді незакінчених речень. Ось ці запитання:

«Людина, що читає» у вашій уяві - це ...

Читання для вас - це ...

Що ви цінуєте в книгах?

Яким чином ви обираєте книги для читання?

Читаєте ви книги на комп'ютері?

Любите читати прозу або поезію? Чому?

Яким жанрам надаєте перевагу?

Книги з яких галузей знань вас цікавлять?

Кому з авторів книг, прочитаних вами ви сказали б «Браво»? Чому?

Як би ви охарактеризували себе як читача?

Використовуючи набуту в анкеті інформацію організатори конкурсу обрали для лідерів книги у подарунок. Крім цього особливості читацьких переваг будуть враховуватися під час формування бібліотечного фонду.

Молодіжні читання

Бібліотеки проводять “Молодіжні читання”, які дозволяють визначити особливості читання юнацтва данного регіону. Наприклад, Молодіжне читання “Російська мова та читання в соціологічному розвитку особистості”, присвячені Року російської мови та Року молоді в Приволжському федеральному окрузі. Серед питань, які розглядалися: образ сучасного читача, читання, інформаційна культура та читацька компетентність, читання та мовна культура особистості, залучення до читання: успішні технології. Практична цінність подібних заходів у обміні досвідом в залученні юнацтва до читання.

Конкурс «Читать престижно!»

Молоді люди від 14 до 25 років мають можливість розповісти про прочитану книгу. Кожен з учасників отримав особисту сторінку Щоденника читання з умовами конкурсу, питаннями по змісту

літературно-художнього твору та творчими завданнями, а також буклет зі списком літератури «Конкурсна тридцятка». Юні читачі виступили в ролі літературних критиків, дизайнерів книги, музичних продюсерів, отримали досвід сотворчості з письменником, створив в Щоденниках читання, свій унікальний образ літературно-художнього твору.

Програма «Читаймер»

Цікаву програму з просування читання серед молоді запропонувала Державна юнацька бібліотека Республіки Бурятія імені Д. Батожабая. Нею була розроблена Модульна програма, мета якої підвищення статусу книги та читання серед підлітків та молоді, формування інформаційної культури, вдосконалення інформаційно-бібліотечного обслуговування. Програма «Читаймер» розпочалася з акції до Тетяниного дня, з видачею першого іменного квітка та виставкою – поздоровленням «З Днем Тетяни! З роком читання!» До Дня Святого Валентина були підготовлені виставка-настрій «Любов як настрій, любов як наваждение», відбувся читацький рейтинг «Якщо б я був поетом...» Під час тижня юнацької книги «Читання плюс» пройшла виставка «Читаймер успіху», зустрічі з цікавими людьми, круглий стіл з проблеми читання «Бібліотека і молодь: з книгою в майбутнє». Акція до дня бібліотек, яка включала виставку портрет «Що читають бібліотекарі, що читають читачі», читацький рейтинг «Проголосуй за свого бібліотекаря!» І це зовсім не значна кількість заходів, які були проведені бібліотекою. «Сюда ж можна включити й спеціальну програму обслуговування оздоровчих площадок «Літнє читання для серця та розуму, яка включає вечори, ігрові програми, пізнавальні бесіди, вікторини, уроки за різними напрямками: пропаганді читання, екологічному, патріотичному, естетичному вихованню, краєзнавству.

Розробка під впливом сюжетів та образів художньої літератури “бібліоколекції” одягу.

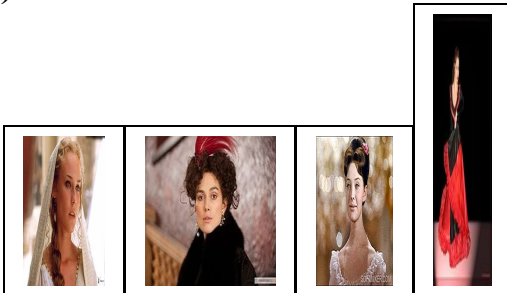
В комплексну бібліотечну програму, яка була розроблена Кемеровською обласною юнацькою бібліотекою “Відродження традицій читання” входили конкурс “Найчитаюча родина”, розробка під впливом сюжетів та образів художньої літератури “бібліоколекції” одягу. Особлива увага у цьому конкурсі була приділена кольорам. Наприклад, в червоному відображені відвага та велич героїв “Іліади” та “Одісеї” Гомера, в зелений — літературні персонажі Буніна, Пришвина, Паустовського. Бібліотекою була запропонована нова форма роботи: “Книжкове кафе”: дегустація літературних новінок, в якому розповідь про нові книги була стильована у вигляді справжнього меню. Наприклад, серія блюв “Жаркое під гострим соусом” включала в себе твір Д. Донцової “Фігура легкого епатажа, вкриту хрустящей шкуринкою пригод, сенсацій книгу Томаса Свона “Полювання на Сезанна” та блюдо, приправлене гірким соусом вбивств, шантажа

роман О.Марініної “Пружина для мышеловки”. Продемонструвати свої знання художньої літератури діти змогли й в бліц-конкурсі “Книжкове бістро” із запитань від відомої зі школи демьянкової ухи І.Крилова до блюд мексиканської кухні з роману Л. Ескивель “Шоколад на крутому кипятку”.

Слайд — галерея “Книжкові красуні”

По-новому були представлені й літературні герої творів. Бібліотекою була запропонована слайд — галерея “Книжкові красуні” (Елена Троянська, Кармен Проспера Меріме, Анна Кареніна Льва Толстого та інші).

Нові, нетрадиційні форми просвітницької діяльності.

Комп'ютеризація бібліотек дозволила застосовувати нові форми роботи - видеочасы, медиапутешествия, медиакалейдоскопы, електронні презентації, які підняли бібліотечні заходи на інший якісний рівень.

Сьогодні бібліотеками країни активно використовуються нові, нетрадиційні форми просвітницької діяльності. Серед них:

Фестивалі - «Весь світ - бібліотека!», «Читаючий край».

Різні конкурси творчих робіт «З книгою по життю», віртуальної реклами «Читаємо з розумом», конкурс читацьких пристрастей «Лідер читання», «Твій вибір, читачу!», креатив-конкурс «Молоде обличчя читаючої країни», фотоконкурс «Фотографія з улюбленою книгою».

Акції - «Як пройти в бібліотеку», «З книгою - у майбутнє», «Подаруй книгу дітям», «Освідчення в коханні улюбленому письменнику», «Ви ще не читаете - тоді ми йдемо до вас!», «Запиши в бібліотеку друга», «читаймо разом!».

Дні відкритих дверей - «Библиотека - це здорово!..», «Бібліотека знайома і незнайома», «Для вас відкриті наші двері і серця!», «Так що може бути прекрасніше, ніж наша бібліотека?!!».

Культурно-дозвілєві програми - «Неділю в бібліотеці», «Библионочь», «Бібліотечна гпд».

Літературні брейн-ринги - «У колі улюблених книг», «Письменники нашого дитинства».

Комплексні форми просування книги і читання - «День читацьких задовольень», «День з письменником», «День літературного гурмана», «Ненудна класика», «День читача».

Бенефіс читача - успішно зарекомендувала себе форма.

Круглий стіл - складна форма, яка збагатила себе новим змістом: «Молодь і книга: залишилися точки дотику?», «Читаюча молодь - надія нової України», «Читати або не читати: у пошуках компромісу».

Яскраві інноваційні форми роботи по просуванню книги приваблюють молодь. Тому фахівці бібліотек у своїй роботі шукають нове, творчо підходять до проведення заходів для підростаючого покоління. У всіх бібліотеках для юнацтва проводяться поетичні ринги, літературні диліжанси, досьє, Дні нової книги, Дні літературних ігор, Дні книголюбів, книжкове дефіле, літературні салони, поетичні гойдалки, літературні салони і т. д., розвивається буккросинг.

Флешмоби

Популярними формами в останні роки стали Молодіжні вуличні флешмоби: «Улюблена книга», «Хвилина читання», «Як пройти в бібліотеку?», «Відкрий свою книгу». Перевага таких акцій - в масовості, швидкості і барвистості. Ми плануємо в майбутньому організувати та провести спільно зі шкільною бібліотекою флешмоб або, точніше сказати, флешбук «Хвилина для читання». Суть його в тому, що на великій перерві старшокласники одягають яскраві майки з нашитим слоганом «В комп'ютері - новини, в книзі життя» і поширюються по всіх коридорах школи. У певний час прозвучить сигнал, школяр одночасно розкриють свої улюблені книги і протягом хвилини будуть читати їх вголос, своїм прикладом показуючи, що читати модно та цікаво.

Просування книги та читання в транспорті та місцях відпочинку

Просування книги та читання в транспорті та місцях відпочинку - «Літературна альтанка в парку», «Читаючий бульвар», «Книжкова алея», «Читай-дворик», Літературні читання «На сходах», «Літній читальний зал під відкритим небом», «З книжкою на лавці», «Книга в дорогу», «Читаємо без зупинки», «Читаючий маршрут», «Літературний автобус».

Анкетування

Просуваючи книгу і читання, бібліотекарі постійно вивчають думку читачів про літературу, виявляють їх пристрасті та оцінки, проводять

опитування. Наприклад, блиц-опитування «Десять книг, які вразили Вас», «Яку роль відіграє читання у Вашому житті?», «У моїй родині читають»; телефонні опитування про читацьких уподобання, блиц-опитування з відеокамерою «Ви любите читати книги?»; анкетування «Культура, читання, бібліотека очима молоді», «Бібліотека моєї мрії», «Ти і твоя бібліотека», «Книга, читання, бібліотека у Вашому житті»; моніторинг «Хто Ви, наш читач?»

Виставкова діяльність

Виставкова діяльність стає інформаційно більш ємною, лаконічною, нешаблонною, із залученням художніх і декоративних елементів, природного матеріалу, малюнків, виробів, речей і предметів, допомагають створити образ людини або епохи.

Цікавими ідеями є ідеї знайдені в мережі Інтернет.

Проект «Структура майбутнього»,

Так у лютому 2003 році в Великій Британії побачив світ проект «Структура майбутнього», розрахований на 10 років. Основна мета – покращення якості обслуговування молодих користувачів публічних бібліотек шляхом залучення їх в участі в проектах. Серед яких: участь в дизайні бібліотечних приміщень. Це призвело з появою в бібліотеці зони, яку молодь могла би називати своєю (кафе, буфет). «Так в бібліотеці Блекборне перший етаж бібліотеки було перетворено в молодіжну зону: настінний плазмовий екран, апарати з напоями, телевізор, аудіоапаратура. Цей проект було виконано як курсова робота студентів технологічного інститута.

Бібліометро

Цікавою ідеєю може бути ідея Бібліометро, коли пасажиру пропонується каталог з переліком книг, які він може читати протягом 15 діб.

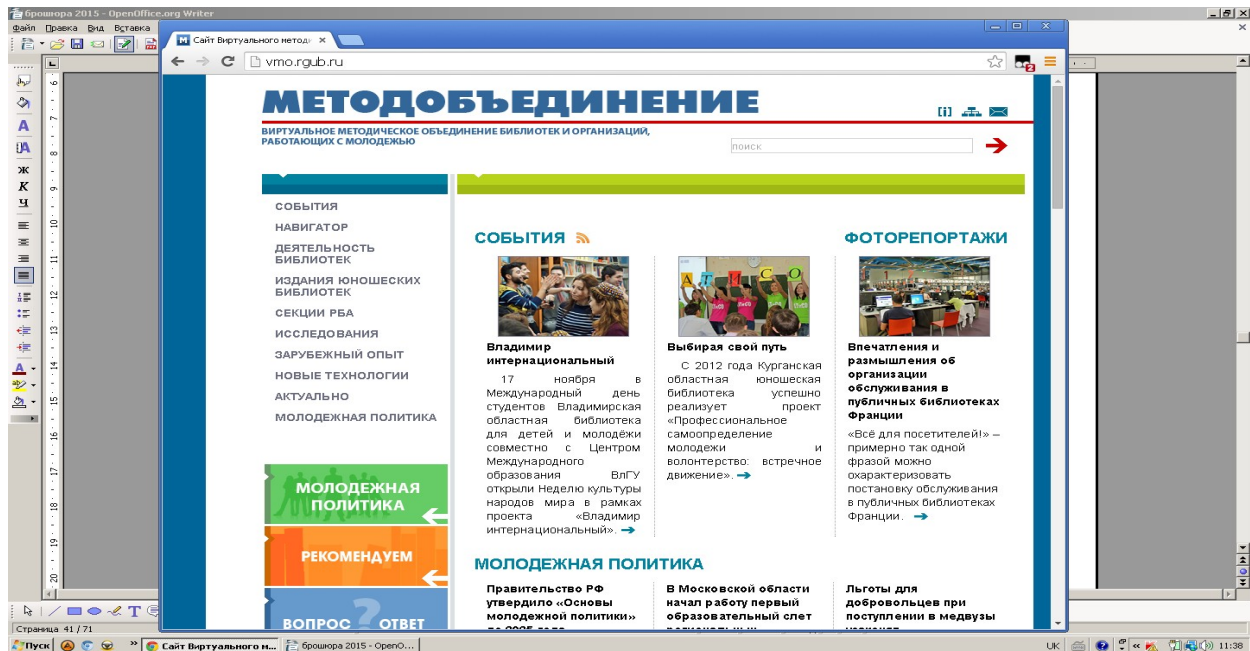
Гостиниці для книголюбів

В Нью-Йорці заснована гостиниця для книголюбів: прийомний хол, відкрита тераса для читання поезії, концертний зал, кімнати у відповідності до міжнародної десятичної системи класифікації книг (УДК): математика та естественні науки, художня література, історія, загальноінформаційна література, філософія, релігія. У кожному номері буде добірка книг, що відповідає відповідному номеру.

“Жива енциклопедія”

Ще однією цікавою ідеєю є «жива енциклопедія», коли «будь-яка людина, що бажає наприклад, дізнатися більше про традиції та звичаї мусульман, циган, може за певну плату орендувати «живу енциклопедію на час і отримати потрібну інформацію».

Все частіше в діяльність бібліотек включається Інтернет. Так з'явилося віртуальне методичне методоб'єднання бібліотек, працюючих з молоддю «Методоб'єднання» (<http://vmo.rgub.ru>)

У наш час все більше країн приходять до усвідомлення, що проблема читання не є проблемою окремої бібліотеки чи людини, а тому повинна вирішуватися на державному та міжнародному рівнях. Прикладами подібної діяльності є праця міністерства культури Франції, яке створило спеціальне управління в справах книги та читання й розробило комплексну програму з урахуванням всього шляху книги від створення її автором (за державною підтримкою) до отримання книги читачем, створення Центру книги у США, що має повноваження урядової агенції і є частиною Бібліотеки Конгресу. Цією проблемою опікуються ЮНЕСКО, ІФЛА, Міжнародна організація читання.

Бібліотеки у наш час не стоять осторонь від питання читання юнацтва. Використовуються різноманітні активні форми роботи з книгою: фестивалі, акції, конкурси, агітбригади, вікторини, літературно-музичні композиції, відеоуроки та інше. Вирішення питання читання молоді виноситься також на державний та міжнародний рівень. І це дає надію на те, що молодь, подорослішавши, не перестане читати й залучить до цієї справи своїх дітей.

3.2 Програма підтримки читання юнацтва в умовах нового інформаційного середовища.

Книга завжди, в усі часи займала особливе місце в інтелектуальному та духовному збагаченні підростаючого покоління. До недавнього часу. Комп'ютер та телевізор відняли в дитини час на читання. Читацькі досягнення дітей у початковій школі вимірюються зараз секундомером. Викладання літератури в середніх та старших класах в обмін двох годин в неділю відірвало підлітків та юнацтво від повноцінної літератури та від читання в цілому. Ринкова література спотворила смаки дітей. Нестача у дітей часу на читання заставляє турбуватись про те, щоб в руки їх потрапила повноцінна література і щоб вона максимально сприяла розвиткові розуму та серця дитини.

На цьому тлі логічною є думка французького письменника Даніеля Пеннака: “Дитина має право не читати. Його думці можна довіряти. На Заході багато хто взагалі не читає, а живе добре.”

Його думку ніби то підтримують статті з російських словників:

1. Читання — це розбір письма (Словник В. Даля)
2. Читання — це сприйняття письмового мовлення по літерам та знакам. (Словник під ред. Д. Ушакова)
3. Читання — це сприйняття письмового твору.

Все б було вірно, якщо б не слово “сприймати”. Читати означає сприймати написане. На перший погляд, визначення вірне. Сприйняття тексту відбувається в процесі читання. Але чи достатньо тільки пробігти очима по тексту твору, щоб глибоко зазирнути в його зміст. Адже відомо, що “читання без інтересу нерідко перетворюється в імітацію: читання є, а сприйняття нема. А там, де немає сприйняття — немає і впливу книги на читача.

З іншого боку на сприйняття тексту впливає й швидкість читання. Чим швидше людина читає, тим гірше рівень сприйняття тексту. Причина подібної залежності знаходиться в своїй суті швидкісного читання, яке привертає увагу людини до ключових слів тексту і не звертає увагу на засоби художньо виразності. Особливо це стосується юнацького віку, в якому більше уваги приділяється телевізору, комп'ютеру, Інтернету.

Саме із цих джерел вони знаходять відповіді на запитання, які турбують їх у цьому віці. Атмосфера жорстокості, вседозволеності. Безпринципності стає для декого нормою. Цей новий досвід формує майбутніх громадян планети. Врятувати юнацтво від цього майбутнього можуть книги. Вони завжди сяли добре, вічне. А важливо не тільки навчити дитину читати. Важливо навчити “бачити слов”, “відчувати слово”, навчити залишатись людиною в супереч всім обставинами.

Саме для цього важливим є у цей час створення програми підтримки читання. Адже “читання не зводиться до вміння читати: з цього вміння воно ільки починається. Тому треба домагатися не читання заради читання, а читання, як самостійної діяльності дитини у світі книжок, з якої починається її освіта, самовиховання, формування високих художніх

смаків, гармонійний розвиток особистості”. (сухомлинський) Необхідно створити умови для підвищення якості та різноманітності літератури, що прочитується в інших галузях знань, обміну думками про прочитане, зростання престижності читання як культурної цінності.

Мета програми:

підвищення читацької компетентності юнацтва (вміння працювати з інформацією) та зростання читацької активності старших школярів.

Для реалізації поставленої мети повинні бути вирішені наступні **Завдання:**

- аналіз читання юнацтва у визначеному регіоні;
- систематизація досвіду бібліотек регіону щодо підтримки читання юнацтва в умовах нового інформаційного середовища;
- створення механізму координації;
- підвищення читацької компетентності юнацтва;
- збільшення кількості старшокласників, залучених до системи підвищення читацької компетентності;
- збільшити кількість учнів, залучених до заходів з популяризації читання.
- **повысить роль школьной библиотеки как центра методической работы учителя и поисковой работы учащегося;**
- **обеспечить вовлечение детей и подростков в процесс чтения ;**
- **обобщить педагогический опыт работы по формированию устойчивого интереса школьников к чтению.**

Терміни та етапи реалізації Програми: 2013 — 2020 роки.

1 етап — 2013 — 2014 роки

2 етап - 2015 — 2016 роки

3 етап — 2017 — 2020 роки

Умови для реалізації програми

Для реалізації програми підтримки та розвитку читання юнацтва серед шкіл

м. Лозова є необхідні умови та ресурси:

- 1. наявність при школах міста бібліотек;**
- 2. наявність досвіду бібліотек шкіл щодо визначеного питання;**
- 3. регулярність проведення бібліотеками заходів з визначеним контингентом;**
- 4. забезпеченість бібліотек навчальних закладів комп'ютерами та мережею Інтернет;**
- 5. в навчальних закладах є читацькі групи, орієнтовані на читання серйозної літератури;**

Для реалізації мети та завдань програми використовуються наступні методи та засоби:

- універсальні:

діагностика стану читання (групи читачів, попит та пропозиція, визначення обставин розходження між ними)

- спеціальні:

- по відношенні до читачів (вивчення читацьких інтересів, запитів та рівня читацької компетентності юнацтва)

- по відношенню до бібліотек навчальних закладів: розробка програми для бібліотек з підвищення рівня читацької компетентності особистості, виявлення найкращих зразків роботи з читачами в бібліотеках навчальних закладів; популяризація заходів із залучення до читання в ЗМІ, використання можливостей Інтернету для популяризації читання.

- По відношенню напрямків та форм популяризації читання (використання ЗМІ для підвищення престижу читання, використання наружної та внутрішньої агітації (плакати, листівки, закладинки, присвячені читанню та книгам), проведення спеціальних заходів (фестивалів книги та читання, літературних свят та інше).

Етапи реалізації Програми

I етап: проектний

Мета: підготовка умов створення системи підтримки і розвитку читання.

Завдання: Вивчити нормативну базу. Розробити, обговорити і затвердити календарний план заходів з підтримки та розвитку читання.

Проаналізувати матеріально-технічні, педагогічні умови реалізації програми.

II етап: практичний

Мета: реалізація програми з підтримки та розвитку читання.

Завдання:

Відпрацювати зміст діяльності, найбільш ефективні форми і методи виховного впливу. Залучати в систему підтримки та розвитку читання представників всіх

суб'єктів освітньої діяльності. Проводити моніторинг реалізації програми.

Проводити заходи у відповідності з календарним планом з підтримки та розвитку читання.

III етап: аналітичний

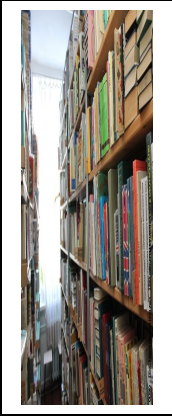
Мета: аналіз підсумків реалізації програми.

Завдання:

Узагальнити результати роботи установи. Провести корекцію ускладнень у реалізації програми. Спланувати роботу на наступний період.

Програма підтримки читання юнацтва

Напрямки роботи	Зміст роботи
<p>Мотивація молоді до читання, виховання “звички до бібліотеки”</p>	
<p>Діагностування стану читання та популяризації читання в бібліотеках навчальних закладів (закладу)</p> 	<ul style="list-style-type: none"> - розробка анкет з обраної тематики; - анкетування учнів щодо читання старшокласників (зразки анкет наведені у додатку) - аналіз анкет - визначення напрямків роботи щодо читання та популяризації читання в закладі.
<p>Організація бібліотечного пространства</p> 	<p>Продумана розстановка меблів, і перш за все книжкових та виставкових стелажів (рівні паралельні ряди, галереї, зигзаги, полуколом та інше)</p> <p>Створення рекреаційної зони для читачів з відповідною мебелю, в яких можна створити куточки інтелектуального відпочинку, де можна розгадати кросворд, пограти у шахмати, познайомитися зі свіжими номерами журналів та газет.</p>
<p>Комп'ютеризація бібліотек</p> 	<p>Забезпечення бібліотек навчальних закладів компютерами, принтерами, сканерами; проведення мережі Інтернет</p>
<p>Формування книжкового фонду</p>	<p>Формування книжкового фонду бібліотеки є наслідком діагностування школярів щодо творів, яких потрібно</p>

придбати:

- оновлення фонду класичної української та світової літератури;
- поповнення фонду творами сучасних авторів;
- поповнення фонду творами лауреатів міжнародних конкурсів;
- поповнення фонду краснавчої літератури;
- оновлення фонду із різних галузей знань сучасною літературою;

Форми та методи популяризації читання

Робота з батьками

Анкетування “Десять книг, які потрясли Вас”, “Яку роль грає читання у вашому житті”, “В моїй родині читають”

Електронні презентації

Конкурс творчих робіт “З книгою по життю”, віртуальна реклама “Читаємо із розумом”

Конкурс “Лідер читання року”

Конкурс Твій вибір, читаче!”

Фотоконкурс “Фотографія з улюбленою книгою”

Акція “Подаруй бібліотеці книгу”, “Подаруй книгу дітям”

Літературні брейн-ринги “В колі улюблених книг”, “Письменники нашого дитинства”

Комплексні форми роботи “День читацького задоволення”, “День з письменником”, “День читача”

Круглі столи: “Молодь і книга: чи залишилися точки зіткнення?”, “Читати або не читати: у пошуках компромісу”

фестиваль буктрейлера “Я відкриваю книгу”

Зустрічі з поетами Лозівщини

Теми для батьківських зборів,

	<p>рекомендуємі у 9-11 класах</p> <ul style="list-style-type: none"> - Розвиток літературного смаку - Книга чи комп'ютор: гармонізація відношень - Через читання до переконань - Начитаність — шлях до успіху
<p>Години спілкування</p>	<p>Читати модно! Хто він сучасний герой: літератури і життя? Сучасна лі класика? (диспут) Людина читаюча — лідер в сучасному суспільстві?!</p>
<p>Робота бібліотеки</p>	<p>Виставки в бібліотеці, присвячені календарним святковим датам Проведення бібліотечно-бібліографічних уроків з пропаганди читання: «Як правильно читати», «Новинки літератури»</p>
<p>Інформування про роботу щодо популяризації читання</p>	<p>Публікації на сайті школи інформації про виконану роботу з підтримки та розвитку читання серед школярів Друкування розробок заходів у періодичних виданнях друкування інформації про Рік читання в шкільній газеті</p>
<p>Участь класних колективів у програмі</p>	<p>Кожен класний колектив конкретизує цю програму. Виходячи з особливостей життя класу, інтересів і можливостей школярів та їх батьків, у кожному класі розробляється своя власна система справ за її реалізації.</p>

Очікуємі результати програми:

- підвищення культурної компетентності учнів старших класів;
- підвищення читацької компетентності;
- зростання читацької активності юнацтва;
- збільшення кількості школярів, що підвищують читацьку компетентність.

ВИСНОВКИ

1. Особливо важливою у наш час є проблема читання юнацтва. Людей, яким прийдеться будувати майбутнє. Вік суперечностей, формування власного “Я”, вік відповідальних рішень. Сьогодні у світі спостерігається глобальне падіння інтересу до читання, особливо серед молоді, пов'язане з бурхливим розвитком комп'ютерних технологій, зростанням впливу Інтернет-культури. Подібна ситуація визиває занепокоєння в суспільстві, адже вже сформувалося покоління молодих людей, які незнайомі з книгою і вважають читання непристижною справою.

Дослідники у наш час по різному ставляться до проблеми читання — не читання молоді у наш час. Дехто вважає, що у нас час набирає обертів проблема “вторинної неписьменності” (читати вміють, але не розуміють значення прочитаного). На їх думку місце читання поступово займають телебачення та Інтернет. А книги вони просто “ковтають”, не задумуючись над суттю твору. Дехто сперечається з цим, стверджуючи, що саме зараз завдяки появі Інтернету створюється нова читацька еліта (Ю.П. Мелентьева), що читати не стали менше, змінився тільки характер читання (В. А. Маркова) Адже все залежить від мети, яку ми ставимо перед читанням. На читацьку діяльність у цей час впливають суспільні зміни, праця. Навчання, особисте та сімейне життя. Тому важливе їм допомогти знайти в книгах опору у власних інтересах на ті твори, які були пов'язані з емоційно окрашеними подіями життя, улюбленими з дитинства.

2. Сучасний науко-технічний прогрес відкрив для юнацтва нові можливості для проведення вільного часу (телевізор, комп'ютерні ігри, Інтернет) і вплинув на читання представників цієї вікової групи. Дослідження науковців показує, що юнацтво читає, хоча й не так активно як хотілося. І сам процес читання часто нагадує пошук потрібної інформації, коли очі відшуковують тільки те що потрібно, не звертаючи увагу на неважливі для нього деталі. З іншого боку, пошук в Інтернеті ускладнюється наявністю неперевіреної інформації, рекламою, невмінням потенційного читача скористуватися можливостями мережі. А, можливо і не бажанням. Декому легше скачати чийто реферат чи курсову, ніж знайти серйозні сайти, на яких розміщується наукова література з обраної проблеми. Більшу частину часу в Інтернеті школярі приділяють спілкуванню в соціальних мережах, скачуванню музики та перегляду фільмів. Використовують Інтернет для підготовки до уроків. Хоча найчастіше мова не йде про використання наукових сайтів.

Саме завдання в школі й є тим мотивуючим фактором, який змушує школярів відшукувати потрібну книгу. У вільний час вони, частіше

користуються банальним «дайте почитати щось про ...». Анкетування показало, що на вибір літератури для читання впливають друзі, батьки. Частина опитаних слідкує за модою.

Різноманітним є вибір літератури для читання у жанровому плані. Найбільш цікавляться у цьому віці пригодницькою літературою та фантастикою (література для відпочинку). Найменше поезією, філософією та довідковою літературою (серйозна література).

Читання відбувається як в традиційному, так і в електронному форматах. Для читання в електронному форматі використовують комп'ютер, ноутбук, планшет, мобільний телефон. Твори в електронному форматі скачуються з Інтернету і читаються. Адже в Інтернеті їх легше знайти. Значно програють у цьому бібліотеки.

Таким чином, читацька діяльність юнацтва у наш поступово трансформується під впливом новітніх технологій. Змінюються і особливості читацької поведінки цієї вікової групи. Результати анкетування старшокласників загальноосвітніх шкіл м. Лозова Харківської області показали, що ці процеси відбуваються у невеликих містах не так швидко, як в мегаполісах, але цей процес відбувається невпинно.

3. На початку 21 століття в багатьох країнах світу напрацьований великий досвід щодо програми підтримки та розвитку читання. Організуються свята книги, на бібліотечних сайтах з'являються розділи, присвячені читанню, відбуваються конференції, круглі столи, форуми, зростає кількість публікацій в професійній пресі, з'являється соціальна реклама в підтримку книги та читання.

Це відбувається всупереч обставинам, які заважають втіленню в життя цих планів. Це й дефіцит фінансування та професійних кадрів, й не вміння розпочати організаційну роботу, й слабкий інтерес з боку населення, й перевантаженість іншою роботою, не усвідомлення серйозності проблеми.

Яскраві інноваційні форми роботи по просуванню книги приваблюють молодь. Тому фахівці бібліотек у своїй роботі шукають нове, творчо підходять до проведення заходів для підростаючого покоління. У всіх бібліотеках для юнацтва проводяться поетичні ринги, літературні диліжанси, досє, Дні нової книги, Дні літературних ігор, Дні книг-імениників, книжкове дефіле, літературні салони, поетичні гойдалки, літературні салони, розвивається буккросинг.

Просуваючи книгу і читання, бібліотекарі постійно вивчають думку читачів про літературу, виявляють їх пристрасті та оцінки, проводять опитування.

Виставкова діяльність стає інформаційно більш ємною, лаконічною, нешаблонною, із залученням художніх і декоративних елементів,

У наш час все більше країн приходять до усвідомлення, що проблема читання не є проблемою окремої бібліотеки чи людини, а тому повинна вирішуватися на державному та міжнародному рівнях. Цією проблемою

опікуються ЮНЕСКО, ІФЛА, Міжнародна організація читання. І це дає надію на те, що молодь, подорослішавши, не перестане читати й залучить до цієї справи своїх дітей.

4. В останні десятиріччя в галузі читання актуальними стали наступні проблеми: зниження інтересу населення до друкованої преси, зростання невимогливості смаку читання, зниження рівня освіченості населення, зростання суто розважальної складової читання. Ці проблеми стосуються і молоді, оскільки це один з основних навиків необхідних у житті. Саме тому важливим є створення програми підтримки читання юнацтва. Мета програми: підвищення читацької компетентності та читацької активності юнацтва. Для реалізації мети повинні бути вирішені наступні завдання: аналіз читання юнацтва у визначеному регіоні; систематизація досвіду бібліотек щодо підтримки читання; впровадження заходів для підвищення читацької компетентності; збільшення кількості учнів, залучених до заходів з популяризації читання. Реалізацію програми передбачається здійснити у три етапи (проектний, практичний, аналітичний). Передбачається вивчити нормативну базу, затвердити план, проаналізувати матеріально-технічні, педагогічні умови реалізації програми; відпрацювати зміст діяльності, залучати в систему розвитку читання представників всіх суб'єктів освітньої діяльності, проводити заходи у відповідності з календарним планом; узагальнити результати роботи, провести корекцію ускладнень, спланувати роботу на наступний період. Програма підтримки читання включає: мотивацію молоді до читання, діагностування стану читання старшокласників, організацію бібліотечного простору, забезпечення бібліотек ІКТ, оновлення книжкового фонду творами художньої літератури, використання різноманітних форм популяризації читання, проведення батьківських зборів, годин спілкування. Очікувані результати програми: підвищення читацької компетентності; зростання читацької активності юнацтва.

Розроблена програма підтримки читання юнацтва дає можливість належним чином використати набутий цікавий досвід щодо визначеної проблеми та змінити ставлення до читання серед читачів цієї вікової групи загальноосвітніх шкіл м.Лозова Харківської області.

Список літератури

1. Акимова А. Читательская культура молодежи: мифы и реальность [Электронный ресурс] / А. Акимова. – Режим доступа: <http://lib.1september.ru/2006/08/16.htm>
2. Аскарова, В. Подросток и взрослые: трудный диалог по поводу книги [Текст] / В. Аскарова, Н. Сафонова // Библиотека. – 2007. – №1. – С.35-36.
3. Барышева О. В. Книга в паутине [Текст] / О. В. Барышева, Р. С. Гиляревский. — М. : НТИ-КОМПАКТ, 2003. — 304 с.
4. Безруких М. М. Почему дети все меньше читают? [Текст] / М. М. Безруких // Библ.дело. – 2011. – №18. – С.2-6.
5. Белогорцева А. Г. Новации в деятельности библиотек по продвижению книги и чтения [Электронный ресурс] / А. Г. Белогорцева. – Режим доступа: <http://www.chaltlib.ru/articles/Library/>
6. Бершов О. Аудиокнижки в США / О. Бершов [Текст] // Вісн. Кн. палати. — 1997. — № 8. — С. 14-18.
7. Беляева Л. И. К вопросу о типологии читателей [Текст] // Проблемы социологии и психологии чтения / Л. И. Беляева; ред.кол.Л.А. Гордон [и др.].- М.: Книга, 1975. – С.143 – 161.
8. Бердигалиева Р.А. Чтение-территория ответственности библиотек [Текст] / Р.А. Бердигалиева // Вестник БАЕ. – 2007. – №3. – с. 76-79.
9. Богапов Г. Третью украинцев пользуется интернет [Электронный ресурс] / Г. Богапов. – Режим доступа: <http://itnews.com.ua/analytics/277.html>. Название с экрана.
10. Богданов В. Электронная книга — источник знаний XXI века [Текст] / В. Богданов // Компьютер Пресс. — 2000. — № 1. — С. 98-102.
11. Богданов Г. Соціологія вивчення інформаційних потреб читачів (Україна-Німеччина) [Текст] / Г. Богданов // Вісн. Кн. палати. – 2005. – №12. – С. 24-30.
12. Богданов Г. Соціологія вивчення інформаційних потреб читачів (Україна — Німеччина) [Текст] / Г. Богданов // Вісн.Кн.палати. – 2006. – №1. – С. 17-20.
13. Бондаренко В.В. Победил ли Виктор Пелевин? Заметки о книгах модного автора [Текст] / В.В. Бондаренко // Библиотеки — молодежи: информ.-анализ. вест. – М., 2008. – Вып. 4. – С.113-117.
14. Боровик О. В. Вікові особливості молоді зрілого юнацького віку та психологічні аспекти формування національної свідомості даної вікової категорії [Текст] / О. В. Боровик, Л. В. Боровик // Психологічні науки: зб.наук.праць. – 2010. - №54. – С. 173-177.
15. Брезгіна А. С. Читати — це модно та цікаво! [Текст] / А.С. Брезгіна // Шкільний бібліотекар. – 2013. – №4. – С.37-39.
16. Брудный А. А. Понимание как компонент психологии чтения [Текст] / А. А. Брудный // Проблемы социологии и психологии

- чтения / ред.кол.Л.А.Гордон [и др.]. – К.: Книга, 1975. – С.162 – 172.
17. **Буккроссинг в Україні** [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://bookcrossing.net.ua/>.
 18. Булер К. Опасение и привлекательность Интернета: исследование с помощью метафор [Текст] / К. Булер, П. Баллофе // Социальные и гуманитарные науки: отечественная и зарубежная литература, Сер. 3. Философия: рефератив. журн. — 2001. — № 2. — С. 134-136.
 19. Буничева Л. Ф. Молодежь голосует за романтику 60-х. Акция «Читающий студент» [Текст] / Л. Ф. Буничева // Библ.дело. – 2006. – №1. – С.25-28.
 20. Бутенко И. А. Читатели и чтение на исходе XX века: социологические аспекты [Текст] / И. А. Бутенко. — М.: Наука, 1997. — 132 с.
 21. Бушуев С. В. Электронная книга сегодня [Текст] / С. В. Бушуев // Мир библиографии. — 2007. — № 5. — С. 39-46.
 22. Ванеев А. Н. Руководство чтением в библиотеке как комплексная проблема [Текст] / А. Н. Ванеев // Комплексны подход к руководству чтением и пропаганде литературы: сб.науч.трудов / Лен.ордена Дружбы народов гос.ин-т культуры им.Н.К. Крупской. – Л., 1985. – С. 15-31.
 23. Верзан І. В. Тестування як засіб моніторингу [Текст] / І. В. Верзан // Шкільна бібліотека. – 2011. – №7. – С. 65-68.
 24. Вдовиченко В.П. От детства к взрослости: Юношество. Социализация. Библиотека [Текст]: б-гр.обзор-дайджест с комментариями / В. П. Вдовиченко – М.: Школьная библиотека, 2006. – 144 с.
 25. Великая эпоха Просвещения, или Читать – это модно [Текст] // Библ.дело. – 2006. - №9. – С. 25 – 26.
 26. Вигурский К. В. Представление текстовых произведений в электронной форме [Текст] / К. В. Вигурский // Материалы XI Междунар. науч. конф. по проблемам книговедения. — М., 2004. — С. 349.
 27. Вигурский К. Электронный Грибоедов [Текст] / К. Вигурский // Библиотека. — 1996. — № 8. — С. 51-53.
 28. Визель М. Гипертексты по ту и эту сторону экрана [Текст] / М. Визель // Иностран. лит. — 1999. — № 10. – С.7-9.
 29. Вилегжаніна Т. Криза читання як сучасна проблема [Текст]/ Т. Вилегжаніна // Бібл.планета. – 2011. - №4. – С.4-6.
 30. Вороничева О. В. Читательская деятельность и культура чтения [Текст] / О. В. Вороничева // Библиотекосведение. – 2011. – №5. – С. 59-64.
 31. Выпрямкина Е .П. Чтение нового поколения социологическое исследование [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.lib21.h1.ru/2-sociology.htm>.

32. Галактионова Т. Г. Право читать и не читать. Размышления по книге Даниэля Пеннака «Как роман» [Текст]/ Т.Г. Галактионова// Библиодело. – 2006. – №10. – С.27-30.
33. Гиляревский Р. С. Электронная книга: современное состояние и перспективы развития [Текст] / Р. С. Гиляревский // Книга: энциклопедия — М., 1999. — С. 729.
34. Горбач Л. С. Роль соціологічних досліджень в організації обслуговування читачів [Текст] / Л.С. Горбач // Соціологічні дослідження в бібліотеках: інформ.-аналіт.бюлетень / склад. С.Л. Зворський, В.И. Студенкова. – К., 1994. – Вип. 8. – С. 10-13.
35. Горный Е. Виртуальная личность как жанр творчества (на материале русского Интернета) [Электронный ресурс] // Сетевая словесность: теория сетевой литературы, а также ее история и отчасти критика. — 2007. — 10 мая. —
Режим доступа: <http://www.netslova.ru/gonny/vl.html>.
36. Гречкина Ж. В. Академик Д.С. Лихачев о чтении и библиотеке [Текст] / Ж. В. Гречкина // Мир библиографии. – 2006. – №4. – С 53-56.
37. Гринюк О. Знания, адресованные всем, но востребованные немногим [Текст]/ О. Гринюк // Библиотека. – 2012. – №7. – С.45-46.
38. Гусейнов Г. Заметки к антропологии русского Интернета: особенности языка и литературы сетевых людей [Текст] / Г. Гусейнов // Новое литературное обозрение. — 2000. — № 43.
39. Далидович Г. Перспективы гипертекстовой романистики [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.netslova.ru/>. – Название с экрана.
40. Дашевский Я. Электронные книги завоевывают рынок: [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://www.daily/24525/672671/>. – Название с экрана.
41. Диканенко Л. Не ребенок, но еще и не взрослый [Текст] / Л. Диканенко, А.А. Олейников // Библиотека. – 1999. – №10. – С. 42-43.
42. Добрынина Н. Е. Состояние чтения в 70-80-е гг.: статистико-социологический обзор [Текст]/ Н. Е. Добрынина, А. И. Рейтблат// Книга и чтение в зеркале социологии / сост. В.Д. Стельмах. - М.: Книжная палата, 1990. – С.14-25.
43. Дридзе Т. М. Проблемы чтения в свете информативно-целевого подхода к анализу текста [Текст] / Т. М. Дридзе // Проблемы социологии и психологии чтения / ред.кол. Л.А. Гордон [и др.]. – М.: Книга, 1975. — С. 173 – 184.
44. Дубай С. С. Электронные книги: развитие и перспективы [Текст]/ С. С. Дубай // Вестн. Библиотечных Ассамблей Евразии. — 2006. — № 2. — С. 66-69.

45. Електронне інформаційне суспільство України: погляд у сьогодення і майбутнє [Текст]/ В. М. Фурулієв, Д. В. Ланде, О. М. Григор'єв, О. В. Фурашев. — К. : Інжиніринг, 2005. — 163 с.
46. Жданов И. Жизнь в стиле хип-хопа. Библиотека и молодежная субкультура [Текст]/ И. Жданов // Библ.дело. — 2011. — №5. — С.22-31.
47. Завгородня Л. Типологія читача як комунікативно-теоретична проблема [Текст] / Л. Завгородня. — Режим доступу: <http://journlib.univ.kiev.ua/>
48. Закон України. Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 1007-2015 роки: від 9 січня 2007 року № 537-V[Текст] // Відомості Верховної Ради. — 2007. — № 12. — 37 с.
49. Зощенко М. Тяга к чтению [Текст] / М. Зощенко // Библиотеки — молодежи: информ.-аналит.вестн. — М., 2008. — Вып.4. — С.145.
50. Изучение читательского спроса в массовых библиотеках: метод. рекомендации [Текст]/ Гос.б-ка СССР им. В.И. Ленина; сост.М.Д.Афанасьев [и др.]. — М., 1984. — 40 с.
51. Илюхина С. В. Современный подросток — читатель [Текст] / С. В. Илюхина, Е. А. Колосова // Библ.дело. — 2012. — №1. — С. 35-37.
52. Казаринова И. Н. Массовое и элитарное чтение в дискомфортных и кризисных ситуациях [Текст] / И.Н. Казаринова // Библиотерапия: задачи, подходы, методы / сост. О. А. Кабачек. — М., 2001. — С.70-81.
53. Капустина Г. Великая это радость — жить на земле читателем/ Г.Капустина [Текст] // Библ.дело. — 2011. — №18. — С. 27-29.
54. Капустіна Н. Регіональний дослідницький проект «Харків – територія читання молоді»: підґрунтя формування регіональної програми молодіжного читання.[Текст] // – Бібліотечна планета. — 2010. — №11. — С.18 - 21
55. Казаринова И. Н. Применение новых коммуникативных технологий в библиотерапевтической деятельности библиотек [Текст] / И. Н. Казаринова // Библиотерапия: задачи, подходы, методы [Текст] / сост. О.А. Кабачек. — М., 2001. — С. 83-87.
56. Карась А. Що читає теперішня молодь? [Електронний ресурс] / А. Карась. — Режим доступу: <http://www.volyn.com.ua/?rub=7&article=1&arch=1196>.
57. Карданова М.В. Ж.-П. Сартр: «Чтение и читатель моей мечты» [Текст] / М. В. Карданова// Библиотекосведение. — 2007. — №1. — С.64-67.
58. Карданова М. В. Основа творческого мышления культура чтения: историко-философские аспекты [Текст] / М.В. Карданова // Библ.дело. — 2006. — №1. — С.11 – 15.
59. Карьер Ж.-К. Не надейтесь избавиться от книг [Текст] / Ж.-К. Карьер, У. Эко. — СПб. : Symposium, 2010. — 333 с.
60. Кастельс М. Интернет-галактика: міркування щодо Інтернету, бізнесу і суспільства [Текст] / М. Кастельс. — К.: Ваклер, 2007. — 290 с.

61. Катасонов В. Технологии информационной цивилизации и мудрость книжной культуры [Текст] / В. Катасонов // Общество и книга: От Гутенберга до Интернета. — М., 2001. — С. 76-81.
62. Кесарева Н.Г. Зачем нужны «плакательные» книги? [Текст] / Н.Г. Кесарева // Библ.дело. — 2011. — № 18. — С.23-24.
63. Кесарева Н. Г. Теорема или аксиома? Будни школы творческого чтения [Текст] / Кесарева // Библ.дело. — 2007. — №13. — С.11-13.
64. Киракозова В. В. Библиотека, поддержки подростка [Текст] / В. В. Киракозова // Библиотерапия: задачи, подходы, методы / \ сост. О. Ы.Кабачек. — М., 2001. — С. 87-89.
65. Кондратьева О. Н. Читающее юношество и будущее России [Электронный ресурс]. — Режим доступа: http://vmo.rgub.ru/lib_activity/practice/rgub_4.php .
66. Котова Т. В. Роль соціологічних досліджень у сучасному бібліотечному обслуговуванні читачів Білорусі [Текст]/ Т. В. Котова // Соціологічні дослідження в бібліотеках: інформ.-аналіт. Бюлетень / склад. С. Л. Зворський, В. И. Студенкова. — К., 1994. — Вип. 8. — С.15-18.
67. Книга [Текст]: Энцикл. М., 1999. — С. 354
68. Книги, которые не могут дочитать до конца: результатам одного опроса [Текст] // Библиотеки — молодежи: информ. — анализ. вестн. — М., 2008. — Вып. 4. — С.118-119.
69. Концепція державної цільової програми підтримки та розвитку читання на період до 2015 року [Текст] // Бібліотечна планета. Інформаційний бюлетень. — 2009. — №4. — С. 7-8.
70. Кузина Е. В. Познакомьтесь с читателем: мониторинг читательских интересов в библиотеке учебного заведения [Текст / Е.В. Кузина// Совр.библиотека. — 2009. — №1. — С.56-59.
71. Кузьмин Е. Национальная программа поддержки и развития чтения намного сложнее и шире, чем пропаганда художественной литературы/ Е.Кузьмин [Текст] // Библиотека. — 2007. — №1. — С.6-9.
72. Кулагина И. Ю. Возрастная психология. Развитие человека от рождения до полной зрелости [Текст]: учеб.пособие / И. Ю.Кулагина, В. Н.Колюцкий. — М.: Сфера, 2001. — 464 с.
73. Ленкова Т. В. Юношеская библиотека как центр поддержки русского языка и чтения [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://vmo.rgub.ru/>
74. Литвиненко О. Типологія читачів як засіб систематизації знань із психології читачтва [Електронний ресурс] / О. Литвиненко // Гуманітарний вісник №25 366-373.-Режим доступу: archive.nbuv.gov.ua/portal/.../366_373.PDF
75. Лишаев С. А. Книжная культура в эпоху сетевой коммуникации (Об авторах, признании и о помощи трудностями) [Текст] / С. А.

- Лишаев // Вестн. Самар. гуманитар. акад. Вып. «Философия. Филология». — 2010. — № 1 (7). — С. 3-12.
76. Ловка О. В. Використання психологічних методів в бібліотечних дослідженнях [Текст] / О.В. Ловка// Соц.дослідження в бібліотека: інформ.-аналіт.бюлетень/ склад.С.Л. Зворський, В.І. Студенкова. – К., 1994. – Вип.8. – С43-45.
77. Логинова Н. Нет, он не Гарри... Портрет читателя в юности [Текст]/ Н. Логинова// Библ.дело. – 2005. – №1. – С.9-13.
78. Мазаненко О. Психологічна готовність юнаків до професійної діяльності [Текст] / О.Мазаненко, А.Панченко // Теоретичні і прикладні проблеми психології. – 2011. – №2(26). – С.153-159.
79. Маляревский А. Электронные книги: вместо бумажных или вместе с ними [Текст] / А. Маляревский // Планета Internet. — 2002. — № 56. — С. 62-65.
80. Мамонтова М. С. Традиционная или электронная: какую книгу читать? [Текст] / М. С. Мамонтова // Библиография. — 2008. — № 1. — С. 28-31.
81. Манифест ИФЛА об Интернете [Текст] // Библиотека и закон: Справочник. — М., 2008. — С. 98-100.
82. Манифест о современном чтении (принят на форуме в Шанхае) [Текст] // Вестник БАЕ. – 2007. – №4. – С11-12.
83. Маркова В. А. Книга в соціально-комунікативному просторі: минуле, сучасне, майбутнє [Текст]: монографія/ В. А. Маркова. - Х.: ХДАК, 2010. – 252 с.
84. Маркова В. А. Книжкова комунікація: теорія, історія, перспективи розвитку [Текст] : автореф.дисертації на здобуття наук.ст.доктора наук.із оц.комунікацій/ В.А. Маркова. – Х.: ХДАК, 2011. – 36 с.
85. Маркова В. Читач як комунікативний діяч [Текст] / В.Маркова// Вісн.Кн.палати. – 2010. – №5. – С.43-47.
86. Маркова В. А. Трансформация читательской деятельности в новой коммуникативной среде [Текст] / В. А. Маркова// Від XIX до XXI століття: трасформація розвитку суспільства: матеріали міжнар. Наук.-практ.конф. Харків, 12-14 жовт.2011. – Х., 2011. – С.155 — 157.
87. Материалы социологической службы по изучению библиотечного чтения юношества. Вып. 1. Изучение библиотечного спроса. Програма. Документация. Анализ библиотечного спроса в РБ РСФСР (1989 год) / авт.кол. Л.А. Антипова [и др.]; отв.за вып. М.М. Самохина. – М.: 1990. – 84 с.
88. Мелентьева Ю. П. Библиотека и чтение [Текст] / Ю. П. Мелентьева // Чтение и читатель, библиотека в изменяющемся мире/ Ю.П.

- Мелентьева; НЦ исслед.истории кН.культуры. – М.: Наука, 2007. – С.69-74.
- 89.Мелентьева Ю. П. Библиотечное обслуживание российского юношества в эпоху социальных перемен [Текст] / Ю.П. Мелентьева // Чтение, читатель, библиотека в изменяющемся мире// Ю. П. Мелентьева: НЦ исслед.истории кН.культуры. – М.: Наука, 2007. – С.205-214.
- 90.Мелентьева Ю. П. Глобализационные процессы в сфере чтения: попытка осмысления [Текст] / Чтение, читатель, библиотека в изменяющемся мире/ Ю. П. Мелентьева; НЦ исслед.истории кН.культуры. – М.: Наука, 2007. – С. 31 – 37.
- 91.Мелентьева Ю. П. Изучение чтения как общемировая профессиональная проблема [Текст]/ Ю. П. Мелентьева // Чтение, читатель,библиотека в изменяющемся мире\ Ю. П. Мелентьева; НЦ иссле.истории кн.культуры. – М.: Наука, 2007. – С. 17-31.
- 92.Мелентьева Ю. П. Общая теория чтения: намечающиеся контуры [Текст] / Ю. П. Мелентьева // Книга. Исследования и материалы: сб. / Рос.ак.наук [и др.]. – М., 2012. – Вип.98/99. – С. 49-59.
- 93.Мелентьева Ю. П. Место чтения в нелегкой жизни молодых[Текст]// Чтение, читатель, библиотека в изменяющемся мире/ Ю.П. Мелентьева; НЦ исслед. Истории кН.культуры. – М.: Наука, 2007. – С.75-87.
- 94.Мелентьева Ю. П. Молодые «новые русские». К вопросу о влиянии социально-экономических условий жизни на духовное развитие и чтение российской молодежи [Текст]/ Ю.П.Мелентьева// Чтение, читатель, библиотека в изменяющемся мире / Ю.П. Мелентьева; НЦ исслед.кн.палати. – М.: Наука, 2007. – С. 111-121.
- 95.Мелентьева Ю. П. Некоторые аспекты чтения детей в России в 20-е годы XX века [Текст]/ Ю. П. Мелентьева // Библ.дело. – 2011. – №18. – С.19-22.
96. Мелентьева Ю. П. Осмыслить цели руководства чтением юношества [Текст] / Ю.П. Мелентьева // Чтение, читатель, библиотека в изменяющемся мире/ Ю.П. Мелентьева; НЦ иссле.истории кН.Культуры. – М.: Наука, 2007. – С. 215-222.
- 97.Мелентьева Ю. П. От нации читателей – к нации зрителей. Эволюция чтения и его изучение [Текст]/ Ю. П Мелентьева // Библ.дело. – 2006. – №10 – С. 2-6.
98. Мелентьева Ю.П. Понятие «чтения» и «культура чтения» в контексте русской культурной традиции [Текст] / Ю. П. Мелентьева// Библиография. – 2008. – №1. – С. 48-52.
- 99.Мелентьева Ю. П. Социологические и психологические аспекты изучения чтения [Текст] / Ю.П. Мелентьева // Чтение, читатель, библиотека в изменяющемся мире / Ю. П. Мелентьева; НЦ исслед.истории кН.культуры. – М.: Наука, 2007. – С.38-49.
100. Мелентьева Ю. П. Структура чтения и читательское поведение

российского юношества в контексте социальных перемен [Текст] / Ю.П. Мелентьева // Чтение, читатель, библиотека в изменяющемся мире/ Ю.П. Мелентьева; ИЦ ист.истории кН.культуры. – М.: Наука, 2007. –

С. 87 – 111.

101.Мелентьева Ю. П. Феномен чтения: поиски чтения [Текст]/ Ю. П.Мелентьева // Библиография. – 2007. – №4. – С.23-29.

102. Мелентьева Ю. П. Функции и модификации чтения [Текст] / Ю. П. Мелентьева // Библиография. – 2013. - №1. – С. 35-42.

103.Менькова И. В. Наши дети читают! [Текст]/ И. В. Менькова. – Режим доступа: http://www.library.ru/1/sociolog/text/article.php?a_uid=150.

104.Мир детства: Юность [Текст]/ ред.кол. А.Г. Хрипкова [и др.]; сост. Н.А. Кушаев. – 2-е изд., перераб. – М.: Педагогика, 1991. – 256 с.: ил.

–
(Библиотека для родителей).

105.Мельцнер І. М. Вивчення читацької думки — шлях до вдосконалення роботи сільської бібліотеки [Текст] / М. Мельцнер// Соц.дослідження в бібліотеках: інформ.-аналіт.бюлетень/ склад. С. Л. Зворський,

В. І. Студенкова. – К., 1994. – Вип. 8. – С.18 - 21.

106. Методика вивчення читацької думки за допомогою анкетних опитувань в бібліотеці [Текст] / М-во культури України; Державна бібліотека України. – 1992. – 26 с.

107.Московець Л. Відроджуємо смак до читання [Текст] / Л.Московець // Библиотека. – 2012. – №1. – С.11.

108.Мосунова Л.А. Смысловое чтение художественных текстов: методы и приемы обучения/ Библиотековедение. – 2009. – №3. – С. 63-68.

109.Настільна книга шкільного психолога [Текст] / уклад.

О. Є. Марінушкіна. - Х.: Ранок, 2010. – 288 с.

110.Наумова Е.Г. Библиотека и читатель в меняющемся мире [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://vmo.rgub.ru/editions/issue3/chap_20.php

111.Национальная программа поддержки и развития чтения [Текст] / Федеральное агентство по печати и массовым коммуникациям; Рос.кн.союз // Библиотека. – 2007. – №1. – С.10-27.

112.Невідома Я. Г. Особливості соціалізації у юнацькому віці [Текст] / Я. Г. Невідома // Проблеми сучасної психології: зб.наук.праць. – 2012. – Вип. 17. – С.337-345.

113.Никулина О.В. Будущее есть только у читающей страны [Текст] // Библ.дело. – 2006. – №5. – С.29-31.

114. Олефир С. В. Для вундеркиндов и не только. Использование электронных ресурсов для образования и воспитания [Текст] / С. В. Олефир // Библ.дело. – 2009. – №11. – С. 29-31.

115. Олянишен Т. Зміна місця читання серед інших форм діяльності у вільни час [Текст]/ Т. Олянишен, О. Мельников // Бібл.вісник. – 2008. – №6. – С. 45-48.
116. Основы теории коммуникации [Текст]: учебник /под. ред. М. А. Василика. — М.: Гардарики, 2003. — 615 с.
117. Остапова І. Електронна книга і традиційна книжкова культура [Текст]/ І. Остапова // Бібл. вісн. — 2003. — № 5. — С. 38-44.
118. От читателя к пользователю: кому нужна электронная книга? [Текст] // Книжная индустрия: люди, события, технологии. — 2010. — № 5. — С. 48-49.
119. Отле П. Искусство чтения [Текст]/ П. Отле // Шк.б-ка. – 2012. – № 15-16. – С.42 – 47.
120. Отле П. Труды по библиотековедению. Руководство для общественных библиотек. Организация умственного труда. Руководство к администрированию [Текст] / П. Отле; вст.статья и науч.ред. Ю.Н.Столярова. – М.: Либерия, 2002. – 232 с.
121. Паус И. Трансформация системы «читатель — библиотека» в информационную эпоху[Текст] / И.Паус// Библ.вісник. – 2008. – №6. – С.37-40.
122. Пеннак Д. Как роман [Текст] / Д. Пеннак// Семья и школа. – 2004. – №8. – С.6-9.
123. Пеннак Д. Как роман [Текст] / Д. Пеннак // Семья и школа. – 2004. – №9. – С. 16-19.
124. Пеннак Д. О правах читателя по Даниелю Пеннаку [Текст] / Д. Пеннак // Библиотека. – 2008. – №8. – С. 39-42.
125. Потемкина А. В. О кризисе чтения в современной России: по материалам интернета [Текст]/ А. В. Потемкина // Библиотеки — молодежи: информ.-аналит.вестн. – М.: 2008. – Вып. 4. – С. 104-112.
126. Петруччи А. Читать, чтобы читать: чтение в будущем [Текст]/ Армандо Петруччи // История чтения в западном мире от Античности до наших дней / ред.-сост. Г. Каралло, Р. Шартье. – М.: ФАИР, 2008. – С.442 – 472.
127. Победаш О. К. Основні напрямки вивчення читання юнацтва в Україні [Текст] / О.К. Победаш // Соціологічні дослідження в бібліотеках: інформ.-аналіт.бюлетень / склад. С. Л.Зворский, В. І. Студенкова. – К., 1994. – Вип.8. – С. 13-15.
128. Подкорытова Н. И. Чтение в современной России: кризис или смена читательских предпочтений: материалы круглого стола [Текст]/ Н. И. Подкорытова // Библиосфера. – 2012. – №4. – С.17-23.
129. Поцулко О. А. Роль комунікації у формуванні особистості дитини юнацького віку (16-22 роки) [Текст] / О. А. Поцулко // Проблеми

- сучасної психології. – 2013. – Вип. 20 Проблеми сучасної психології. 2013. Випуск 20. – С.542-554.
130. Проскурина И. В. Новации, творчество, инициатива в работе с подростками [Текст] / И. В. Проскурина // Новая библиотека. – 2003. – №3. – С.12-15.
131. Психология. Полный энциклопедический справочник [Текст]/ сост.и общ.ред. Б. Мещерякова, В. Зинченко. – СПб.: Прайм-ЕВРОЗНАК, 2007. – С. 896 с.
132. Рекомендации по организации социокультурного пространства реализации национальной программы поддержки и развития чтения на локальном уровне [Текст]: пособие для руководителей библиотек // Б-ка и закон: справочник. – 2008. – Вып. 25. – С. 236-266.
133. Ремшмидт. Х. Подростковый и юношеский возраст: Проблемы становления личности [Текст]/ Х. Ремшмидт; под ред.Т.А. Гудковой. – М: Мир, 1994. – 320 с.
134. Руководство ИФЛА/ЮНЕСКО по Манифесту об Интернете [Текст] // Библиотека и закон: справочник. — М., 2008. — Вып. 24. — С. 101-134.
135. Самохина М. М. Молодежь в информационном пространстве [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.library.ru/1/sociolog/text/article.php?a_uid=.
136. Самохина М. М. Молодежь и классика: Отчет об исследовании [Электронный ресурс]. – . Режим доступа: http://www.library.ru/1/sociolog/text/article.php?a_uid=68.
137. Самохина И. М. Молодые читатели в Интернете. По результатам социологического исследования/ И.М. Самохина, О.Н. Кондратьева [Текст] // Библ. Дело. – 2011. – №14. – С. 39-42
138. Самохина М.М. Чтение молодёжи: XXI век (По результатам исследований 2001–2011 гг.) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.library.ru/1/sociolog/text/article.php?a_uid=338.
139. Сартр Ж.-П. Что такое литература? [Текст] / Ж.-П. Сартр. – М: Попурри, 1999. – 448 с.
140. Сеньківський В. М. Читання як проблема вільного часу: за результатами соціолого-статистичних досліджень [Текст]: монографія /
141. Сербін О. Систематизація читання як наслідок формування класифікаційної системи (на прикладі класифікації наук Гуго Сен-Вікторського [Текст] / О.Сербін // Вісн.Кн.палати. – 2009. – №8. – С.33-37.
142. Скурихина Я. Молодые берут книгу только поделу. Какому? [Текст] / Я. Скурихина // Библиотека. – 2007. – №7. – С.8-9.
143. Сидоренко О. М. Поняття «творчість» та «творчий читач» у запитаннях та відповідях [Текст] / О. М. Сидоренко // Шк.бібліотекар. –

2012. – №1. – С.4-9.

144.Сметанникова Н. Будем ли отстающими? Международный опыт повышения качества чтения [Текст] / Н. Сметанникова// Библ.дело. –

2004. – №11. – С.2-4.

145.Смолина Л. Элементы образа жизни младших и старших подростков: сравнительный анализ по материалам исследования Мастерской чтения [Текст] / Л. Смолина // Библ.дело. – 2003. – №8. – С.6-7.

146.Соколов А. В. Социальные коммуникации [Текст]: Учеб-метод. пособие / А. В. Соколов. — М.: ИПО Профиздат. — Ч. 1. — 2001. — 223 с.

147.Сорокин Ю. А. Смысловое восприятие текста научно-популярной литературы [Текст] / Ю.А. Сорокин // Проблемы социологии и психологии чтения / ред.кол. Л.А. Гордон [и др.]. – М.: Книга, 1975. – С. 185 – 194.

148.Соколова Т.В. Долгая дорога к юным/ Т.В. Соколова // Библ.дело. – 2003. - №8. – С.8-10.

149.Соціологічні дослідження в бібліотеках: методика організації та проведення [Текст] / уклад. І. Є. Луньова. – 2 вид. – Дніпропетровськ: ДОУНБ, 2006. – 97 с.

150. Социально-психологические проблемы чтения: сб.науч.трудов [Текст] / ред.кол. М.Д.Афанасьев; Гос.ордена Ленина библиотека СССР им. В.Ленина. – М.: Гос б-ка СССР им В.И.Ленина, 1979. – 55 с.

151.Стельмах В. Д. Социология чтения: реальное и желаемое [Текст] / В. Д. Стельмах // Книга и чтение в зеркале социологии / сост.В.Д.Стельмах. – М.: Книжкова Палата, 1990. – С. 7-14.

152.Стефановская Н. А. Портрет современного читателя. Чтение как духовная ценность [Текст] / Н. А. Стефановская // Библ.дело. – 2004. – №11. – С.5-8.

153.Стефановская Н. А. Читатели о чтении — мир субъективных представлений [Текст] / Н. А. Стефановская // Социс. – 2009. – №1. – С. 110-118.

154.Субботин М. Н. Гипертекст — новая форма письменной коммуникации / М. Н. Субботин. — М. : ВИНТИ, 1994. — 157 с.

155.Сулер Д. Люди превращаются в Электроников: основные психологические характеристики виртуального пространства: [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.flogiston.ru/projects/translate/electronic.shtml>.

156.Сухоруков К. М. Книга в будущем : (зарубеж. оценки, тенденции, прогнозы) [Текст] / К. М. Сухоруков // Книга: исследования и материалы. — 1993. — Сб. 66. — С. 26-38.

157. Тапскотт Д. Електронно-цифрове общество: плюсы и минусы сетевого интеллекта [Текст] / Д. Тапскотт. — К. : INT Пресс, М.: Рефл-бук, 1999. — 432 с.
158. Теория сетературы: [Електрон. ресурс]. — Режим доступа: <http://www.litera.ru/slova/teoriya/>.
159. Сусллова В. Б. Фахова читацька аудиторія обласної книгозбірні: соціологічний аспект [Текст] / В. Б. Сусллова // Від XIX до XXI століття: трансформація розвитку суспільства: матеріали Міжнар.наук.-практ.конф.Харків, 12-14 жовт.2011. — Х., 2011. — С. 157 - 160.
160. Студенкова В. І. Читацькі потреби та стан їх задоволення в бібліотеках України [Текст] / В. І. Студенкова // Соц.дослідження в бібліотеках: інформ.-аналіт.бюлетень / склад.С .Л.Зворський, В. І. Студенкова. — К., 1994. — Вип.8 - С. 21-25.
161. Сухомлинський В. О. Духовний світ школяра [Текст] / В. О. Сухомлинський // Вибрані твори В 5-ти т.: Т.1 — / В. О. Сухомлинський; ред.кол. О. Г. Дзевєрін [та ін.]. — К.: Радянська школа, 1976. — С. 269-403.
162. Терешин В. І. Книга, читатель, библиотека: система взаимовлияния [Текст] / В. І. Терешин // Книга: исслед.и материалы: сб. 69. — М., 1994. — С.58-68.
163. Тихомирова И. Вечный вопрос: руководить или рекомендовать? [Текст] / И. Тихомирова // Библ.дело. — 2006. — №1. — С.6-10.
164. Тихомирова И. Непреходящая ценность. Еще раз о высокой духовной миссии чтения [Текст] / И. Тихомирова// Библ.дело. — 2007. - №13. — С.6-8.
165. Растим читателя — творца. Эстафета добра и творчества [Текст] / И. И. Тихомирова // Библ.дело. — 2009. — №10. — С.25-26.
166. Тихомирова И. Те, кто всегда с нами. Роль литературных героев в развитии детей [Текст]/ И.Тихомирова // Библ.дело. — 2003. — №8. — С.13-14.
167. Тихомирова И. И. Чтение в образовании и чтение в культуре [Текст] / И. И. Тихомирова// Библ. дело. — 2012. — №1. — С. 30-34.
168. Україна. Кабінет Міністрів. Про схвалення Концепції Державної цільової програми підтримки та розвитку читання за період до 2015 року: розпорядження Кабінету Міністрів від 30.09.2009 р. № 1228-р [Текст] // Уряд. кур'єр. — 2009. — 28 жовт. (№ 199). — С. 18.
169. Фирсов В. Р. О вреде чтения: точки зрения [Текст] / В. Р.Фирсов // Библиотековедение. — 2008. — №6. — С.67-72.
170. Фирсов В. Р. Теория культуры и руководство чтением. Вопросы взаимодействия [Текст] / В. Р. Фирсов // Комплексный подход к руководству чтением и пропаганде литературы: сб.науч.трудов/ Лен.ордена Дружбы народов гос.ин-т культуры им.Н. К. Крупской. —

Л., 1985. – С.7 — 14.

- 171.Чемоданова Е. А. «На крыльях» ... паутины. Особенности нелинейного чтения [Текст] / Е. А. Чемоданова // Библ. дело. – 2004. – №2. – С. 6-10.
172. Чемоданова Е. А. Сетература и Рулинет. Чтение в интернете: реальность или фантом? [Текст] / Е. А. Чемоданова// Библ.дело. – 2004. – №11. – С.9-11.
- 173.Черних О. Читач як суб'єкт комунікації [Текст] / О. Черних // Вісн. Кн.палати. – 2003. – № 6. – С.15-17.
- 174.Черняк М. А. В поисках фантома. Читатель XXI века: портрет на фоне эпохи [Текст] / М. А. Черняк // Библ.дело. – 2009. – №10. – С2-5.
- 175.Чиж І. С. Україна: шлях до інформаційного суспільства [Текст] / І. С. Чиж. — К.: Либідь, 2004. — 287 с.
- 176.Чтение как способ саморазвития и самоидентификации [Текст] // Библ.дело. – 2006. – №10. – С.31-32.
- 177.Чтение – читатель – читательская деятельность. Термины и понятия [Текст] / сост. С. И. Ефремова, Е. И. Ратникова, Л. Н.Уланова // Библ. дело – XXI век. – . – № . – С.212-214.
- 178.Чудинова В. П. Жизнь в онлайнe. Киберпространство: защита прав детей и задачи библиотек [Текст] / В. Чудинова // Библ.дело. – 2009. – № 11. – С.20-25.
- 179.Чудинова В. П. Состояние и роль чтения в современном обществе: социодинамика процесса [Текст] / В. П. Чудинова // Библ.дело – XXI век. – 2008. – №2. – С. 61-86.
- 180.Шабанова М. А. Читатели в Сети [Текст] / М. А. Шабанова // Библ. дело. – 2011. – №18. – С.31-34.
- 181.Що читають сучасні підлітки?[Електронний ресурс]. –Режим доступу: <http://dyvensvit.org/articles/3199.html>.
182. Эко У. Волшебный крокодил гипертекста [Текст] / У. Эко // Кн.обозрение. – 2003. – №50. – С.6.
- 183.Ялышева В. В. Читать или не читать? Дискуссия в режиме реального времени [Текст] / В. В. Ялышева // Библ.дело. – 2009. – №11. – С.17-19.
- 184.Ямчук К. Г. Книга в коммуникационном процессе: ценностный подход [Текст] / К. Г. Ямчук // Книга: исследования и материалы. — М., 1994. — Сб. 68. — С. 38-48.

Юний друже!

Мабуть тобі відомий вислів «Хто володіє інформацією, той володіє Всесвітом», а значить може сміливо дивитися в обличчя своєму майбутньому. Але, щоб здобути цю інформацію, тобі часто доводиться читати. Надписи на вітринах магазинів, книги, Інтернет, світ навколо тебе. Чи переконаний ти, що маєш достатню кількість знань та можливість їх отримати, щоб принести собі та іншим максимальну користь? А головне, що заважає тобі здобути те, про що ти найбільше мрієш? Відповіді на ці запитання в тобі. Але ти дуже допоможеш, якщо приймеш участь в опитуванні, яке дозволить скласти загальну картину ставлення людей твого віку про книги, Інтернет, як шляхів оволодіння інформацією. Щиро дякую тобі за розуміння.

Завдання:

Уважно прочитай запитання та варіанти відповідей. Знайди свою відповідь. Якщо у тебе є інший варіант відповіді повідом про нього після слова «інше».

1. Чим ти любиш займатися у вільний час?

Мета: визначити, яке місце займає читання в житті сучасного юнацтва.

- спілкуюсь з друзями;
- слухаю музику;
- допомагаю батькам;
- займаюсь спортом;
- читаю;
- дивлюсь телевізор;
- займаюсь творчістю;
- граю в комп'ютерні ігри;
- зависаю в Інтернеті

2. В Інтернеті ти:

Мета: визначити, для чого використовується Інтернет сучасною молоддю.

- спілкуєшся з друзями
- читаєш книги;
- готуєшся до уроків;
- граєш у ігри;
- дивишся фільми;
- не користуєшся взагалі Інтернетом.
- просто «лазиш по сайтам».

4. Скільки часу ти витрачаєш на читання?

Мета: з'ясувати, кількість часу, який витрачається на роботу з інформацією.

- Весь вільний час;
- тільки під час уроків;
- 1-2 години під час виконання домашніх завдань;
- кілька годин на тиждень;

- кілька годин на місяць
- зовсім не читаю

4. Читаєш ти щось крім того, що задають в школі?

- ні;
- рідко;
- так, якщо є вільний час
- так, щоденно;

5. Що впливає на твій вибір у пошуці книг?

Мета: визначити, якими мотивами керується людина, обираючи ту чи іншу книгу.

- поради друзів
 1. поради батьків
 1. інтерес до автору твору;
- інтерес до модної книги;
 - розширюю свій кругозір;
 - потреба у навчанні;

інтерес до теми;

- мені байдуже, що читати.
- зовнішнє оформлення.

6. Яким жанрам віддаєш перевагу:

- пригодницькі;
- історичні;
- релігійні;
- детективні;
- фантастика та фентезі;
- твори філософського змісту;
- поезія;
- енциклопедії;
- інше

7. В яких форматах ти, як правило читаєш?

- у традиційному (звичні тобі книги, журнали);
- в електронному

8. Якщо читаєш електронні книги, то яким способом?

- через стаціонарний комп'ютер;
- через ноутбук;
- через планшет;
- через мобільний телефон

9. Де ти частіше за все знаходиш книги, які плануєш прочитати?

- в домашній бібліотеці;
- в бібліотеці;
- в Інтернеті;
- в магазині;
- береш у інших людей.

Дякуємо за співробітництво!

Літературно-музична композиція
Ми йшли до тебе, Перемого!
(з нагоди 70-ї річниці визволення України від німецько-фашистських
загарбників)

голос диктора за сценой

**Я — голос історії, пам'яті голос,
 Що буде століттями жити у вас
 Я — ниви воєнної зріджений колос,
 Я довічний вогонь, що в біді не погас.
 Згадаймо сьогодні ми всіх поіменно
 Ми, що не знали тієї війни
 Про тих, хто забув тоді власні рани,
 Про тих, хто озветься до вас з даліни.**

Пісня “Журавлі”+ відео

- 1. Все далі і далі відходить від нас далека, жахлива війна. Скільки горя та біди.
 Скільки спалених надій та доль.**
 - 2. Пам'ять... Нетлінна і вічна. Вона дивиться на нас із старих фронтових фотографій, з тих речей, які зберігають колишні фронтовики. Вона вривається у сни, бентежить душу.**
 - 3. 70 років відділяє нас від тих днів, коли Україна була звільнена від фашистських загарбників.**
 - 4. Та скільки б не прошло років, ми завжди будемо звертатися до тих історичних подій, що знаменують перемогу життя над смертю, розуму над безумством, гуманності над варварством.**
 - 5. І день ми цей наближали як могли. На полі бою, в заводських цехах, в партизанських загонах, в тилу ворога. Все для перемоги, все в ім'я перемоги.**
 - 6. Поля Лозівщини — поля битв, жортоких і кривавих. Зриті ворожими бомбами й снарядами, пересічені окопами й траншеями, вкриті рваним металом осколків.**
- 1. Зачепила своїм чорним крилом війна й наше селище. Багато хто пішов на фронт. Робота панютинських залізничників була підпорядкована**

фронту: ремонту вантажних вагонів.

2. Рано закінчилося дитинство для школярів 40-х років. Давно, ще в 41-му, коли гітлерівці віроломно напали на нашу країну, вони залишили стіни школи і добровільно пішли в ряди Червоної Армії.

3. Вони рятували важкопоранених бійців, які залишалися на полях боїв, збирали залишену після боїв зброю для військовополонених, які вирвалися на волю, псували обладнання та інструменти на Панютинському заводі, зволікали роботи по відновленню підприємства, з'ясовували наміри фашистів.

4. По головній вулиці селища Комінтерна вели колону радянських військовополонених. З обох боків біля огорож стояли старики, жінки, діти, з скорботою дивлячись на цю мовчазну процесію. Раптом тишу порушив пронизливий крик маленького хлопчика: "Папочка!". Хлопчик повис на ший військовополоненого. Вулиця замерла. А ще через мить німецький конвоїр, виштовхнув полоненого з хлопчиком на руках з колони. 20 полонених завдяки дітям опинилися на волі.

5. «В нас клятва єдина і воля єдина,
Єдиний в нас клич і порив:
Ніколи, ніколи не буде Україна
Рабою фашистських катів!
Ми сталлю з гармати, свинцем з карабіна,
Розплющимо вщент ворогів,
Ніколи, ніколи не буде Україна
Рабою фашистських катів!

6. Ірина Чернова

У 1942 році Ірині 16. Вона учениця місцевої школи. Добре знаючи німецьку мову і виконуючи роботу по скління вікон на заводі, вона підслуховувала розмову фашистів через отвори у вікнах, дізнавалася про їхні наміри, становище на фронтах, щоб поширити ці відомості серед населення селища. Збирала разом з іншими підлітками зброю на полях боїв, рятувала полонених. У лютому 1943 року вона була залишена райкомом ВЛКСМ в селище для подальшої підпільної роботи.

1. По доносу зрадника гестапо стало висліджувати підпільників. Деяких схопили й закатували. Іра переховувалася. Але повернувшись до дому потрапила на облаву. Були взяті й інші. 28 квітня 1943 року молодь Лозівщини була повантажена в товарні вагони для відправки в Німеччину. За Дніпропетровськом Іра на повному ходу поїзда вистрибнула з вагона і повернулася в Лозову, де переховувалася у військовополоненого радяського лікаря С. Г. Домборвського, якій з дозволу німецьких властей

працював у той час головним хірургом у Лозовій і, одночасно, розвідником. Нажаль, виконуючи завдання підпільної групи під час переходу лінії фронту дівчину видали поліцаям. Ірина Чернова була розстріляна разом з іншими патріотами, не дожив кілька днів до остаточного звільнення Лозової.

2. Згадую рік сорок третій,
Юність солдатську свою,
Що пронеслась на лафеті
В смертнім, кривавім бою.

3. Євгенія Соловьєва (з листа). Женя навчалася на першому курсі інституту в м.Харків, коли розпочалася війна. Німці підходили до Харкова. Інститут евакуювали і Женя приїхала в Панютине до рідних. Вони були молоді. На фронт їх не брали і комсомольці вирішили організувати свій партизанський загін, комісаром якого була обрана Женя. Одного разу під час відступу наших військ частина вояків була оточена. Тоді загін Жені вирішив підійти до окопів, де відбивалися воїни. Фашисти схопили тих, хто залишився в живих.

4. Хтось з жителів Панютине сказав, що Женя партизанка. Тоді її почали возити в Лозову на допити. Але дівчина стверджувала, що нічого не знає. Тоді її почали під конвоєм водити працювати в типографію. Користуючись можливістю, вона передавала підпільникам шрифти для друку листівок. Одного разу за цією справою її ввіймали та вирішили відвезти до Харкова на допит. Але їй вдалося втекти. На станції Лихачово вона попросилась набрати води, і завдяки галасу, який піднявся в її вагоні, їй вдалося втекти. Другий раз її взяли вдома. Прийшли три німця та увели. Більше ніхто про неї не чув.

5. Війна. Яке страшне слово. Важким тягарем падало воно й на дитячі плечі й залишалося в широко відкритих, наляканих очах дітей. Як же їм хотілося, щоб це був тільки страшний сон

Хлопчик: Грався із хлопцями я у війну,
Мав перемогу «в бою» не одну.
Навіть незчувся, як день промайнув
Стомлений, в ліжку упав — і заснув.
Раптом будинок здригався почав,
Зопалу я на подвір'я помчав.
Постріли чути і щось гуркотить,
Бомба на мене із свистом летить!
Я припадаю грудьми до землі,
Все потонуло у чорній імлі.
Очі затьмарив пожарища дим.

Де мої мама, і тато, і дід?
 «Мамо, мамусю!» — щосили кричу
 И ніби в провалля глибоке лечу.

Пісня – відео “Діти війни)

6. Скільки сльоз виплакали матері, чекаючи вісточки від свого сина, доньки.

Мати: Торкнувся біль її лиця,
 Аж серце кров'ю облилося.
 Знов доля в матері важка
 Не так в житті усе збулося.
 Вона молилася за сина:
 - Аби живий! Аби живий!
 Холодний меч і порожнина...
 І він замовк... І вже німий...
 Вуста завмерлі посиніли,
 На скроні сніжна сивина...
 У вирій гуси полетіли...
 Будь проклята вже ця війна!..

Пісня “Мальви”

1. У 42-ому селище кілька разів переходило з рук у руки. 8 атак було здійснено частинами дивізії під командуванням Заки Юсуповича Кутліна. Кожен будинок, вулицю, квартал доводилося брати штурмом. І тільки пізнім вечором 27 січня 1942 року Панютине було звільнено. Вперше.

2. І тільки 16 вересня 1943 року, коли в наслідок спільного удару 35-ї та 38-ї гвардійських стрілецьких дивізій, 244-й та 262-ї авіаційних дивізій, селище Панютине та місто Лозова були остаточно звільнені.

3. І ця маленька перемога стала частиною тієї великої перемоги, яка прийде одним теплим травневим ранком в будинки змучених війною людей.

Відео “звільнення України”

4. «Це все було. Були німі кургани,
 І війни йшли не на життя – на смерть,
 Гриміли залпи, і ятрились рани,
 І світ ішов, здавалось, шкереберть.

5. І вся планета ніби очманіла,
 Людина в землю заривалася, мов кріт,
 А над землею бомби стугоніли,

І падали тіла на рваний дріт.

6. Люди старшого покоління пам'ятають: травень того незабутнього 45-го був напрочуд теплим і сонячним.

1. Ніби сама природа своїм тасмним єством відчувала радість довгожданного визволення, що прийшло на нашу землю.

2. Ти прийшла, Перемого, слідами війни,
З-під заліза і попелу – цвітом весни,
Тим навічним вогнем, що горить – не згоря,
Обеліском, який увінчала зоря.

2. Її наближували, як могли, люди, котрим було дуже не легко в ті
вогненні літа і яким найважче сьогодні. Це наші ветерани.

4. Все менше залишається їх в життєвому строю. Даються в знаки і
опалена війною молодість, сирі окопи і бліндажі, голод і холод, хвороби і
рани.

5. З роками все вас меншає в строю.
Змітають злі хвороби і бурани
Завжди у перших лавах, як в бою,
Ви з нами, дорогі ветерани!

Пісня “Спасибо деду за победу”

6. Минуло стільки років, відколи замовкли останні постріли гармат,
настала тиша, прийшов на нашу землю мир довгожданий, вистражданий,
оплачений найвищою ціною людського життя.

1. І знов біля братської тихо стою,
І спогад приходить, мов тихе зітхання,
Пливе, наче вічність, здобута в бою,
Хвилина мовчання...

2. Встають побратими, відважні бійці,
І знов закіпає Та битва остання...
Вона, як сивина, вона, як рубці,
Хвилина мовчання...

Прошу всіх встати

Хвилина мовчання

Прошу сісти

3. Десть там, в історії, гудуть фронти,
Клекоче пеклом знавісніла битва...
Солдаток плач, й скорбота сироти,
І матерів свята молитва

4. За тих синів, що не вернулись з бою,
Сміливо йшли в останню штикову
Десь там під Ржевом чи під Лозовою
Й навіки падали в траву...

5. Десь там, в історії...

6. Та кров холоне й нині,
1. В зажурі вічній нашій матері...
2. Я хочу щастя милій Україні,
3. Я хочу миру на моїй землі!

(Пісня “Україна”)

- Дякуємо за увагу

Проект “Ім'я твоє - книга”

Мета:

- заохочувати сташокласників до систематичного читання задля постійного підвищення рівня особистого розвитку;
- вчити самостійно працювати із книгою;
- підвищувати якість та ефективність процесу читання;
- вчити аналізувати твір і творчо його переосмислювати;
- розвивати образне мислення, творчі здібності;
- виховувати любов до книги.

Завдання:

- залучити дітей до бібліотеки;
- сформувати в них позитивний імідж шкільної бібліотеки;
- розвивати творчі здібності школярів;
- вчити уважно читати текст, відчувати слово, фантазувати, знаходити асоціації, емоційно сприймати художній твір, прагнути зрозуміти внутрішній світ героїв.

Актуальність

Останнім часом у всьому світі підлітки та учні старших класів більше уваги приділяють телевізору, компютеру, Інтернету. Саме із цих джерел вони знаходять відповіді на запитання, які турбують їх у цьому віці. Атмосфера жорстокості, вседозволеності, безпринципності стає для декого з них нормою. Цей новий досвід формує майбутніх громадян планети. Врятувати старшокласників від цього майбутнього можуть книги. Вони завжди сіли добре, вічне. Але важливо навчити дитину не тільки читати, а й “бачити слово”, відчувати слово, навчити залишатися людиною всуперч усім обставинам. Залучити дітей до читання має на маті проект “Ім'я твоє - Книга”. Він дозволить не тільки проявити свої творчі здібності (вміння складати промови, робити ілюстрації, писати твори-відгуки), але зануритись у світ добра, замислитися над долею героїв, зрозуміти через їх

учиники самого себе.

Очікувані результати:

1. мотивувати учнів до самостійної творчої діяльності, творчої активності, систематичного читання
2. сформувати в учнів навички дослідної діяльності та мовну компетентність.

Терміни:

Кадрове забезпечення:

Завідувач бібліотеки — керівник проекту

Класні керівники 9-11 класів

Вчителі української та світової літератури, праці, образотворчого мистецтва, інформатики

В поданій таблиці представлені форми та назви заходів, які можна провести в рамках проекту. В колонці “Термін організації та проведення” представлені терміни на підготовку заходу (хоча часові межі можуть змінюватися при необхідності)

№ п/п	Форма та назва заходу	Кількість учасників	Термін організації та проведення	Відповідальний
1	Фотоконкурс “Фотографія з улюбленою книгою”	Необмежена (9-11 кл)	1 тиждень	Завідувач бібліотеки
2	Флешмоб “Хвилина читання”	9-11 кл.	1 тиждень	Класні керівники 9-11 кл.
3	Програма “Ім'я твоє - книга”	9-11 кл.	3 тижня	Керівник ШМО (української та світової літератури)
4	“Бібліоколекція одягу — 2015”	9-11 кл.	2 тижня	Вчителі праці (дівчата), образотворчого мистецтва, української або світової літератури
5	Конкурс колажів “Читати — це модно”	9-11 кл.	1 тиждень	Класні керівники 9-11 кл., завідувач бібліотеки
6	Круглий стіл “Молодь і книга: чи залишилися точки	9-11 класи	1 тиждень	Завідувач бібліотеки

	зіткнення?”,			
7	Фестиваль буктрейлера “Я відкриваю книгу”	9 -11 класи	2 тижні	Вчителі інформатики, української та світової літератури

Фінальна частина проекту відбувається на останемому тижні

№ п/п	Форма та назва заходу	Зміст роботи
1	Фотоконкурс “Фотографія з улюбленою книгою”	За результатами конкурсу обирається краща п'ятірка фотографій. Найкращу фотографію обирають шляхом таємного голосування учнями младших класів.
	Флешмоб “Хвилина читання”	Презентація флешмобу
	Програма “Ім'я твоє - книга”	3 етап: “Бенефіс книги” Завдання: презентувати книгу-переможницю. Один з учасників конкурсу готує презентацію книги на 3-5 хвилин. Можна використовувати презентації, буктрейлери, розповідь по книгу, агітбригаду “Бенефіс моєї книги” 4 етап: шляхом таємного голосування обирається найкраща книга в номінації.
	“Бібліоколекція одягу — 2015”	4 етап: участь учасників в “Бібліоколекції одягу — 2015”
	Конкурс коллажів “Читати — це модно”	Конкурс коллажів
	Круглий стіл “Читати або не читати: у пошуках компромісу”	Круглий стіл між учнями 9-11 класів, вчителями світової та української літератури
	Фестиваль буктрейлера “Я відкриваю книгу”	Перегляд буктрейлерів

День 1.

Фотоконкурс “З книгою по життю”

Завдання: подати на розгляд журі конкурсу 1 фотографію учасника конкурсу з улюбленою книгою.

Умови: розмір фотографії та її кольорове забарвлення на розсуд учасника конкурсу

Критерії оцінювання: креативність, відповідність темі конкурсу.

За результатами конкурсу обирається краща п'ятірка фотографій.

Найкращу фотографію обирають шляхом таємного голосування учнями младших класів.

Флешмоб “Хвилина читання”

На великій перерві старшокласники одягають яскраві майки з нашитим слоганом «В комп'ютері - новини, в книзі - життя» і поширяться по всіх коридорах школи. У певний час прозвучить сигнал, школяр одночасно розкриють свої улюблені книги і протягом хвилини будуть читати їх вголос, своїм прикладом показуючи, що читати модно та цікаво.

День 2.

Програма “Ім'я твоє - книга”

Мета: популяризація улюбленої книги

Завдання: шляхом голосування обирається найкраща книга

1 етап: Запропонувати на розгляд журі 10 найкращих творів з твоєї точки зору

Журі конкурсу, аналізуючи результати, фіксує твори за наступними номінаціями:

- Вічно цікава класика
- Твори сучасних майстрів слова
- На хвилях поезії
- На театральних підмостках

(Тематику номінацій можна варіювати в залежності від поданих для розгляду творів)

2 етап: пропонується обрати шляхом голосування 3 найкращих творів в кожній з номінацій.

3 етап: “Бенефіс книги”

Завдання: презентувати книгу-переможницю.

Один з учасників конкурсу готує презентацію книги на 3-5 хвилин. Можна використовувати презентації, буктрейлери, розповідь по книжку, агітбригаду “Бенефіс моєї книги”

4 етап: шляхом таємного голосування обирається найкраща книга в номінації.

День 3

“Бібліоколеція одягу — 2015”

Завдання: розробити під впливом сюжетів та образів художньої

літератури костюм, презентувати його.

Етапи роботи:

1 етап: обрати літературний персонаж для подальшої презентації;

2 етап: малюнок костюму для літературного персонажа.

3 етап: створення образу літературного персонажа та його презентації

4 етап: участь в “Бібліоколекції одягу — 2015”

Конкурс колажів “Читати — це модно”

День 4.

Фестиваль буктрейлера “Я відкриваю книгу”

День 5.

Круглий стіл “Молодь і книга: чи залишилися точки зіткнення?”

Літературно – музична композиція
ДЕНЬ ПЕРЕМОГИ

Учасники:

1. Диктор
2. Ведучій 1.
3. Ведучій 2.
4. Пам'ять.
5. Мати
6. Син(голос)
7. Дівчина
8. Юнак
9. Солдат

Оформлення: шкільний актовий зал прибраний квітами. У центрі сцени плакат. Чорним кольором – «22 червня 1941 року», червоним – «9 травня 1945 року», нижче слова:

«Вони у битві чесно полягли,
 А іншого – ні вибору, ні змоги.
 Вони загинули. Але перемогли,
 Бо віддали життя для Перемоги!»

Під плакатом на столі солдатський шолом, дві гвоздики, перевиті червоною та чорною стрічками, свічка.

(На тлі мелодії на сцену виходять дівчата та хлопці, одна з дівчат запалює свічку.)

Диктор 65 років відділяє нас від буремних воєнних років. Для історії це небагато, а для людини – це майже все життя.

Та люди самі творять історію. Тим, хто поліг у горнилі боїв, хто кров'ю своєю скропив землю, тим, хто пройшов крізь бої, лихо, голод і холод, хто вижив у тій смертельній війні, всім мертвим і живим присвячується...

(Музика. Виходять ведучі)

Читець 1 І знову земля зустрічає весну!

Читець 2 Вже небо пахне голубим

Міняє кору сині сосни,

Казково світяться бруньки,

І з них виплескують листки.

Читець 3 Весна настала, сонце сяє,

Своє проміння посилає

Трава у полі шовковиста,

Виблискує, немов намисто.

І вже до рідної землі

Летять у небі журавлі.

(Звучить мелодія «Журавлі».)

Читець 4 Летять вони, і повертають роки

В рік 41-й.

(продовження мелодії)

В1 Неділя 22 червня 1941 року. Мирний день відпочинку. Щасливі випускники прощаються зі школою. Діляться планами на майбутнє. Йдуть зустрічати ранішню зорю. Щоб зустріти довгі роки страждань.

(Сцена прощання)

Запис Від Радянського інформбюро. Говорять всі радіостанції Радянського Союзу. Сьогодні, 22 червня 1941 року, фашистська Німеччина віроломно напала на нашу землю...

(Звучить перший куплет «Священной войны»)

(На сцені мати Сашка Марійка.)

Мати Синку мій! Іди, іди, коли Батьківщина кличе. Бий проклятого ворога. Як твій батько колись. Але, синок... повертайся до дому живим!

Сашко (Обнімає матір.) Не плачте, мамо. Я повернуся. А потім може і весілля відсвяткуємо. Так Марійка?!

Мати Весілля?

Сашко Весілля. Якщо Марійка погодиться.

Мати Дай-то Бог. Дай-то Бог. Ну попрощайтеся, діти. Коли ще побачитеся знову. (Відходить трохи вбік.)

Марійка Сашко! Я ніколи не думала, що наше щастя так швидко закінчиться. Не забувай мене. Пиши. (Плаче.) Йди. Йди, а то я ще більше розплачусь.

Сашко Я повернусь. (Убігає.)

(Марійко уходить зі сцени)

Диктор А за вікном буяло літо, літо 41 – го.

Читець: (читає вірш)...

Сонце палило нестерпно, Гнулось садове гілля.

Падали яблука в серпень, Глухо стогнала земля.

Рвали снаряди їй груди. Всюди гриміла війна,

Падали скошені люди, їх не щадила війна.

В1 41 – найтяжчий. Гіркі шляхи відступу, згарища на місці сіл, чорні руїни там де зовсім нещодавно вирувало щасливе життя.

В2 41 – рік небаченої людської мужності. Неповторна повість людської стійкості. До останнього патрона , до останнього подиху.

(Виходить Пам'ять: дівчина у темному одязі із чорним покривалом на голові із гвоздиками в руках.)

Пам'ять

Скорботна мати випрямила крила,
Злетіть хотіла в бронзовім вогні,
І, так завмерши, ти грудьми накрила
Своїх героїв, соколів – синів.

Вони завжди у згадках поруч з нами.

Ми їх виводим мрією з п'тьми.

Чому ж троянди пахнуть полинами

І матерів солоними слізьми?

Не перестане горлиця співати

Над цим святим сплетінням моноліть...

Тут, сплять Україна, сплять твої солдати,

Вони в серцях у наших будуть вічно жить!

В1 1418 днів і ночей йшли воїни вогненними дорогами війни.

В2 Чотири роки... Тридцять чотири тисячі годин!.. Від Москви до Берліна - дві тисячі шістсот кілометрів.

В1 Майже 4 тисяч захисників і визволителів Лозівщини залишились навечно лежати в багатостраждальній українській землі.

-В2 Близько 9000 лозівчан не повернулись з фронту.

В1- В катівнях гестапо і поліції, таборах смерті замордовано і розстріляно 1425 кращих синів і дочок міста і району.

В2 Мільйони загиблих... А скільки не народжених дітей?.. А скільки залишилось вдів і сиріт?..

В1 Страшні сліди залишила війна. Немає родини, яка б не зазнала втрат.

В2. А чим можна виміряти материнське горе, її сльози...

(Виходить мати)

Мати

О, скільки літ оплакувала я
Своїх синочків, рідних, дорогих
Не вірила, що більше не побачу
Надіялась зустріти їх живих.

Щодня виглядала в віконце,

Лягала й вставала в журбі,

Сини не вертались до мене,

Внучата лиш снились мені.

Син (голос)

«Я прийшов до тебе, я вернувся , мамо

Я своєю смертю смерті потоптав.

На моїй могилі нині квітів море,

Ти в думках до мене линеш з даліни.

І твоє невітшне материнське горе,

То прокляття вічне паліям війни »

В1 А скільки таких синів, дочок, батьків, матерів залишилися в нашій пам'яті та на пожовклих фотокартках

В2 Мільйони людей забрала Велика Вітчизняна війна. Це важко усвідомити. Смерть однієї людини - це трагедія. А коли мільйони... Загиблим не болить. У живих продовжують кровоточити рани: у ветеранів, які втратили своїх друзів-однополчан, рідних і близьких, душі, які простріляні похоронками, у рано посивілих дітей війни, які не побачили своїх батьків і пережили пекло окупації.

В1 Не минула ця доля і наше селище Панютине. На початку війни багато робітників у перші ж дні війни пішли на фронт. Робота панютинських залізничників була підпорядкована фронту: ремонту вантажних вагонів. З наближенням фронту вагоноремонтники приступили до евакуації обладнання в глибокий тил, в Красноярський край.

В2 А вже 11 жовтня фашисти увійшли в селище. Вони почали наводити свій «новий порядок». Місто Лозова було перетворено на страшну катівню: було утворено 2 контраційних табору (табору смерті), через які пройшло понад 50 тисяч полонених воїнів Червоної Армії і ні в чому не винних мирних жителів. Все, що можна було забрати у мирного населення забиралося. За відмову віддати – розстріл.

Читець 5:

Забрали все із хати

Долівка у крові...

Лежить убита мати

І діти – неживі.

Не встати їм ніколи,

Очима день п'ючи.

Фашисти покололи

Штиками у ночі.

В1 Але й під час окупації панютяне, що залишилися у селищі, вели боротьбу із ворогом. В селище діяла підпільна група, до якої входили П. Ільїн, Г. Очеретенко Л. Маусліс, І. Чернова та інші. Вони розповсюджували листівки, проводили підривну роботу – псували обладнання на електростанції, всіляко перешкоджали виходу з ремонту фашистських танків. Окупанти жорстоко розправилися з підпільниками – всі вони були розстріляні.

В2 Селище кілька разів переходило з рук у руки. 8 атак було здійснено частинами дивізії під командуванням Заки Юсуповича Кутліна. Кожен будинок, вулицю, квартал доводилося брати штурмом. І тільки пізнім вечором 27 січня 1942 року Панютине було звільнено. Вперше.

В1 Попереду були перемоги та стратегічні прорахунки. Наслідки цих прорахунків величезні: Втрата радянських військ на Харківському напрямку з 10 по 31 травня 1942 року становила 266927 людей, 652 танка, 1646 гармат. 207047 чоловік – потрапили в оточення.

(на фоні мелодії «Журавлі»)

1 Вони не повернулися з війни.

**Мені привиділось, немов солдати,
Які не полягли, а залишились жити,
Перетворившись в білих журавлів.**

**2 Стоять, замислившись, тополі,
Бійців нагадують мені,**

**Отих, полеглих в травах, в полі,
В кривавих січах на війні.**

**3 Не тільки зграйно журавлями
В небесній синяві летять,**

**Вони в гаях, поміж полями
В степах тополями стоять.**

4 Торкнутись сяляться zenіту

**Немов з легенди, мов живі,
Вони, здається, всього світу,**

Усього людства вартові

В 2 Літо 1942 року. Грандіозна битва на південному крилі радянсько – німецького фронту завершилася повною перемогою на Волзі біля стін Сталінграда. Почалося масове вигнання фашистських загарбників з радянської землі. 11 лютого 1943 року Панютине було визволено, але вже 1 березня під тиском переважаючих сил ворога наші війська змушені були відійти на нові оборонні рубежі й залишити селище. До 16 вересня 1943 року, коли в наслідок спільного удару 35-ї та 38-ї гвардійських стрілецьких дивізій, 244-й та 262-ї авіаційних дивізій, селище Панютине та місто Лозова були остаточно звільнені. Дивізіям, які брали участь у визволенні Лозової, було присвоєно найменування «Лозівських».

В1 Селище Панютине зазнало в роки війни великих руйнувань. Були зруйновані магазини, школи, лікарня, приміщення залізничного училища. Вщент було зруйновано завод.

В2 За самовіддану боротьбу проти фашизму на фронтах Великої Вітчизняної війни були нагороджені орденами і медалями 216 робітників і службовців заводу. Трое з них: О. Т. Удовиченко Та Юрій Якович Чепига, Іван Михайлович Серєда удостоєні найвищої урядової нагороди – звання Героя Радянського Союзу.

В1 Але герої, не тільки ті, що мають великі нагороди. Герої всі ті, хто пройшов через горнило війни й не втратив людяності, знайшов собі сили підняти з руїн наше рідне селище. Заради життя, заради майбутнього, заради нас з вами.

(пісня «Солдат»

В2 А війна продовжувалася.

В1 Ще ворог топтав рідну землю. Ще гинули люди, плакали діти.

В2 Але всі вірили, що пройде небагато часу і ворога буде розгромлено.

V1 Життя брало своє. Як і в мирні часи люди зустрічалися, влюблялися. Народжувалися діти. Раділи.

V2 Раділи батьки, отримав звістку, що їх син – справжній приклад доблесті для своїх бойових побратимів.

V1 Раділи бійці кожному листу з дому. Від подруги далекої, що чекає його, бійця, всі довгі роки війни.

Читець 5 :

1. Прощай! Сирена одзвучить, -

І твій платок, як сон, розтане...

А з ним очей сумна блакить...

Ні. До побачення, кохана!

Чекай мене... Чекай... І лине

Мені у відповідь: « Я жду !..»

Коли ми звільним Україну,

тоді до тебе я прийду.

(Звучить пісня «ОГОНЬОК»)

V2 День Перемоги. Цей день залишиться для нас завжди затьмареним від гіркоти втрат і осяяний сонцем Перемоги. Його наближали, як могли, люди, котрим було дуже нелегко в ті воєнні літа і яким найважче сьогодні. У довічному боргу наше покоління і перед тими ветеранами війни, кому пощастило пройти через горнило битв і дожити до світлого Дня Перемоги.

V1 Все менше їх залишається в життєвому строю. Даються взнаки і опалена війною молодість, сирі окопи і бліндажі, голод і холод, хвороби і рани. їхні груди вкриті медалями, на скронях - сивина. Але вони пам'ятають ті страшні часи, хоч часто їм і не хочеться про них згадувати.

Все менше нас, прибульців із війни

Чтець1:

Все глибші наші спомини і думи.

Ми все частіше чистим ордени

І довше носимо старі костюми.

Все швидше хвиля у Дніпрі сплива,

Все ближче ми до володінь природи,

Нас більше втомлюють гучні слова,

Аніж колись із краю в край походи.

(П. Іванов. «Все менше нас...»)

V2 А тоді, 65 років тому, вони були молоді, повні сил та жаги перемоги. А разом із солдатами дорогами війни йшла пісня. І тоді сили подвоювалися. І все здавалося по плечу. І жоден ворог не страшний, коли поряд із тобою йде у бій «Синій платочок», «Вечір на рейді» та «Катюша».

(Звучить пісня «Катюша»)

Читець 2:

У мене днів не вистачить для того,

Щоб розказати людям про війну,
 Про все, про артилерію як "бога",
 Про все оте, що й зараз не збагну.
 Воно в мені - забудьте й не забудьте,
 Воно в мені - що бачив і чим жив,
 Що іноді хотілося б вернути,
 Що іноді здається дивом з див.
 Але навколо - хлопці-побратими,
 Які самі в тім пеклі побули.
 Але ж із фото юними очима
 Зорить твій друг з воєнної імлі.
 Не просто пригадалося минуле -
 Крізь нього бачу знов далекі дні;
 Солдатський спомин крізь гарматне дуло
 У душу й серце дивиться мені.

Диктор Йшов 1945 рік. Велика Вітчизняна війна радянського народу проти фашистських загарбників наближалася до переможного кінця. Навесні Радянська Армія підійшла до столиці фашистської Німеччини - міста Берліна. 25 квітня завершилося оточення берлінського угруповання, радянська Армія зустрілася з частинами союзників - американською армією. Битва за Берлін тривала до 2 травня. Особливо запеклим був штурм рейхстагу-лігва фашистського звіра. Гарнізон ворога капітулював у ніч на 2 травня. Бої з окремими групами ворога, які проривалися з оточення, продовжувалися до 5 травня.

8 травня 1945 року представники німецького верховного командування підписали в Карлсхорсті (передмістя Берліна) акт про капітуляцію збройних сил фашистської Німеччини. Ворог здався. День 9 травня став Днем Перемоги, великим святом всього людства.

Читець 3:

Упав Берлін. Іще боями гула розвихрена земля,
 а вже з барвистими квітками вступила тиша на поля.
 І сходяв мир на доли й води і в гарячковий стук сердець.
 Удари з заходу і сходу сказали ворогу: "Кінець!"
 Кінець! Незборна правди сила, замовк гармат охриплий спів.
 Кінець. І тиша оглушила людей, що звикли до громів.
 І всі звели до сонця чола, що довго снилось їм у млі.
 І стало тихо так навколо, мов не було іще ніколи
 такої тиші на землі.

Солдат День 9 травня 1945 року знає весь світ. Ми йшли до тебе, перемого, довгих чотири роки. І коли прийшли – то здивувались. Тихо! Як тихо стало на землі! Лише співають солов'ї, до світла тягнеться крізь руїни трава! Швидше додому! Прощайте ті, хто не дожив до Перемоги. Ми пам'ятатимемо Вас!

Диктор

До тебе, людино, звертаюсь:
 Залиш на хвилинку щоденні турботи.
 З собою побудь у глибокій скорботі,
 Згадай чоловіка, товариша, брата,
 Дружину, сестру чи посивілу матір.

Чтець4:

Перед трагічною хвилиною мовчання
 словами говорити неможливо.
 Оця хвилина більше нам розкаже,
 Ніж тисячі, а чи мільйони слів.
 Солдатів подвиг, про який сьогодні
 Дізнались ми, не вимовить словами,
 А тільки серцем можна це сказати,
 Але воно, на жаль, не має мови,
 Лиш має біль. І тому я прошу
 Солдатів пам'ять вшанувати мовчанням.

Диктор Схилимо в скорботі голови перед пам'яттю загиблих за нашу незалежність і мирне сьогодні, хто ціною власного життя наближав історичний день перемоги.

Хвилина мовчання.

Чтець 5

Ніхто не забутий;
 На попіл ніхто не згорів:
 Солдатські портрети на вишитих крилах пливуть
 І доки є пам'ять в людей і живуть матері,
 Допоки й сини, що спіткнулись об кулі, живуть.

(пісня: «Солдат»)

(мелодекламація)

Ідуть роки, але війна не забувається. Знову і знову озивається вона й свідомості поколінь, тривожить уяву.

Чтеці:

1 Ми, ті що ніколи не бачили війни, клянемося Вам ,дорогі ветерани, що

2 допоки живи очевидці тих подій, діти, які не мали дитинства, їх онуки та правнуки,

3 допоки не буде знайдено і поховано останнього безіменного солдата уяву

4 допоки на землі українській будуть знаходити знаряддя часів, які пролежали у землі вже 65 років

5. До того часу не буде знищено пам'ять про Велику Перемогу ,завойовану навесні 1945 року вами, захисники нашої Батьківщини.

Диктор:

Вінком для тебе перемоги слава

І чисте небо, мирне, голубе,

**Квітуй, рости в труді, моя державо,
Ми ще не раз прославимо тебе.**

ЩО? ДЕ? КОЛИ?

Мета: вчити працювати у групі, відстоювати власну точку зору, розвивати розумові та творчі здібності учнів, виховувати повагу до думки інших, наполегливість, увагу

Доброго дня, шановні знатоки! Я вітаю вас в інтелектуальному клубі “Що? Де? Коли?” Ми всі разом зібрались у цьому залі, щоб визначити найрозумнішу команду з восьми класів.

(Музична заставка)

5. Сьогодні з нами грають команда. Капітан команди. Разом із ним: ...
(Ведучий характеризує кожного з гравців)

Раунд перший.

Вам із інтервалом в 1 хвилину буде задано 10 запитань. Протягом 1 хвилини ви повинні знайти правильну відповідь та записати її на аркуші, який є на ваших столах. Після того, як закінчиться час на обговорення 10-го запитання, капітани команд вийдуть до центру залу і по черзі дадуть відповіді на запитання. Завдання зрозуміло? Отже, увага, запитання.

- Без неї жити, то як по-вовчому вити. Вона може бути тільки одна. Вона може бути гіркою. Її, як і шила, в мішку, не сховаєш. (Правда)
- Його на чужому горі не збудуєш. Воно, як скло: дуже легко розбити. Його важко знайти, й легко загубити. (Щастя)
- Хто її боїться, тому вона родич. Якщо вона чужа, її можна розвести руками. Якщо вона прийде, то не допоможе і свячена вода. (біда)
- Вона ледачого не любить. Вона не за горами, але приходить не давши телеграми. Вона годує увесь рік. (Весна)
- Вона не ведмідь: до лісу не втече. Якщо не сядеш їй на шию, вона тобі сяде. Вона мучить, зате годує й учить. (Робота, праця)
- Воно може врятувати людину, а може і вбити. Його краще не кидати на вітер. Воно – не горобець: вилетить – не спіймаєш. (Слово)
- Із ним і комар сила, і пісня в лад іде. Йому і вовк не страшний. (Гурт, товариство, компанія)
- Вони добрі слуги, але лихі пани. Їх ніколи багато не буває. Від них усе лихо на світі. (Гроші.)
- Людина без них, що дерево без коренів. Вони пізнаються у біді. Краще бути бідним, ніж не мати їх. (друзі)
- Вона родиться у біді, а гартується в труді. Вона – найбільший скарб. Без неї, що їжа без солі. (Дружба)

Дякую команди.

- Шановні гравці! Сьогодні судити вашу гру буде поважне журі.
- Це

Нагадую умови цього раунду. Правильна відповідь на одне запитання 1 раунду принесе команді 1 бал. Максимальна можлива кількість балів за цей раунд – 10.

- Прошу капітанів команд підійти до мене. (Капітани підходять до

ведучого. Стають обличчям до своїх команд.) Перше питання звучало так: (ведучий повторює запитання). Про що йдеться мова? (Капітани по черзі дають відповідь. Ведучий наприкінці дає правильну відповідь: «Всі ці прислів'я об'єднує слово «...»

(В цей час журі виставляє бали командам.)

- Слово надається журі.

- Другий раунд. (Удар гонгу.)

- Шановні гравці! У другому раунді вам буде задано 15 запитань. Вартість одного запитання 2 бала. Запитання вже знаходяться у барабані. Доставати та читати його буде Сидоренко Катерина. На роздуми команди мають 1 хвилину, наприкінці якої вам потрібно дати відповідь. Відповідає першою та команда, яка подасть знак про готовність першою. Відповідає капітан команди. Якщо команда дає не вірну відповідь, інші команди отримують додаткові 30 секунд на обдумування запитання.

Отже, увага. Запитання.

Запитання для раунду:

1) У давніх римлян це був храм дев'яти. А в нас? (Музей, Музейон – храм дев'яти муз)

2) Влітку 1281 року Японія опинилася під загрозою підкорення Монголією. Дві армади загальною чисельністю 3500 судів та човнів підшли до японських берегів. Але виявилось, що йшли вони на власну смерть, тому що налетів тайфун знищив кораблі, які знаходилися поряд із берегом. Із того часу цей тайфун називають «вітер богів». А як це звучить по – японськи? (Камикадзе. Так в роки Другої світової війни почали називати японських льотчиків – смертників, що підривали танки, підводні човни та кораблі супротивників).

3) З давніх часів в однієї з країн проводиться одне із свят кожні 1147 днів. Що це за свято, якщо, відомо, що після нього поети читали вірші й гімни, а оратори прославляли переможців? (Олімпіада)

4) Якщо б ви були перекладачами з давньоєврейської мови, то це слово ви переклали б як «дійсно, вірно». А як це слово звучало в оригіналі? Хочу зауважити, що це слово обов'язково використовують в церковних текстах для підкреслення важливості ствердження. (амінь)

5) Наші далекі пращури під час полювань спеціалізувалися на певних видах тварин й на технічних засобах полювання. Але був один «універсальний» пристрій для полювання, який мав далеко ідучи екологічні наслідки. Через 30 секунд розкажіть нам про нього чи просто покажіть його. (Вогонь.)

6) У давній Греції ця наука була слабо розвинута, скоріше, через релігійні уявлення. Назва її означає «розсічення тіла». Що це за наука? (Анатомія)

7) Чому на верхівках гір завжди лежить сніг? Адже їх поверхня ближче до сонця? (Із висотою температура повітря падає.)

8) Скажіть, кого японці називають «конем з розпухлою спиною»?

(Верблюда)

9) На всемірній Паризькій виставці в 1855 році загальну увагу привернули 12 брусків невідомого матеріалу. Він коштував так дорого, що використовувався тільки для ювелірних виробів. А зараз предмету з цього матеріалу настільки широко використовуються, що його називають матеріалом 20 століття. Частіше за все вироби з нього можна зустріти на кухнях та на присадибних ділянках. (алюміній)

10) Сьогодні перед суспільством стоїть проблема пошуку нових енергоносіїв. Назвіть людину, що першою з описаних у літературі випадків, боролася наодинці з енергоустановками дуже перспективного зараз типу? (Дон Кіхот, вітряки)

11) Коли лучи сонячного світла проходять через повітря, ми бачимо їх як біле світло. Якого кольору будуть лучи сонця, якщо на їх шляху зустрічаються дощові краплі? (З'явиться райдуга або веселка: 7 кольорів)

12) Давні греки називали її Лівією і вважали частиною Азії. Як називаємо її ми? (Африка)

13) На ній є міста та країни, тварини та рослини, відомі люди та відомі події. Без неї немає переписки. Для когось вона - пристрасть. Що ж це за таємнича незнайомка? (почтова марка)

14) На хінді це буде: урувар, будхвар, 8бурувар, шукравар, шанирвар, равивар. А в нас? (Понеділок, вівторок, середа, четвер, п'ятниця, субота)

15) Відповідь на наступне запитання знаходиться у цієї чорної скрині. Відомо, що в житті Росії велику роль грає картопля, України – сало, Франції – виноград, в країнах південної Європи – олива. В цій скрині знаходиться плід, який, якщо вірити легендам, тричі впливав на долю людства. Перша зустріч людей із цим плодом дала людям багато знань, але й багато страждань. У другій раз його (плід) подарували не тому, кому треба і тому розпочалася війна. У третій – він просто впав на голову сплячої людині. Що знаходиться у скрині? Поясніть ваші міркування. (Яблуко, яблуко з дерева пізнання, яблуко розбрату, яблуко, яке підказало Ньютону закон всесвітнього тяжіння)

А зараз слово надається журі.

(Журі виставляє бали гравцям).

Раунд третій і останній.

Завдання: кожна із команд дає відповідь на 3 запитання. На обмірковування команді дається 1 хвилина. Вартість правильної відповіді 2 бали Якщо по закінченні часу команда не зможе дати відповідь або відповідь буде не вірною, право відповіді переходить до наступної команди, яка першою підійме руку.

Право першою давати відповідь на запитання має команда, яка набрала більшу кількість балів.

Цей предмет є і літаку, і в грі «Що? Де? Коли?» Однаковим є призначення і назва. Проте якщо в «Що? Де? Коли?» назва відповідає дійсності, то в

літаку – навпаки, назва говорить одне, а насправді предмет вогненно – червоний (Чорна скриня)

Англіїці кажуть «Робити гору з кротовиння». А що говоримо ми? («Робити з мухи слона»)

Ці істоти – звичайна деталь паризького пейзажу. Але водночас і – велика біда. Кількість птахів у місті наближається до мільйона. Вони забруднюють будівлі та історичні пам'ятники, переносять збудників інфекційних хвороб. Хто це? (голуби)

Німецький філософ Кант о 10 годині вечора повторював декілька разів імя грецького філософа Цицерона. Для чого це було потрібно Канту і що робимо інколи ми в таких випадках? (Для того, щоб заспокоїтися і заснути. Ми ж рахуємо числа або слоненят, як Петрик Пятчкін)

Коли європейці прибули на австралійський материк і вперше побачили дивну для них тварину, вони запитали в аборигенів, як вони називають цю істоту. Ті відповіли “кен –гу – ру” Європейці подумали, що це назва тварини. Пізніше ця тварина стала символом Австралії. В чому була помилка європейців? (Аборигени відповіли “Кен – гу – ру”, що означало “Я не розумію.”)

У часи давньої Трої їх виготовляли з гірського кришталю. У давньому Рим для їх виготовлення використовували смарагд. Пізніше для їх виготовлення почали використовувати скло. Про що йдеться мова? (Окуляри.)

До 1664 року це американське місто називалося Новий Амстердам. А як воно зветься сьогодні? (Нью-Йорк)

Цей птах – герой багатьох казок та міфів. Він має довгі ноги та шию. Живуть на болотах, сильно вологих луках, на берегах озер. (Журавель)

12 ніг, 3 хвосту і 15 копійок. Про кого йде мова? (три поросятка)

Додаткові запитання (Задаються. Якщо кількість балів не достатня, щоб назвати переможця гри. У цьому випадку журі виставляє оцінку після кожного запитання.

Скільки картоплин влізе у горщик? (Картопля не лазить.)

Як написати “суха трава” чотирма літерами? (сіно)

У 1911 році компанія “Уайт Старий Лайн” пустила на трансатлантичні лінії два нові кораблі. Один називався “Британік”. А як інший? (“Титанік”)

Шановні гравці!

В останній раз слово надається журі.

(Журі виставляє бали гравцям й називає команду-переможницю.)

ЧИТАЄМО ІЗ ЗАДОВОЛЕННЯМ

Сучасна молодь на то вона і сучасна, що прагне йти у ногу із сьогоденням. А сьогоденням є Інтернет. Він знадобиться не тільки для того, щоб проводити години в соціальних мережах чи скачувати третьосортні реферати. При бажанні у ньому можливо знайти те, що можна використати і в школі (для відмінної оцінки), і у вільний час.

Ось деякі адреси сайтів електронних бібліотек та періодичних видань, якими можна скористатися:

Друг Читача

Друг Читача – книжковий ресурс, який розповідає про українські книжки, новини українського ринку, анонсує цікаві події, рецензує книжки.

The screenshot shows the website 'Друг Читача' (Druh Chytacha) in a browser window. The page features a header with the site logo and the slogan 'ЧИТАЙ УКРАЇНСЬКЕ!'. Below the header is a navigation menu with links like 'Головна', 'Що почитати', 'Новини', 'Інтер'ю', 'Репортажі', 'Постать', 'Непересічний читач', 'Аналітика', 'Здібні булочки', 'Неформат', 'Виставки', 'Друг видавця', and 'Про нас'. The main content area is divided into sections: 'Що почитати. Рецензії. Новинки' featuring a review of 'Вибрані хіти' by Lyuba Klimenko, 'Новини' with a list of recent news items, and 'Афіша' with event announcements. The page also includes a search bar and a footer with social media links and a 'Пуск' button.

Наука и техника

Наука и техника - украинский журнал для перспективной молодежи. Издатели верят, что в Украине ЕСТЬ молодёжь, для которой пиво, секс, футбол и «мобилки» не стали смыслом жизни. В это не стоит вкладывать опыт, знания, душу и средства державы. Но есть и ПЕРСПЕКТИВНАЯ МОЛОДЁЖЬ, которая будет определять статус Украины весь этот век в НАУКЕ и ТЕХНИКЕ.

Уважаемые читатели! Содержание сайта будет постоянно пополняться. Следите за лентой "Последние материалы" чтобы видеть вновь добавленные статьи. Избранные статьи по науке смотрите тут.

Продвижение сайтов Харьков
Надлежащее продвижение сайтов Харьков для любых клиентов - гарантия успеха Вашего бизнеса!
seosolution.com.ua

Техника и технологии

- ▶ **Бомбардировщик "Илья Муромец". Часть 4**
Военное ведомство возложило подготовку личного состава «большой авиации» на личный состав эскадры «Муромцев». Значительный радиус действия самолетов «Илья Муромец» требовал солидной навигационной...
- ▶ **Самолеты-заправщики США начала 50-х гг.**
С окончанием I мировой войны, когда многие военные авиаторы оказались не у дел, стали непереносимо популярны все разновидности «воздушного шара». Большинство показываемых номеров были
- ▶ **Последние американские мониторы. Часть 1**
В 1867 г. увидела свет сатирическая сказка Оскара Уайльда «Кентервильское привидение». Ироничный юмор начинающий писатель «проехался» по негити порокам британского общества того времени. Но для...
- ▶ **Мистраль. Часть 2**
Сана идеология такого корабля в корне полагает принципы и тактику действия российской морской пехоты. В светском флоте преобладало стремление высказывать десант с

Наиболее популярные статьи

- ▶ Пути со смешанным центром тяжести
- ▶ Реактивная система залпового огня BM-21 «Град». Часть 3
- ▶ Испанские галеоны
- ▶ МБР Р-16
- ▶ Реактивная система залпового огня 9K57 «Ураган»
- ▶ Двухтактный дизель
- ▶ Глушители стрелкового оружия
- ▶ Автомобили "Татра"
- ▶ Бронемашина «Дозор-Б»
- ▶ Классика жанра - самолет АК-74

Популярные статьи сегодня

- ▶ Реактивная система залпового огня BM-21 «Град». Часть 3
- ▶ Испанские галеоны
- ▶ МБР Р-16
- ▶ Реактивная система залпового огня 9K57 «Ураган»
- ▶ Двухтактный дизель

Последние материалы

- ▶ От фразеологизма к мультимедиа
- ▶ Штурмовая винтовка M-16. До совершенства еще далеко
- ▶ Бомбардировщик «Илья Муромец». Часть 4
- ▶ Последние американские мониторы. Часть 1
- ▶ Боевые машины Дюна Кристи
- ▶ Самолеты-заправщики США начала 50-х гг.
- ▶ Мистраль. Часть 2

Партнеры

Полезные статьи

- ▶ Статьи партнеров

Авиация

- ▶ Авиационное вооружение
- ▶ Авиационные двигатели
- ▶ Беспилотники
- ▶ Бомбардировщики WWII
- ▶ Бомбардировщики до WWII
- ▶ Бомбардировщики после WWII
- ▶ Вертолеты

Очевидное и Невероятное

Это интернет-сайт журнала "Очевидное и Невероятное", который издается в г.Харькове с апреля 2008 года. Первоначально он задумывался как приложение к журналу "Наука и Техника". Если "НиТ" задумывался как научно-популярный журнал, идейный наследник "Техники-Молодежи", "Моделист-Конструктора", "Науки и Жизни" и "Знания-Силы", то "ОиН" должен был из себя представлять журнал научно-развлекательный, в котором бы освещались те темы, которые "серьезная наука" рассматривать и обсуждать считает ниже своего академического достоинства: Тунгусский метеорит и Атлантида, Бермудский треугольник и тайны древних цивилизаций, "снежный человек" и Несси, НЛО и SETI, аварии и катастрофы, тайны природы и многое многое другое... Причем, обо всем этом, - с точки зрения именно научного мировоззрения!

The screenshot shows the website interface for the magazine "Очевидное и Невероятное". The page is titled "№12(41), 2011". The main content area features two articles:

Магическая геометрия

Номер журнала: №12(41), 2011
Автор: Шелига В.

Известно, что открытие многих фундаментальных законов геометрии стало заслугой античного мира. Не секрет, что уже первобытные люди придавали особое значение геометрическим фигурам, что зачастую становилось элементом строения «космоса» и божественными составляющими мифов.

Удивительно другое: по результатам исследования современных ученых, символическое значение геометрических фигур неизменно повторяется в древнейших культурах, не связанных между собой ни эпохой, ни происхождением, ни местом на карте. Сегодня уже принято считать на научной основе, что изображения геометрических фигур воздействуют на подсознание человека и влияют на некоторые структуры психики. Сегодня использование геометрических знаков стало элементом психофизики и успешно применяется не только в таких традиционных художественных формах, как поэзия, архитектура или сюрреализм, но и в создании выразительных эмблем, коммерческих реклам и «счастливых» товарных знаков.

Любопытно при этом, что в «магической» геометрии в наше время не открыли ничего нового. Старательно собирая и сопоставляя легендарные геометрические символы древних цивилизаций, чуждавшийся описаний которых неизменно повторяется, исследователи нашего времени только приоткрывают занавес интригующей тайны, что для людей древности была очевидна.

Возьмем за основу наших исследований

Дельфиний спецназ. Часть 2

Номер журнала: №12(41), 2011
Автор: Козунова Р.

Окончание. Начало в №11 (2011)

Гораздо позже конструкторское бюро «Прибой» изготовило бокс с фотоаппаратом. Этот необычный фотоаппарат был способен работать на глубине более 100 метров. Когда дельфин касался шток одноразовой «тайны моря», он сам делал снимок. Поначалу мы тревожились, не поведет ли сильная вспышка сверхчувствительным дельфининым глазам. Однако дельфини быстро освоили это устройство без всякого вреда для себя.

Дельфины учили правильно направлять объектив на цель, замирать и только в этот момент спускать затвор. По фотографии можно было легко определить, что за находка лежит на дне и стоит ли тратить силы на ее подъем.

В 1986 году, став начальником Океанариума ВМФ, Александр Жбанов основную выработку уделит использованию дельфинов для обнаружения затопленной военной техники.

«Поиск затонувших в море учебных мин, торпед, ракет, приборов всегда был сложнейшей и очень трудоемкой задачей», — поясняет А.В.Жбанов. — Одна водолазная станция может за смену обследовать площадь не более двух тысяч квадратных метров подводного грунта. А чтобы обнаружить затонувшую во время учебных стрельб дорогостоящую торпеду, приходится «пропесывать» многие сотни тысяч квадратных метров.»

До того, как за дело взялись дельфины, утонувшее

Всесвіт

В умовах інформаційного суспільства і гуманітарного діалогу зі світом надзвичайно важливу культурну місію відіграє журнал "Всесвіт". Це єдиний український журнал, спеціально присвячений іноземній літературі, культурі, мистецтву і суспільно-політичним акцентам зарубіжних країн. Журнал "Всесвіт" - це найстаріший український літературний журнал, який видається від січня 1925 року, заснований видатними українськими письменниками Василем Елланом-Блакитним та Миколою Хвильовим і художньо редагований Олександром Довженком. За 80 років свого існування часопис надрукував більше півтисячі романів, тисячі поетичних добірок, повістей і драматургічних творів, тисячі статей, розвідок, есе, репортажів, інтерв'ю авторів із 105 країн світу в перекладах із 84-х мов світу.

Скриншот веб-сайту журналу "Всесвіт".

ВСЕСВІТ УКРАЇНСЬКИЙ ЖУРНАЛ ІНОЗЕМНОЇ ЛІТЕРАТУРИ
ЗАСНОВАНІЙ У СІЧНІ 1925 Р. МИКОЛОЮ ХВИЛЬОВИМ, ВАСИЛЕМ ЕЛЛАН-БЛАКИТНИМ ТА ОЛЕКСАНДРОМ ДОВЖЕНКОМ

Проданець: "Всесвіт" у Великій Британії - п. Сетіана Барнс: Svitlana Barnes, S Barnes Media Ltd., Cambridge, UK. E-mail: sbbarnes@sbarnesmedia.com

Останні новини

- №7-8, 2014 рік
- №9-10, 2013 рік
- №11-12, 2012 рік
- №3-10, 2012 рік
- №7-8, 2012 рік
- №5-6, 2012 рік

ПЕРЕДПЛАТА

Передплата на журнал "Всесвіт" приймається в усіх поштових відділеннях України за каталогом ДП "Преса" (індекс 74089), на сайті www.pressa.ua та в електронному вигляді на сайті www.presspoint.ua.

№7-8, 2014 рік

Богумил ДОПЕЖАЛ, Володимир НЕКЛЯСЕ,
Ремі Радзі, Філіп Гросс,
Іван Берлін, Мікола Ільницький,
Ніколь Верскооре, Девід Баллантайн,
Карло Еміліо Гада,
Еліс Мієро, Міхаїло Степаненко,
Михайло Калениченко, Забіка, Баскль Бундін, Роман Лубківський, Микола ШАПЛОВ, Володимир Кейс,
Льобомір Семис, Наталія Науменко,
Валентина Чабовська, Ганна Діва,
Хорхе Луїс Борхес.

№5-6, 2014 рік

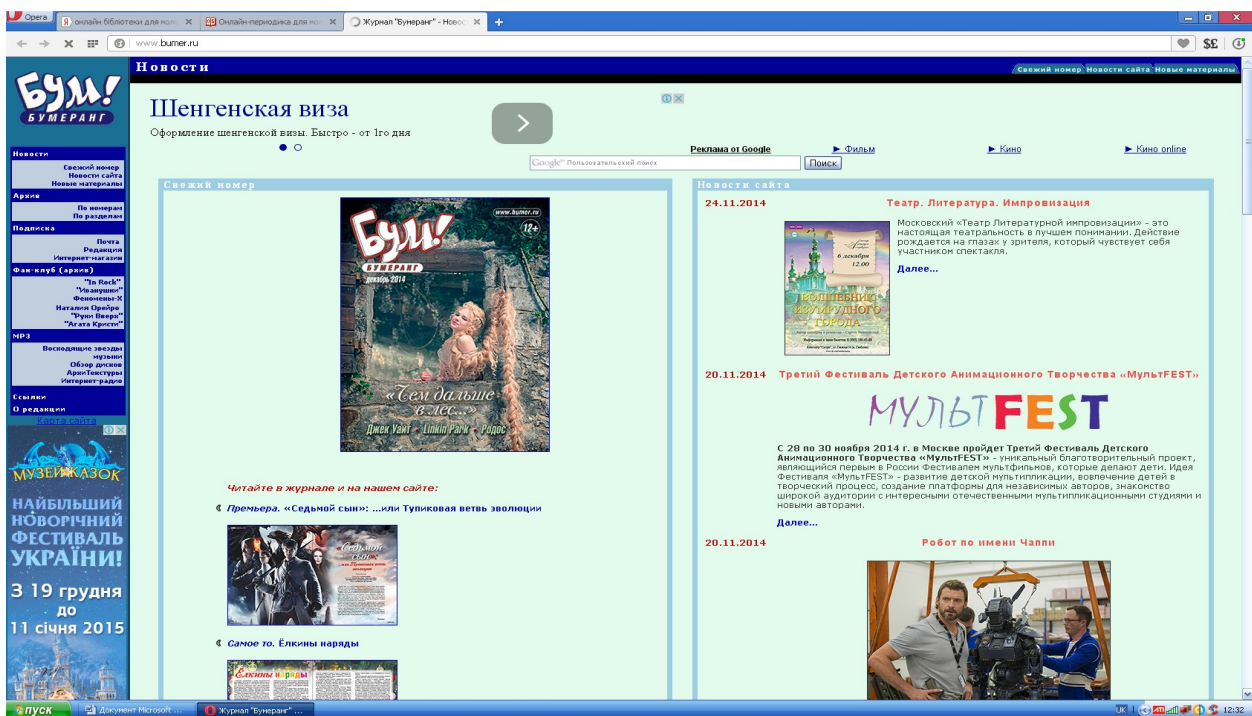
АНДРЕЙ УХАДАНОВІЧ, НОМАН ЧЕПЕВІЖКАЛ, КЕРОЛАЙН ШЕРВУД,
ВІЛЬЯМ ШЕКСПІР, ЄЖИ КОСІНСЬКИЙ, КАРЛО ЕМІЛІО ГАДА,
ДМИТРИ ХРИСТОВ, АЛґЕРД БАХАРЕВІЧ,
ЛОРЕНС ДАРРЕЛЛ, ДЖОН КОЛЬСЕР, ЕВГУЄНІА МАДАТІ,
МІКОЛА ЖУНІНСЬКИЙ, НАТАЛІЯ ОБЧАРЕНКО, КОСТЯНТИН БУРКУТ, ІРИНА ДМИТРИШІНА, РОКСОПАНА ЗОРІЧКА,
ОЛЕКСАНДР ОВСЮК, ОЛЬГА ВАСЮК,
НАТАЛІЯ ДЬОМОВА, СЕРГІЙ ТАРАДАЙКО, ЮРІЙ МОСЕНЮК, НАЗАРІЙ НАЗАРОВ,
ОБЕГЕН ПАШЕНКО, ПЕТРА КОВАЧЕЦ,
ОЛЕКСАНДР ОВСЮК,
ВАСИЛЬ БИКОВ.

№3-4, 2014 рік

КОНСТАНТИНЬ-ВІФОНС ГАЛІНСЬКИЙ, КАРЛО ЕМІЛІО ГАДА, АНЖЕЙ САРКОВСЬКИЙ, ЄЖИ ПІЛЬЧ.

Бумеранг

«Бумеранг» – молодежный журнал, все мальчишки и девчонки найдут здесь многое из того, что их интересует. В журнале четыре главных раздела: "Кино", "Музыка", "Спорт", "Человек". Журнал "Бумеранг" - это рассказы о звездах и "антизвездах", о событиях в кинематографе, музыке, спорте и в нашей жизни; рассказы о путешествиях и чудесах света, клубах исторической реконструкции, необычных хобби и увлечениях; регулярные обзоры новинок кино, музыки, книг; комиксы и сканворды, постеры и мини-постеры знаменитостей, фотогалереи чудес света и многое-многое другое.

«Ералаш»

Детский юмористический киножурнал. Выходит с 1974 года. Художественный руководитель — Борис Юрьевич Грачевский.

Еженедельник «Футбол»

Еженедельник «Футбол»: все о мировом и украинском футболе

AeLib

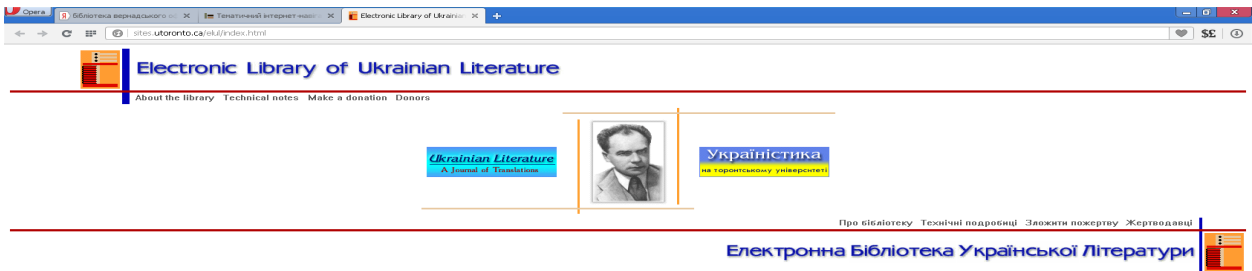
Електронна бібліотека світової літератури мовами оригіналу та у перекладах. Містить документи у відповідності з курсами "Історії зарубіжної літератури" в університетах та шкільними програмами. Також на сайті представлені твори дитячої літератури та белетристики.

<http://www.ae-lib.org.ua>

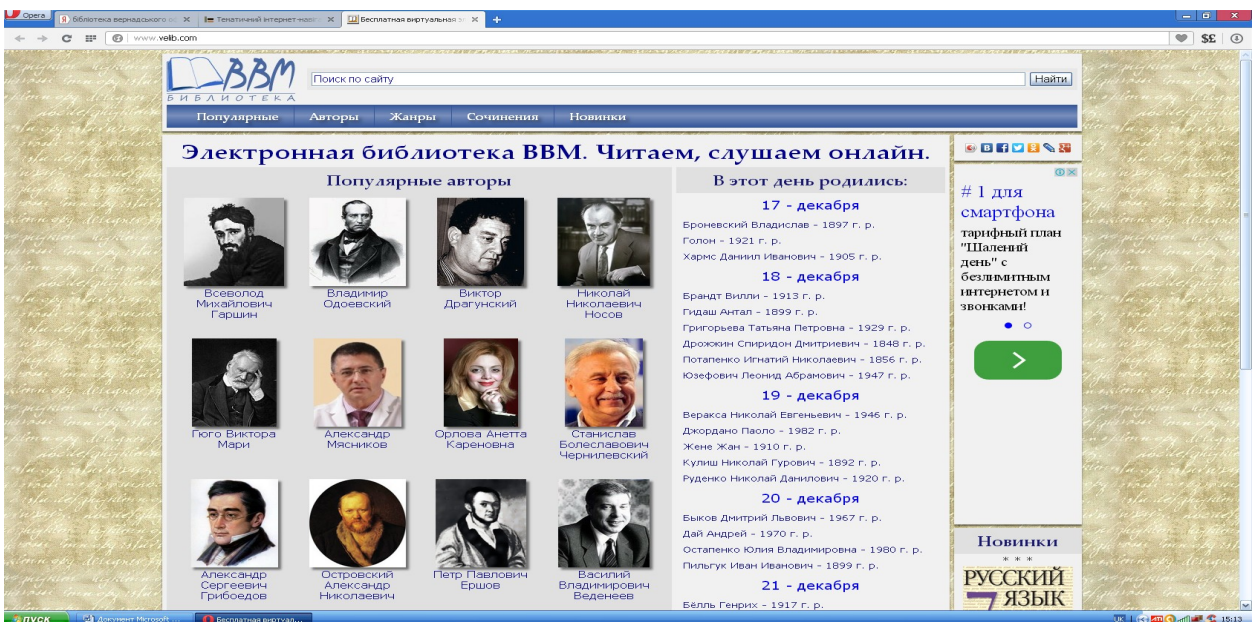
Electronic Library of Ukrainian Literature

На сайті представлена електронна бібліотека, яка забезпечує вільний і

безкоштовний доступ до електронних текстів української літератури.

Безкоштовна віртуальна електронна бібліотека "ВВМ". На даному сайті можна знайти шедеври світової літератури (російської, української та зарубіжної), ознайомитися з творами та біографіями великих письменників, поетів та істориків, а також з творами усної народної творчості, роботами з релігії та історії, всі твори доступні для читання в режимі on-line. Сайт розрахований для широкого кола користувачів.

<http://www.velib.com>
Библиотека детских журналов

На даному сайті зібрано багато електронних версій різних дитячих журналів. Є можливість їх завантажити.

БИБЛИОТЕКА ДЕТСКИХ ЖУРНАЛОВ

Среда 17.12.2014 16:16

Главная Ввод Регистрация BSS Приветствие Вас, Гость

Обновления по почте

Уведомления о новинках сайта в ваш почтовый ящик:

Введите ваш email address:

Subscribe

Delivered by FeedBurner

Наш опрос

Какие детские журналы вам нравятся больше?

Игрные, развивающие

Литературные

Про животных и природу

Об искусстве

О путешествиях

Комиксы

Художественные

Исторические

Научно-популярные, про технику

Отвечать

[Ссылка на "Анкету опросов"]

Всего ответов: **11489**

Рекомендуем!

ИСКОРКА 2014 № 02 (САНКТ-ПЕТЕРБУРГСКАЯ ИСКОРКА)

Всего материалов в каталоге: **4416**
Показано материалов: 1-15

Страницы: 1 2 3 ... 284 285 >

ИСКОРКА 2014 № 02 (САНКТ-ПЕТЕРБУРГСКАЯ ИСКОРКА)

2012-2013 | Просмотров: 135 | Загрузок: 9 | Добавил: *Маша* | Дата: 11.12.2014 | [Выделить страницу](#)

МОЯ МАМА - ВАСИЛИСА 2014 № 02

Моя мама ВАСИЛИСА

<http://detmagazin.ucoz.ru>

Електронна бібліотека Максима Мошкова

На сайті представлені електронні тексти різної тематики.

Lib.Ru: Библиотека Максима Мошкова

Для цитирования: Библиотечный интернет-портал и электронный каталог.

Поиск: search

Поэзия Переводы Поэзия Фантастика Детские книги Классика История и др. >>>

НОВИНЫ: [Книжки](#) | [Смешная](#) | [Визуал](#) | [Художники](#) | [Загляните](#) | [Глаголы](#) | [Английский](#) | [Словари](#) | [Форумы](#)

Авторские разделы: [Современная фантастика](#) | [Остроумная фантастика](#) | [Филология](#) | [Зеркала](#) | [История-лит](#)

23 авг 06.55G. Самая известная в Рунете www.lib.ru библиотека, открыта в 1994. Авторы и читатели ежедневно пополняют ее. Художественная литература, фантастика и поэзия, энциклопедия и юмор, история и поэзия, КЛП и русский рок, турizam и парашютизм, филология и зоология, и т.д.

ИП: [ИП: ИП: 2003. РОТОР. IT-100. РФ-2001](#)

ЗЕРКАЛА: [lib.ru, зеркало на hotmail.com, ucoz.ru, Яндекс. Облако, livejournal](#)

"Детский" - служба пользовательского сервиса: [объявления](#) | ["улыбка/продам"](#)

• **НОВЫЕ ПОСТУПЛЕНИЯ В БИБЛИОТЕКУ**

- (08) [РУССКАЯ СОВРЕМЕННАЯ ПРОЗА](#)
- (149) [Мемуары Чеченской войны](#)
- (203) [РУССКАЯ И ЗАРУБЕЖНАЯ ПОЭЗИЯ](#)
- (192) [ЗАРУБЕЖНАЯ ПРОЗА](#)
- (56) [ЗАРУБЕЖНЫЙ ДЕТЕКТИВ](#)
- (238) [СОВЕТСКАЯ ФАНТАСТИКА](#)
- (190) [ЗАРУБЕЖНАЯ ФАНТАСТИКА](#)
- (293) [Авторская поэзия и русский рок](#)
- (174) [Альпийским и горным туризм](#)
- (198) [Паразитизм](#)
- (197) [Библиотека иностранных искусств](#)
- (182) [Литературный журнал "Самозащита"](#)
- (182) [МРЗ: "Мультимедийный костюм"](#)
- (182) [Зарубежные впечатления "Заграница"](#)
- (266) [Впечатления о заграничной жизни](#)
- (104) [Учим английский язык](#)
- (56) [Кинофильмы, TV, video...](#)
- (110) [Зарубежная рок-музыка](#)
- (248) [Юмор](#)

ПРОЗА, ПОЭЗИЯ

- (203) [РУССКАЯ И ЗАРУБЕЖНАЯ ПОЭЗИЯ](#)
- (149) [РУССКАЯ СОВРЕМЕННАЯ ПРОЗА](#)
- (64) [РУССКАЯ ДОВОЕННАЯ ЛИТЕРАТУРА](#)
- (212) [РУССКАЯ КЛАССИКА](#)
- (5) [ЛИТЕРАТУРА БЛИЖНЕГО ЗАРУБЕЖЬЯ](#)
- (71) [СОВРЕМЕННАЯ ДРАМАТУРГИЯ](#)
- (231) [ПРОЗА 90-х - 2000-х годов](#)
- (192) [ПЕРЕВОДНАЯ ПРОЗА](#)

СТАРИННАЯ ЛИТЕРАТУРА

ONYX Lukyanenko Book

Новинки Lib.ru

О Меркурии. На пути баррикады (Военная проза)
Евгений Рейфман. Сказка Интернет-органодетства (Украинская фантастика)
Владимир Тейт. Египет. Выход сбоя (Проза)
Е.Кажин. Писатели Тихонова Хрустиковой (Воспоминания)
А.Колупаева. Занятия искусственной свеклы (Проза: Фантастика)
Н.Лизов. Без права на славу (Проза)
В.Лизов. Того, когда случится (Проза)
В.Васильевский. Голосные рукописи (Проза)
Богдан (Постмодернизм)
Н.Фролов. Борьба (№ 27-33-10) (Описание)
Р.Мейсон. Цыганский истребитель (Вымышленная война)

<http://www.lib.ru>

Енциклопедія життя і творчості Тараса Шевченка

В основу проекту покладено повне зібрання творів поета, видане в Києві видавництвом «Наукова думка» в 2001 – 2003 рр., а також «Повне зібрання творів в 10 томах».

Енциклопедія життя і творчості
Тараса Шевченка

Лист на сайт
Версія для друку
Стрічка новин (RSS)

uk ru en

Новини
Біографія
Кобзар
Драми
Проза
Журнал
Інші твори
Записи народної творчості
Листи Тараса Шевченка
Маларство
Галерея
Дослідження
Довідник
Школарам

Тарас Шевченко
Апостол слова України
Ю.Федькович

И мене вв себѣ великій
Во себѣ великій новий
Незабудете пам'ятати
Неумиті стиглими сльозами

М. Шевченка

Тарас Шевченко (1814 – 1861) – славетний український поет, пророк нової України. Астробізики казуть – було в ньому конфігурації зірок, що досить рідкі з них спалахнули як надновій зрілі – і в нову, не априміювання запалює все нові й нові сузір'я.

Оттакю надновою зіркою став для України Тарас Шевченко. Гарне слово поети запалює сонні, шисли, а в наступних похмільях – міхьйони і десяти міхьйони людей волею національної свідомості, перетворило через Шевченка на націю, утвердив українську мову як національну релігію... І ці міхьйони свідомих людей утвердили нашу сучасну Україну – найкращу з держав, які тільки були за всю історію людства.

Про проект
Даний проект має на меті дати вичерпну інформацію про Тараса

КВАРТИРУ
Варіанти тексту
 Варіант
 Канонічний текст
Як користуватися

МANGO
349 грн
1109 грн

посмотреть >

modnaKasta

Відео: 148
227

<http://www.t-shevchenko.name>

Мифология

Сайт-бібліотека з міфології. Вміщує книги з міфології різних країн.

Mythology

Энциклопедия
Библиотека
Сказки
Ссылки
Карта сайта

Наушники
Низкие цены на все модно! Гарантия. Доставка по Украине. Заказывайте!

Мифологические статьи по алфавиту
А Б В Г Д Е Ж З И Й К Л М Н О П Р С Т У Ф Х Ц Ч Ш Щ Ъ Э Ю Я

Статьи по типу

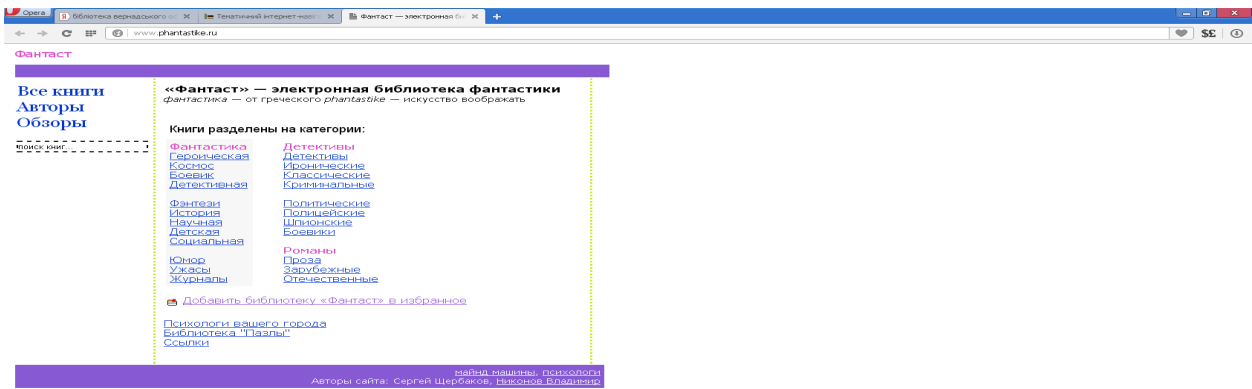
- Алфавитный указатель (амулет - оберег - талисман) (4)
- Алфавитный указатель (ангел) (16)
- Алфавитный указатель (бог) (1393)
- Алфавитный указатель (будда) (1)
- Алфавитный указатель (ведьма - колдун - маг) (28)
- Алфавитный указатель (великан - гигант - киклоп) (61)
- Алфавитный указатель (время) (6)
- Алфавитный указатель (герой) (587)
- Алфавитный указатель (гном - цверг - карлик) (4)
- Алфавитный указатель (гномы - карлики) (2)
- Алфавитный указатель (демон) (79)
- Алфавитный указатель (дух) (455)
- Алфавитный указатель (животное) (104)
- Алфавитный указатель (жрец - священник - шаман) (33)
- Алфавитный указатель (иня) (33)
- Алфавитный указатель (камень) (6)
- Алфавитный указатель (космология) (1)
- Алфавитный указатель (место) (153)
- Алфавитный указатель (монстр) (100)
- Алфавитный указатель (народ) (33)
- Алфавитный указатель (нимфа) (91)
- Алфавитный указатель (нимфа) (14)
- Алфавитный указатель (персонаж) (731)
- Алфавитный указатель (пища) (4)
- Алфавитный указатель (понятие) (73)
- Алфавитный указатель (праздник) (32)
- Алфавитный указатель (предмет) (34)
- Алфавитный указатель (пророк - предсказатель - ясновидящий) (51)
- Алфавитный указатель (растение) (29)
- Алфавитный указатель (ритуал - обряд - гадание) (9)
- Алфавитный указатель (род - клан - племя) (6)

29 грн/міс
ВСІ ДЗВІНКИ
ІНТЕРНЕТ
SMS

<http://mifolog.ru/index.shtml>

Фантаст

На сайті представлена електронна бібліотека фантастики.

<http://www.phantastike.ru>

Електронна бібліотека Альдебаран

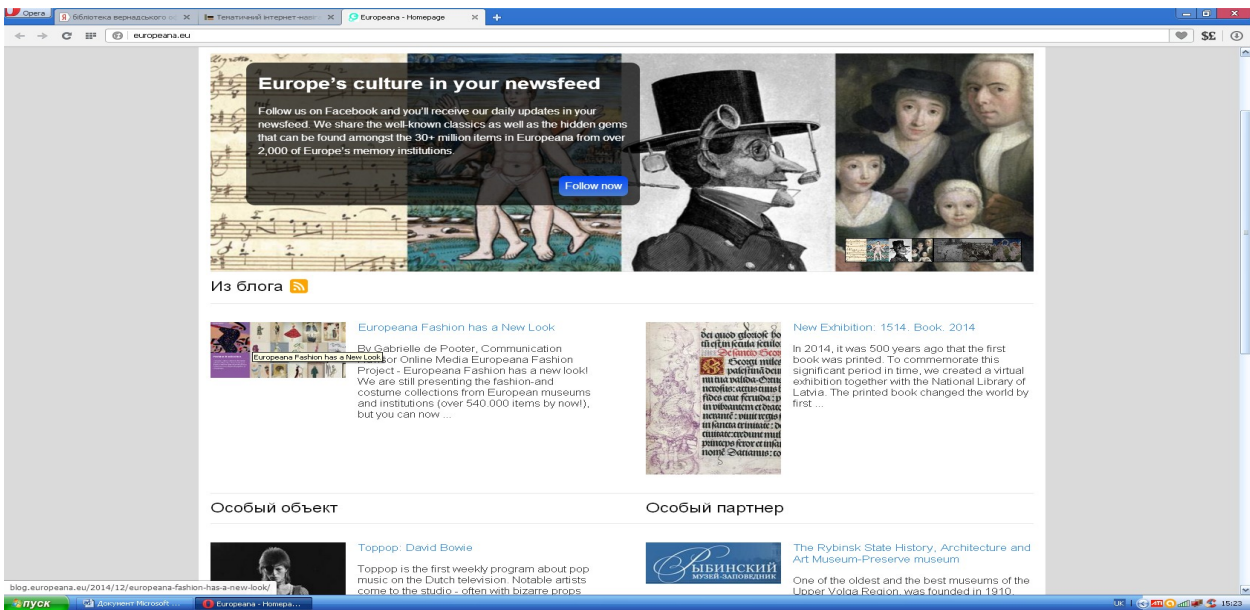
Найбільша електронна бібліотека on-line. Вміщує безкоштовну художню, навчальну та технічну літературу різних жанрів і напрямів.

<http://aldebaran.ru>

Europeana. Think culture

Європіана (англ. Europeana) - електронна бібліотека, загальноєвропейський портал доступу до культурного надбання у цифровому вигляді із фондів бібліотек (не лише національних), а також архівів та музеїв Європи.

Бібліотека школяра

На сайті "Бібліотека школяра" зібрана інформація, яка стане у нагоді учню при підготовці домашніх завдань чи складання іспитів, студенту - під час підготовки до сесії. Для зручності, сайт бібліотеки розділений на шістнадцять розділів, серед яких можна знайти: твори з мови, з української та зарубіжної літератури, твори з російської мови та літератури, стислі перекази творів, біографії письменників та історичних діячів, реферати та багато іншого.

<http://www.ukrtvory.com.ua>

Культура України

Електронна бібліотека "Культура України" - інтегрований інформаційний ресурс, який забезпечує вільний доступ користувачів до надбань української культури і мистецтва. Сайт орієнтовано на широкі кола користувачів.

<http://elib.nplu.org>

Historic.ru: Всемирная история

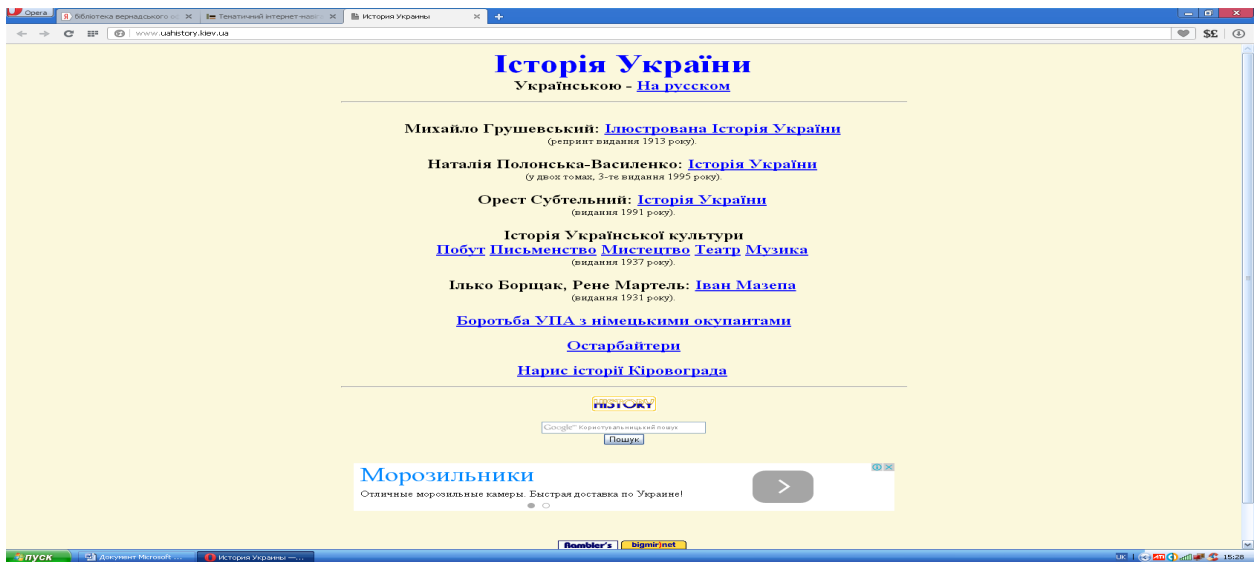
Цифрова бібліотека, що охоплює весь період історії Людства - від Первісної епохи до ХХ століття, а також матеріали з методології історії. Сайт містить енциклопедії, книги та статті, історичні карти.

<http://historic.ru>

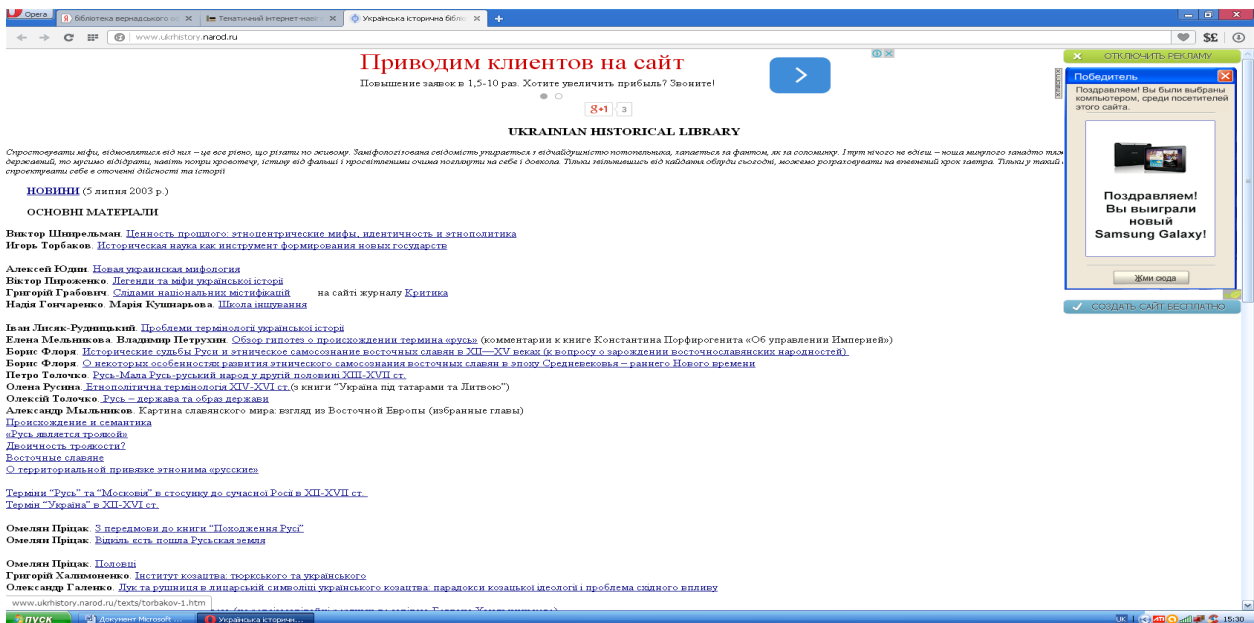
Історія України

На сайті представлені електронні версії книг Михайла Грушевського, Ореста Субтельного, Наталії Полонської-Василенко, серія книг "Реабілітовані історією".

<http://www.uahistory.kiev.ua>
Українська історична бібліотека

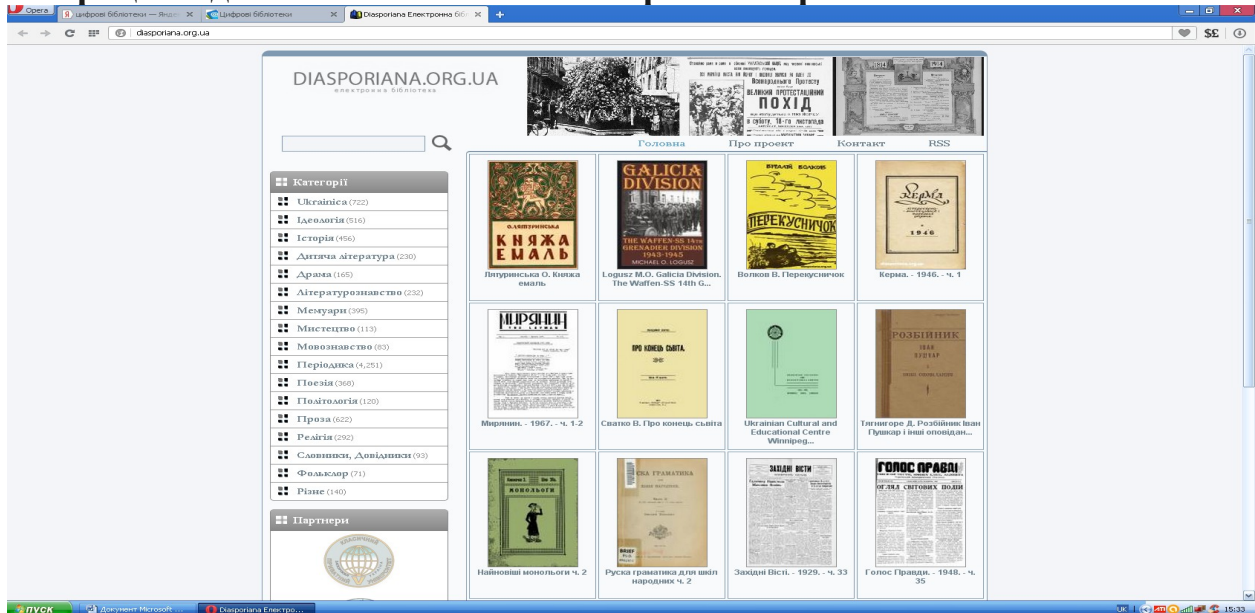
На сайті розміщені повнотекстові матеріали історичної тематики.

<http://www.ukrhistory.narod.ru>

Електронна бібліотека “Diasporiana”

Електронна бібліотека “Diasporiana” є проектом із збереження інтелектуальної спадщини української еміграції, який формує колекцію, спрямовану на поширення знань про українську еміграцію та її досягнення. Ресурс дає доступ до наукової літератури в галузі суспільних і гуманітарних дисциплін. Однією із цілей проекту є забезпечення рівної можливості безкоштовного доступу користувачів до надбань української еміграції за допомогою глобальної мережі Інтернет.

<http://diasporiana.org.ua>

Обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д.І. Чижевського (електронні газети та журнали)

<http://library.kr.ua/libworld/gazet.html>